

Capitulum primum moralizationum super exodum.

A

Vr̄texit rex nūus su p egyptu; qui non nō uērat opera ioseph seu beneficia que egypto cōtuleat xp̄e qd̄ filios israhel per magistros o perum qd̄ plurimum opprimebat ipsosq; sibi ī luto et latere et paleis ad edificationem suarum urbiū seruire faciebat. Verumptamen sic fiebat qd̄ quanto pl̄ opprimebantur tanto eorum populus pl̄ crescebat. quāpter aliud genus oppressionis cogitauit. qd̄ scilicet vocatis obstetricibus omne quod nascebatur de masculino sexu sib mergi fecit. feminas ergo reserua mandauit. **E**xodi primo.

Ora Tales videntur esse reges nostri. prelati iudices et pri cipes noui id de nouo promoti. in noui iuuenes et milites noui pre decessoribus suis dissimiles et in virtus innouati. quia reueā istorum tota cuā est filios israhel id est bonos subditos suis rapinis et ex actionibus et tributis et seruiti bus opprimeare. et per suos mi quos magistros operum. scilicet suos battuos et officiales afflige

re et grauare. et qui sepe beneficia a a ioseph id est ab aliquibus eo cum amicis ipsi vel eorum progettatores receperunt. solent per in gitudinem cuncta obliuioni trae dere. **I**stud pat̄ de multis principibus qui si habuerint aliquem ioseph. id est aliquem magnum consiliariuini vel magistrorum a quo recipiunt et consilia et obsequia bene solent dum vixerunt suis amicis ab exactionibus parcere. **S**ed eo mortuo solent illos de eius generē plusq; alios infestare. Et breuiter malī superior es hodie in regno et iurisdictione sua masti los filios id est bonas et virtuous personas mituntur submerge re et extirpare. feminas vero id est malos et defectuosos et ad bene operandum inhabiles solent seruare. a eos plusq; alios suppor tare. **N**umēti. trigesimo primo. **C**ur feminas reseruasti. Nonne iste sunt que deceperunt filios israhel ad suggestionem balaam. et prevaricari fecerunt vos in dominum super peccato phoger unde et percussus est populus ac.

Vel dic qd̄ pharao ē dyabolus qui scilicet filios israhel id est fideles quos per peccatum subiugat in tribus spiritualiter occupat videlicet in luto inficien te id ē in luxuria. et palea de leuit volitante id est in superbia. in latere igne durante id est in auaritia. **I**stos enim per prefectos maiorū operū id est per capitalia vita vel per malos prelatos vel per predicatorēs hereticos. solent affligere et fetus masculos id est

bona opera in eis destruere. ipse
in flumine carnalis voluptatis
submergere. feminas vero. et mol-
les actus et reprobos solos in ho-
mine vegetare. vult enim dyabo-
lus qd mala opera in nobis pullu-
lent et succescant bona vero desi-
ciant et decrescant. **C** **V**
die qd pharao dyabolus per obste-
races egypti id est malos platos
de ecclesia hodie eradicat maseu-
los id est homines virtuosos. ubi
vero fouet nutrit et plantat femi-
nas id est carnales et defectuosos.
vñ iste videtur dicere illud. nūi.
xxxi. Interfice qd generis ma-
sculini. **D** **V**el dic qd pha-
rao est dyabolus qui habet semp-
tio filios israhel id est cristi fide-
les potissimum masculos id est ho-
mies virtuosos ipsos in primitua
ecclesia vivens et inuidens multi-
pli. per prefectos operum id c
per mundi tiranos faciebat affli-
gi. et sic nomen cristi et fidem e-
ius putabat posse destrui vel sub-
uerti. retinptam sic siebat qd qd
to plus affligebat. qd plures p-
er cristo martino moriebatur tanto
fidelium numerus amplius multi-
pli. et status ecclie in me-
bus augebatur sicut emz dicitur
in pū. Nō ē sapientia. nō est sci-
entia. nō est consilium contra deū
Et i histori tripartita legitur qd
iulianus apostata volles cristi se-
cta destruere sciens qd nō consue-
rat tribulationibus perficere de cre-
vit non tribulationibus sed oble-
ctationibus sanctorū animos im-
mutare. **E** **V**el posset allega-
ti p dicto ge nevali. qd dicitur co-

tra rusticos quia scilicet si premū-
tur taliatur et sine dicitur me-
lius fructificant ad modum vinee
amputate. **F**

Q **Y**m pharao rex egypti mā-
dasset ones hebreorum filios
submergendos. accidit ut moyses
nascetur quem cum mater iam
tribus mensibus occultasset. et
ipsum amplius seruare non possit
fiscellam cirpea c p suit in q par-
uum vaigentem ligauit. ipsu
q per fluuius fluctuare permisit
Quem cum cernens filia pharao
mis que ad flumen se lauandi gti
a venerat inuenisset. et eius corpo-
re elegantem vidisset. matrem pu-
eri que spectabat in littore vuit
sibi qd pululum nutrientium comi-
sit. ipsu moysen. de aquis assup-
tum vocavit que tandem adulam
eum in filiu adoptauit. ero. **xx.**
M **O** **Y** Per tegem egypti intelligi-
dir rex et princeps huius mu-
di qui scilicet a principio ppter
peccatum ade de creuit tūcos fili-
os humam generis originali vul-
nere perimendos. p mulierem te-
bream intelligi sanctam ecclesiā
matrem nostram que scilicet hebre-
a id est transies dicitur pro eo q
non habet hic manentem ciuitatem
sed futurā inquirit. **I**gitur dico
qd quociens ista mater ecclie p-
turat moysen id est aliquoz noui-
ter natuz. primo debet eum tribus
mensibus tenere id est in tribus
virtutibz theologicas. in fide spe
et caritate instruere. tandem debet
eum in fluvio baptismi mergere
et fiscelle cirpea id est diuine mis-
ericordie committē. et tūc paulubio

statim ad ist filia regis id est diuina gratia que scilicet fluuium baptisi frequentat et ipsum de periculo liberat et in filium recipit et adoptat a matre sue proprie scz ecclesie tradit lacte doctrine nutremendum et sic moys id est de ags assumptum et per aquas baptismi salutatum merito ipsum vocat.

G Vel dic qd ista mater signat carnalem concupiscentiam que filium suum peccatorum tribus mensibz seruat in pntum peccatis superbie luxurie et avaricie ipsuz ligat tandem vero ipsuz in fluvio ponit qm fluctibus negotioru mundi et temporalis prosperitatis ipsuz expoit filia vero regis id est diuina gta vel beata virgo ipsu de fluvio mundi liberat qm a mundi fluxu ipm detrahit a per penitentiam ipsu salvat et in filium per caritatem adoptat lacteg sane doctrine nutrit dum patrat et mulier hebrei id est penitentie v religiom que transit de hoc mundo ad patrem nutremendum assignat ut dicam diuine gte illo Joha xxix. Mulier ecce filius tu et filio ecce mater tua

Vl dic qd puulus iste signat vulgus humiliu s ditoru filia regis ecciaz signat que se in flumine diuine gte v penitentie lacrimose balneare non cessat Ista ergo filium suu. fidelium vulgus matrem eorum scz rectoribus et curatis certis nutrit dum scz lacte doctrine et etiam subuentiois tene omittit et mercedeis eterne glorie promittit unde ista est que dicit ibidem accipe puerum et nutri eum ego reddam tibi mercedem.

S Cm iosephum Cum filia pharaonis moysem inuentu in flumine primo cuidaz mulier egyptie nutriendum dedisset puer de lacte ipsius bibere non volebat quapropter vocata est mator eius hebreia que fine expectas in littore residebat Ideo soror eius dixisse legitur exod secundo capitulo Vis ut vatem mulierem hebream ut nutrit possit infantuluz Domit etiam iden qd duz puer aliquatulum creuisset pharao dyadema suum super caput moy si posuit qui statiz illud de capite proiecit quod prodigiosum factum rex considerans ipsum occidere voluit Sed ad probandum utrum pueriliter hoc fecisset car bonem ardentez sibi dedit qui ntu diuino ipsum in ore posuit et linguam conbussit et inde factum est qd semper in predictis et tarde lingue fuit sicut ipse dicit obsecro te dñe si fu eloquens **M**or Sic vere debet facere bonus moyses id est bonus religiosus de ags mundane fluxibilitatis assumptu quia reuera lac egyptiarum mulieru id est dulcedimes mundi scientiarum deliciarum verborum adulatorum aut delectationum carnalium non debet fugere Juxta illud Proou primo Fili si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis Sed lac mulieris hebrei matris sue id est dulcedinem deuotio ecclesia vel religio mater sua debet fugere et gustare **P**etit Lac concupiscente rationabile dyadema etiam honor et dignitatem

quā pharao. i. mūd⁹ vel dyabol⁹
sibi per vias iūstas vult iponere
debet semper refutare. caro nem
. ardorem caritatis seu diuini
moris vel penitentie debet eligere
et linguan suam. i. gustum dulce
dīnis vite presentis cū hys debet
temperare. Vnde de moysi legitur
Heb. xi. Qd̄ maiores diuinitas esti
maioris thesauro egyptiorū impe
rium cristi. Ideo sedm aliaz litter
ā. in ysaia dicitur Habens carbo
nes ignis sede sup eos. et eīt tibi
in refrigerio. Debet etiā talis vir
perfect⁹ ēē lingue tardioris. Jux
illud iacobi. Sit omnis homo ve
loꝝ ad audiendum. tardus ad lo
quendū. **R**

QVm moyses quadā die vide
ret unum egyptium q̄ vnu
hebreum percutiebat et eidez imū
riam faciebat occidit eū et sabu
lo sepehiuit. vēlūq̄ rumor exiuiti
publicū. fugit in terram madian
vbi iethro sacerdotis madiā oues
pauit. cuius filiam in uxorem ac
cepit. et dum oues pascere i de
serto. visioēs mirabiles ibi vidiit
Exod. ii. a. in. **Mor.** Istud expo
tur sic. Moyses q̄ int̄pretaē assūp
tus ex aqua signat h̄yminē pem
tetez. q̄ sc̄z in aquis lactimose co
pulationis debet iugiter inueniri
et ibi a matre sua. i. a penitentia
vt a filia regis. i. a diuina grā re
cipiatur debet constitui et impōni
Egypti sign pccm v̄l carnē. He
breus v̄co sign animā siue mētez
Igit dico q̄ qn̄ moyses. i. peitens
videt q̄ frat̄ su⁹ spiritus seu am
mus qui debet dia hebreus. i. trā
siens pro eo q̄ ad deūm et ad pa

radisum debet trāsice festim⁹ opp̄
mit vel iuriatur ab aliquo egyp
tio. i. appria carne vel a pcō. statī
det cōtra eū insurge et ipm p̄ cōf
sionē et asperā orationē occidere
et p̄ satisfactionē s̄b sabulo. i. aspe
ritate peitē abscondē. vel cela
re. Et tūc poterit fugē ad ietro sa
cerdote. i. ad deū p̄ deuotionē. et fi
hiā eius in uxore accipe sc̄z sciētia⁹
et discretionē seu ḡtiā et deuotio
ne et sic poterit oues. i. cristi fide
les pasce p̄ predicationē et erudi
tionē. visiones celi vide p̄ celesti
ūm contemplationē. **Ezech. viii.**
Eleuauit me spūs et adduxit i ie
rusalem i visione dei. Vel allega
ista generalit̄ q̄ de lege natuē qui
libet mortalis tenetū oppresos
et ēbulatos defendē et eis cōtra i
pios subueniē. **pub. xxiiij.** Erue
eos q̄ ducūt ad mortē. a eos q̄ du
cūt ad iterū liberaē n̄ cesses. **M**
Oyses pasces gregē cū dux
isset oues ad deserti interio
ra. apparuit sibi dominus in cubo
ādēte. vidit em̄ i mōte oreb rubū
ardēte q̄ nō obuēbat. q̄ cū appi⁹
re vellet vt qđ hoc eēt videt. p̄ce
pit sibi dñs q̄ calcianita de pedibz
fuis tollēt. eo q̄ loc⁹ ille tra scā
eēt. **Exo. in.** **Mor.** Neueā sic vi
det seasse de⁹ p̄z. q̄ qn̄ filios isra
el. i. fideles suos de ipio phāomis
. i. dyaboli. i. de egypto. i. de īferno
liberaē dectēt vnum signū miā
bile primitus demonstrauit scili
cet signū beatissime incarnationis e
quo mediāte suū populum libera
uit. ipse em̄ tūc in cubo ātore spi
riosa. i. in beata virginē spinis pe
nitētie circū septa moyſi. i. hūano

genita vel iudeorum populo appa-
tuit. ipsa noq arborē igne sancti
spiritus inflamauit et mirabilē
imp̄gnauit. Nūq tamē ista ar-
bor̄ beata virgo ab integratate vis-
ginitatis fuit mutata nec per ien-
tiū carnalitatis cōbusta. sed sepe
virgo in regia reseruata. Verūp
tamē ad hoc q̄ moyses. i. iudaic?
populus mēatur istam visionem
cōnmete. et incarnationis sac̄mē
tūm cognoscere. necesse est q̄ de
pedibus affectionu᷑ suarū. calcia-
menta carnis cognitionis fēsum
q̄ litteralem auferat. et q̄ nude
per fidem cognitione; i cedat. Qui
enī calciamento carnis sapientie
inuoluitur ad tantā visionem
et ad tanti sacramenti cognitionē
pertigere non metetur. Necesse
ergo p fidem tale calciamentū sol-
uere et ōnem mundi sapientiā
amouere. q̄ scilicet terram i qua
sumus id est ecclasiā sanctā et
catholicā constat esse. **Josue. v.**
Solue calciamenta de pedib⁹ tuis
locis enī in quo stas sanctus ē
N. **V**el si vis dic q̄ ad hoc q̄ hō
diuinas reuelationes videt neas-
se est q̄ ad interiora deserti id est
ad secreta conscientie gregē affe-
ctionū suarū ducat. et q̄ calciam-
enta terrenorum honorum de pe-
dibus affectionum suarum tollat.

Capitulum secundum. **A**

Inter signa que p̄cepit
dominus facete coram
pharaone pro liberatio-
ne populi israhelitic⁹ p̄
enī fuit he virga versa i colubr⁹

Vnde. erodi. iii. Dicitur n̄ vi-
ga quā tenebat moysē p̄iecta i
terrā statī versa ē i colubr̄ itave-
timēt moyses nō solū virgā reci-
pe. s̄ etiā hāc videre. dom⁹ tamē
sibi p̄cepit q̄ caudā d̄ratis acci-
petet qđ cū fecisset in virgam ite-
rum est conueritus. sicut scribitur
exo. nn. et. **vn.** **ca.** **M**or⁹ stud
applicat ad statū populi iudeorū;
virga em̄ q̄ mūd⁹ regit s̄igt filiū
dei patris. ps. Reges eos i virga
fertea. Moyses vero q̄ istam to-
net s̄igt populū iudaiū q̄ reue-
ra i principio istā virgā sc̄z dīnā
manu sua tenuit. m̄q̄tū i ipsum
etredidit et amauit. p colubr⁹ q̄
ē tes corporalis et viua int̄l̄ c̄stī
hūanitas que sc̄z fuit corporeā et
mortalis. p quā reit i similitudine
serp̄tis. i. carnis peccati dico ergo
q̄ virga quā tenebat moyses id
est crūstus i quem credebat popu-
lus iudeorū cū i terrā fuit missus
tūc pculdubio in draconē. i mor-
talē hominē ē oueritus. Ita moy-
ses iste sc̄z populus iudeorum fac-
tus est tremebūdus et a fide inca-
nationis dominī fugitiu᷑. **J**udeus
em̄ virgā in colubr̄ mutatū. i. de
i fili psonā homine; factā abhor-
ruit. et eaꝝ accepe et recipie. i. cā
credere recusauit. **I**o. i. hui cū nō
recepit. et v̄bū caro factū est. Ve-
rūptū de dīnē disp̄satiōis māda-
to sic fiet q̄ moyses iste. i. iuda-
cus populi istū serp̄tē xpm̄ cum
cauda. i. fide p crudelitatem accepi-
et. tūc ergo verte ē i virgā m̄q̄tū
in ip̄su finaliter dñm eredet. ita
et tūc xpm̄ poterit dīc illud. ps.
Virgā virtutis tue emittet dñs

ex sion dñare in medio inimi con
tuor. i. in medio iudeorū q̄ modo
fuit crux et fidei inimici. **T**o **C**
Vel dic q̄ moyses ē deus q̄ q̄nq̄
in manu sua tenet aliquā virgaz
. i. aliquā bonam psonam quā sc̄z i
statu gratie māu tenet. a eū i bo
no retinet atq̄ souet. Verupta
mē sepe accidit q̄ de⁹ laxat manū
suā et sc̄m occulta sue dispesat
omis ipsū peccātē pmitit. et i t̄raz
eū p̄icit. dū ad amore terrenorū
per avaritā vel apostasiā cadē eū
himit. q̄ ceueā i dracone⁹ vertit i
cōptū in virū pessimū omutat. **N**s.
vtiq̄ ad literā de mltis videm⁹ q̄
in ecclia v̄ religiōe anq̄ in terra⁹
piceret. hoc est anq̄ ad t̄rena ad
ministrāda pmoueret erat virge
. i. psonē iuste et recte ad regēdūz
alios optime dispoite q̄ t̄n postq̄
ad terrā. i. ad ministrāda ferrena
dimittit. vt pote q̄n ad aliqd of
ficiū vel dignitatē pmoueret. tūc
deaones. i. rapaces et crudeles el
ficuntur. et i malos homines co
mutatur. qd refert. inquit tulus
an q̄s i beluā se cūtāt. a p uq̄tā
ferinos moēs iduat. sic fit de tali
bz quādoq̄ q̄ moyses id ē de⁹ ip
sos i cauda. i. i senectute ad misē
rīcordiā recipit et eos per peniten
tiā ad statū salutis reducit. et sic
in virgas. i. i viros iustos mutat
et a draconia seuitia et neq̄tia c
uertit. t̄ren⁹. i. **I**psa mēs ē auersa
retrofit. **T**o **C**
Vel dic q̄ moyses ē
plat⁹ de cuius māu q̄nq̄ virga. i.
religiosus apostatando ad t̄ra⁹.
i. ad seculum eredit. fit q̄ dracon
venenosus multipliciter peccando.
ita q̄ moyses prelat⁹ ipsum c̄iet

recipere. malam vitam ipsius ab
horreō. p caudā t̄n. i. i fine iste p
moysē. i. p platum capitur ab ip
soq̄ pumitur ita q̄ sepe fit q̄ iter
in virgam i. in bonuz virū mutat
. i. Reg⁹ x. Mutatus ē in virū alte
rum. **T**o

Moyses faciens signa coram
pharaone manu suā in sinū
imitebat. a q̄diū ibi stabat sana
erat. Cū aut ipsam corā pharaōe
extrahebat tunc leprosa fiebat.
Si vero ipsam iterū in sinū tetra
hebat. ad sanitatem p̄stnā redi
bat. Manus i scripture signat bo
nam operationem. Simus signat
conscientie secretā intentionem.
Dico ergo quādo moyses. i. vii iu
stus tenet manum suaz. i. bona o
p̄era sua in sinu suo. i. in conscienti
e secreto. ipsaq̄ in abstendito et
secreto facit. tūc vero ipsa opera
perseuerant utilia atq̄ sana. Si
vero ipsa de sinu secreti sui per o
stentationem extrahebat. et coram
pharaone. i. corā mūdo demōstra
te ipsa gaudeat. tūt v̄eo lēp ma
nis glorie polluit. et p iactātiā
depuratur. qua apter necesse ē q̄
man⁹ opatiois nostre. ad finū
nostrū. i. ad secretū tēdat. alias i
sanitate et mūdicia nūq̄ apud de
us perseueat. Et ideo hō qui gau
det facere opera sua bona corā ho
mībus vt videatur ab eis repre
hendit. i. p̄. vbi dicitur vt qd
auertis manum tuam et dexteraz
tuā de medio sinu tuo in fine. **E**
Vel dic q̄ moyses ē prelatus ei⁹ si
n⁹ ē claustrū. a ma⁹ ei⁹ ē q̄libet
s̄bōit⁹. ego dico dato q̄ moyses ha
beat ma⁹ suas. i. s̄bōitos bonos et

sactos spiritu aliter sanos et mundos. quoniam tamē ipso seminit de sinu claustrī sui exterius ad terrenas ministratiōes. rūt seculaēs eos mittēdo faciliter solent lepra; luxurie et aurarū icurrēt et quoniam diu extera fuerint immundus et luxuriosi manere. Sed p̄ certō tūc iterū sani efficiuntur: quādo ad sinu claustrā per prelatī industriam retro huncit. ideo dicat bonus religio sus foris in temporalib⁹ occupatus illus. Lu. xi. Huic tūc ī domum vñ exiui. ¶ Vl̄ dic q̄ ista man⁹ est homo qui de sinu diuine ḥtie et caritatis emiss⁹ leprosus efficitur et peccator. qui tamē tunc temporis spūaliter sanatur. quādo per remissionā ad hūc sinu reūtit. Iē. xlvi. Reuertere ad virginā tuā o mūero! ¶ G ¶ Vl̄ dic de apostatis qui tūc leprosi et peccatores sunt. quoniam de sinu morisi. i. de claustro apostatando in publicū cū inter seculates p̄deūt: tūc vero spūaliter sani efficiuntur. quādo ad claustrū et ad crux vel plati sui gremiu; reuertuntur sicut ad litem patr̄t de religiōs et de sanctimoniib⁹ qui nimirū frequenter dōm⁹ pentū. et etiā curias seculaēs vel domos etiā prelatorū. Ita ī em̄ solēt incurret lepra in avaritie adiutoriis et supbie. ideo talib⁹ dicitur illud. Iē. xxvi. Reuerte ad ciuitates tuas. vsq; quo deutu; dissolueas finia vagia.

Capitulum tecūm. ¶ A
Tecūm signu; qd̄ p̄cepit dominus p̄ mōysen fuit aq;

conuersa ī sanguine. ac cepit em aquā de flumine. et fudit sup aram et facta est sanguis. exo. m̄ et. vii. ¶ Mōz. Sic vere loquēdo spūaliter sepe fit. q̄dū aqua id ē aliqua simplex persona de suo sinu. i. de statu religiōis deuotis vel cōpunctionis extrahitur. et super aram effuditur id est ad ministrationem terrenorū ostituitur. tūc vere sanguis. i. carnalis et luxuriosa effectitur. nisi cui diligētia preceauat ne labatur. ps. Cōuertit aquas eoru; ī sanguinem. ¶ Vl̄ dic q̄ talis aqua signat usurarios et auaros malos officiales et baliuos qui cu; sup terram effunduntur. i. qnā ī terra vel patra dīnantur ī sagum. i. ī personas crudelēs et sanguineas cōmutantur. ¶ C
Dost p̄ aaron p̄icit virgam suam ī terram terra pharao et versa est ī colubr̄. vñ uit pharao cantatores et maleficos et sapientes. Et p̄icunt singuli viugas suas et similiēr ī colubros sunt conuerse. Virga tamen aaron viugas deuorauit magorū. exo. m̄. et. viii. ¶ Mōz. Istud p̄t itelli gi q̄ magi. i. hoines ypocrite et fieri. quandoq̄ ita bona opera ī apparentia faciunt sicut aaron id ē sicut boni. verū tam̄ ista est differentia. quia virga aaron supstat alis deuoratis id ē opera iustorum perseverant oribus ypocritarū consumptis. Quia reuera miācula ī ē miācula et singularia opera que faciunt iusti sunt duab̄la laudabilia et deo placentia. Ilia vero que faciunt ypocrite seu

malis sūt defectibilia. **S**en. Nichil
qd similatum et fictum est. potest
esse diuturnum. **V**el dic qd
aaro sumus sacerdos. signat mag-
nos dominos et prelatos. Magi-
vero signant inferiores balluos
et vasallos. Cum ergo vterq; ha-
beat virgas versas in colubrum.
. in malam et rapacem familiæ.
Vel cum vterq; virgam iurisdi-
ctionis sue in colubrum. in rapaci-
tatem conuertat. inquit scz eaz
maior qd minor rapinis et exacti-
onibus vacat. virga tamen aaro
maiora deuorare dicitur. Inqntū
officiales maiores ab officialibus
minoribus nutriuntur. et iqtuz
per iurisdictiones pape vel regis
vasallorum domia cotide reperunt
et tunc proprie draconem deuorat.
quando unus malus alium malum
guat secundum illud. Ferum ferro tolli-
tur.

Capitulum quartum. **A**

Deceperit dominus aaro
dicens tolle virgā tuā
et extende super fluui-
os et riuos et lacus et
paludes egypci. et conuertantur
in sanguinem. et sit ceuor in omni
terra egypci. tam in ligneis vasis
qd in lapideis. Percussit qd aq; et
verse sunt in sanguinem. et opere
it fluuius. et pisces qui erant in
fluui mortui sunt. et non poterat
egypci bilere aquam fluminis. et
foderunt sibi aquam per circuitus
fluminis ad bibendum. Exod. vn. **V**
Oor. Pet aquā in scriptuā possu-

mus intelligere elemosinaz. **E**ccl.
in. Sicut aqua extinguit ignem
sic elemosina extinguit peccatu.
per cruentem intelligo crudelitatem
rapinamq; et pueritatem. Deu-
tero. xxxij. Inebriabo sagittas
meas sanguine dicamus ergo qd
hodie per totum egyptum. p to-
tum mundu. tota aqua pietatis
conuerta est in sanguinem crude-
litatis. et hoc non solum in lacu-
bus et paludibus. in statibus se-
cularibus ifimis. ymno etiam in
ruis et fluminibus. in ecclesiasti-
cis et regularibus. Vasa em lig-
nea. prelati ecclesiastici. vasa la-
pidea. principes seculares. et o-
nia vasa id est eaz layci qd presbi-
teri sunt crudelitatis cruento pleni
nullu qd habent cuiuscq; pietatis
aut benignitatis humorem. Pi-
sces enim. viri fluxibles deuoti
et ppi. qui erant in flumine ecclie
mortui sunt. ipsumq; flumen
quasi iam est factum putridu. p
peccata. et ut breuius concluda
quocunq; se vertant egypti id est
paupes. siue ad clericos. siue ad
laycos. siue ad officiales principu-
siue prelatorum. totum inueniunt
crudelitate et cruento plenum. ita
qd non inueniunt quid possint bi-
bere id est a quo possint cuiuscunq;
beneficii restigerum reportare.
Ideo omnibus casibus potest dici
illud. ysaye. pmo. Manu nostre
sanguine plene sunt. **V**el dic qd aqua signat prosperi-
tatem mundi que fluit et deficit
sicut aqua. que reueat in sanguinez
carnalis affectiois hodie vertitur
taliter qd pisces huius fluminis.

sc̄ mundam diuites per peccatum
luxurie moriūtur. **V**l̄ dic q̄ q̄a
fluius religiosis vaſaq lignea
et lapidea. id est ecclesiastici debi
liores et fortiores sunt pleni ſang
uine id est peccato. ita q̄ totum ē
putridum et corruptuꝝ. pifces id
est v̄ti p̄i molles bermigmi et deuo
ti iā penitus deficiunt. Ideo egipt
en id est ſeculares iam non inuei
unt quicq̄ de aqua boñe doctrine
vel de puritate exemplaris vito
quod ibidez poſſint bibere v̄l hau
rite. Qua ppter iam necce ē eos
deficie. et peccata malacq̄ exēpla
ecclesiasticorum nō ad v̄tā f̄ ad
eoruꝝ morteꝝ multipliciter haunite.

C Generaliter loquendo ſanguis
a non aqua. carnalis vita et nō
pura. mala doctrina et nō bō. et
exēpla mala a nō ſana. poſſint ho
die in flumine eccē reperiri. et i
vatis. i. i. conſcientis hoīnū. **A**to.
xr. Erat ſanguis vſcq ad ſcenos e
quorum. Et egipt̄ eti 12. i. deuoti
a penitentes et aquā viuā diuine
ſt̄ie deſiderantes iā nō iuemūt in
fluamine totius ecclie et qd poſſint
tute bibere. quinymo necce eſt
eis terram ppter corporis per peni
tentiam fodere. vt aquā viuā ſc̄
diuimaz ſt̄iam valeant reperire.
Ideo de dyabolo potest dici illud
pſalmiste. Qui couerit aquas
eorum in ſanguinem et ymbres
eoruꝝ ne biberent. **b**

S Eunda plaga fuit de ramis
pceptū em̄ ē aaron. vt ext̄
deret manū fuā ſup fluiuꝝ et ſup
tuos. a valudes pharaonis dices
ſic. Ebulliet fluius canas a ascē
dent domū tuam et cubiculū lecti

et ſuperē ſtratum tuum. ingredie
tur domus ſeruorum tuorum. nec
non et in populum tuuꝝ et in ſer
uos tuos et in reliquias ciborum
tuorum. Sicq̄ factum eſt q̄ ra
ne terram egypti occupauerunt
et vſcq ad lectoris et cubicula homi
nuꝝ iterauerūt ero. v̄m. **M**or. Ha
ne loquaces signat detracṭores q̄
teuera ho die quaſi occupant totū
munduꝝ. In domib⁹ enim regū
et ſuperiorū principum prelato
rum et maiorum etiam et minorū
Inmo in ipſis cubiculis et ſecte
ris camenis eorundem ho die ebul
hunc tales rane. i. viti detrac
tes a garrulofī adulatoꝝ ſeq̄ mag
niloqui et verbosi. Fluius enim
mundane proſperitatis ranas p
creat inq̄t filios magniloquos
detracṭores litigiosos et clamoro
los generat. Ideo in ſapiencia di
ciatur q̄ pro pſicb⁹ eructauit flu
uius ranarum multitudinem. **E**

De puluce terre pelle nat
funt cimies in tanta quan
titate q̄ totam terram occupaue
runt. et regem et populum mira
bileſ affixerunt. **M**usca aut al
ia vice in egypto in tanta quan
titate nate ſunt. q̄ domos egypti
quaſi penitus impleuerunt. Sic
vite de ipso puluere terre id eſt
de misero ſtatu a humili plebe na
ſcuntur quandoq̄ cimies et alie
musce id eſt parui baliuſ et peu
eatres qui q̄uis nullius ſint va
loris. ſolēt tamē oīne hoīnū geny
infestare. regem et populum id ē
maiores et minores inde bite fla
gellaç. **f**

Tam triū dierū petobat

filii israel ire in desertum et sacrificarent domino in solitudine. quia scilicet sacrificium non audebat in egypto inter idolatras domino immolare. et ideo se volebant perigne sacrificando in solitudinem elongare. ¶ **Mos** ¶ **Sic** vē si digne et tute volumus sacrificare dominō. et laudis et spiritus contrabulati eidem sacrificiū immolati. ante omnia debemus appetere. quod de egypto. i. de peccato vel mundo mentaliter exeamus. et quod per viam trium dierum. i. per cordis contritionem oris confessionem et operis satisfactionem debitam desertū penitentie subintremus et ibi deo per bona opera immolemus. homo enim nūquod digne domino immolat. quod se a pharaonis. i. dyaboli dominio per dierum istorum trū spaciū non elogat. et qui desertū penitentie non subintret. dices illis. ps. Ecce ego gaui fugiē et māsi in solitudine.

G Vel dic quod egyptius ē mūd⁹ desertū religio. triu⁹ dierū via tria religiomis vota. quod p cert⁹ du⁹ homo est in egypto. i. in mundo et mūdi negotiis p cōribusq; sociatus. vir p̄t per bona opera domino immolare et ideo necesse est quod egyptū. i. mūdū et sua negotia fugiat. et quod viā trium dierū. i. p tria religiomis vota sc̄z per obedientiam contra superbiā. et paupertatem contra auariciā. p castitatem contra luxuriam. ad religiomis et penitentie solitudinem eat. **Ione**. in **Cepit** ionas introice in ciuitates trium dierum ac.

Capitulum quintum

I Nter ceteras egypti plagues. una fuit aīnaliū per tempestatem occisiō. Altera fuit v̄lcerū et vesicātū p cin̄is sparsionē idūctio. Alia tom̄tuorū et grādīmū emissio. Alia locustarū omne viti de consumentium introductio. Alia tenebrarum oculos excecatiū per triduum obscuratio. Alia tādē primo genitorum mors et consūptio. **Genes̄is nono a duodecimo.** ¶ **Mos** ¶ **Sic** vērē egypti et peccatores a plaga multipliciū vitiōrum ledentur. Quia scilicet ante omnia tempestas temptationis occidit in eis animalia id est sensibilitatem corporalem et spirituale; scilicet discretionis sensu⁹ et modum bonae operationis. Secundo a nēis in ventū sparsio. id est bonorum operum ostentatio. quod dum cineres bonorum operum sparguntur in ventum per ostentationē efficitur in eis vesica tumoris elationis et p̄fūptionis. Tertio accedit in eis tom̄tuorum igniūz et grādīnum. i. discordiarum inuidiarū inuiriatur turbationes. Tandem per locustas id est per mot⁹ perulantes et carnales consumuntur omnē viride id est omnis vigor virtutum et viriditas conuersationis honeste. ¶ **Quarto** succedunt tembre. i. mētis execrationes a obstantibus. Ultimō moriuntur primogenita eorum id est anime per eternas damnationes et afflictiones. Et sic patet quod verū ē qd̄ in ps. scribit. **M**ulta flagella peccatoris sperantes at in domino ac. ut sic peccatori dicat dñs illud. **Iē**. Plaga

inimici pessimi te castigatione etu
delli. **V**l dic tenebre facte
sunt in egypto tribus diebus ita ut
nemo videret triplex fratre suorum.
Triplex tenebrarum signat triplex
tem mitis execrationem. illa s. qua
homo non punitur videre celesti
u punitate. terre struam vanitatem
et instabilitatem. infernum pericu
lum et acerbitate. **Q**uoniam enim in egypto
corde peccatoris. isti tres di
es tenebrarum. ista triplex execra
tio mites procedit restat pro pmo
nit eius. aia pro vita mortali et
ab angelo peccati. a dei sententi
a eternitate occidat.

In plenis egypti ubi aqua con
uersa est in sagum. a iherusalem
mortua. tenebre facte. pmo geni
mita occisa et cetera similia. terra
gessu ubi erant filii israhel de hys
omnibus fuit in mumis. **Q**uia s.
ibi erat claritas cum egypti ob
tenebrarentur. ibi erat tranquillitas
cum egypti turbibus pre
metetur. ibi erat sanitas cui pmo
genit egypti necarentur. **T**er
ra gessen potest significare statu
ecclesie vel religionis. que reue
ra ab egypti. a mundi clavigibus
est immunis quia scilicet propter
filios israhel. propterea iustos qui
ibi sunt. ista terra non patitur
turbationes temptationes et
cordis obtenebrationes. neconon
primogenitorum. animarum mor
te et dampnationes quas patitur
egyptus. mudi quisimmo fit
sepe quod isti habent quietem. cum
alii tribulantur. scientie splendo
rem cum alii per obstinationem
et ignorantiam excentur. sami

tatem et pacem. cum alii tribu
lationibus infestatur. **d** **VI**
si vis per egyptum inferius et p
gessen intelligitur paradyssus ubi
sunt filii israhel. angeloi et sac
ti qui deum contemplatur et videns
quis aliter nulla egypti tribulatio
ne vel temptatione leditur immo
in luce et prosperitate perpetua oves
satur. ideo egyptus. mundans
peccatoribus vel dampnatis videtur
domini dicere illud. **I**sa. ix. Ecce ser
ui mei comedet et vos esuriatis.
serui mei bibent et vos sitiatis.
serui mei letabuntur et vos confi
demini. serui mei laudabunt pre
exultatione et vos clamabitis pro
dolore. **E**t breuiter magna est di
uisio inter filios israhel et egypti
os. inter bonos et malos. mti sal
uatos et dampnatos. **L**uke. xvii.
Omagnum chaos firmatum est in
ter nos et vos.

Capitulum vi.

Vm de deca
uisset pmo
mita egyptor
tam hominum
quod iumentorum
occidere pmo
genita vero
filiorum israhel intacta dimittit a
morte et rupit et saluare. ipsorum fi
lios israhel de egypto ad ter
ram promissionis educere. prece
pit agnum seu hebum occidi. et
domus ipsorum hebreorum san
guine in superliminibus et utro
que postea signari. sicque factus est quod

angelu: dominus signatas sanguine non tetigit. nec in eis primo genita occidit. ymmo populu ibi habientem de pharaonis domo per mare rubrum ad desertum adduxit. dominus vero egyptiorum. que scilicet sanguine tincte vel sanguine non sunt. et angelus inuasit. et ibi promoginta interfecit. ipsos vero egyptios tandem in mari rubro submersit. Exo xij. ¶ Moi. Sic vero cum a deo sit ordinatum et decretum quod promoginta egyptiorum. per coores mortis est ne debent subire periculum. constat quod ab hac sententia illi soli me rebuntur saluari. qui sanguine agni immaculati. christi voluerunt per sue passionis memoriam consignari. Sole enim postea quem dominus cor diu suorum isto sanguine consignauerunt et per mortis christi recordationem super utrumque postea cordis et ovis istum sanguinem habuerunt a peccati angelo. a iudicante christo per damnationem; non tangentur. sed potius a mortis est ne periculo saluabuntur. Egypti vero. peccatores qui nichil de isto sanguine habuerint et mortis et sanguinis christi memoriam et deuotionem et consignationem non accepint ab isto angelo. a dura christi sententia ferientur. et mortis eterne periculo supponentur. Deus enim illos solos a morte eterna saluabit in quorum dominibus id est cordibus sanguinem agni. sanguinis christi memoriam videbit. Ezechiel. decimo sexto. In sanguine tuo vivere. ipso quod pharaonis. dyabolus ipsis liberabit et ad terram promissionis se pavitum per desertum penitentie destinabit. Illos vero qui isto ca-

ret sanguine in matribus. in ferniam aritudinem suffocabit. per. ¶ Precesto sanguine agni redemptoris estis. ¶ Et. ¶ Vel dic quod in egypto. in mundo agnus. christus dei mandato et ordinatio eius est ut scilicet virtute sui sanguinis habet qui interpretantur transentes qui scilicet hic manentem ciuitatem non habent. a præfusione mortis eterne saluaretur. et mediante mari rubris amara copunctioe. desertorum pernitentie coadiuantem ad terram promissionis. ad celum gloriam ducetur. Egypti autem id est infideles qui istius agni sanguinem. christi passio omnis fidei nolunt recipere necesse habebunt eterne damnationem et permissio periculi sustinere. Unde ezechiel. ix. Dicitur quod angelus omnes illos percussit et occidit quos non signatos iuerit. ¶ C. ¶ Vel dic quod egypti sunt vitia quae tunc temporis submerguntur. quoniam filii israel. boni per mare rubrum. per memoriam domini passionis vel per amaritudinem penitentie translocuti. ¶ In israel fatimam de egypto tulerunt et deinde panes asimilares fecerunt. Sic vero catholici defarina egyptiaca. de genitilium scientia veram doctrinam consciunt. et panes theologie inde decoquunt et ponunt. ¶ E

V. filii israel mare rubrum dererent transire et ad terram promissionis rem pcepit dominus. quod domus et familie similares uicerent. quod agnus paschalē coedenter. Erat enim in comedendo agnum multe ceremonie necessarie. quia ossa non debebant componi. nec aliud usque ad manu-

seruari Agnus igne deberet esse
assatus cum lactuca a gressibus
accinctis remibus manducandus
Calciamenta i pedibz a baculi i ma
mbz debebat haberi postes dom9
sanguine detebat iugi a ipse ag
nus cu intestinis capite et pedibz
festinatissime manducari.

Ista omnia possunt applicari ad e
sum agni immaculati i ad recep
tionem corporis ihesu crasti Quia
revera ad hoc q digne sumam i
altari agnii dei nos deo e veni ha
brei i p mudi traseutes et no re
manentos et etiam e debem filij
israel i deo p fidet et contemplatio
nem videtes iuxta illud qd scribi
tur Nos hui mundi non sumus
incolum sed adueni et ad hoc i mi
diu n venimus ut nobis ibide no
liceat profiteri transire Ad hoc
q possimus mare tubu i mortis
amantudinez secure transire et p
desertum purgatorum ad terram p
missarum scilicet ad paradisum pertige
te necesse e q simili per caritatem et
omnem fidei comunicemus et
q agnum pascalē crastū in sacra
mento altaris dignifice comedas
Et ergo necessarium ad ipsius
dignam sumptionem q ossa ipsi
non comminuantur et q nichil de
eo supfluui reserueretur i q nichil
eredatur de eo supfluui nec aliqd
diminutum Ossa em integras ser
uantur quando quicq est nece
sarum cre ditur Richil vero su
pfluui se uatur quando nullus er
ror supererat admiscetur Eccl
vin Neq adiectū est neq minui
tur Iste ergo det manducari assa
li igne p feruore dilectionis Cū

lactuca agrestibus i cu dolore con
traictis Cu accinctis remibus i
cu moderatio continente a luxure
restrictione Cu pedibus calciatis
i cu mortis meditatione Cu bac
ulis in manibus i crucis spe a de
uotiōne Cu sanguine in ostio
i mortis christi et sue passionis et
sanguinis recordatione et copa si
one Calciamenta autem que sunt
de pellibus animalium mortuorum
sunt mortis memoria baculus sign
nat crucem sanguis memoriam
dominice passionis Manducare
tiam et recipi debet iste agnus id
est istud sacramentum cu capite i cu di
uinitate **A**postol i corin Caput
xpi deo Cu intestinis i cu huma
itate Cu pedibus i cu sacramen
torum et fidei articulorum sequela
et universitate Iste enim agnus
nunq digne recipitur nisi huma
nitas et articulorum veritas per fidem
integre comedatur eccl xxvi
Omnem escam manducabit vent
Festimanter autem debet comedи
ad denotandum q circa inquisicio
nem istius sacramenti no debeth
mo multum imorari nec etiam
camisse celebrazione vel eucanthe
si si punctione ne forte vane cogitati
ones vel dubitationes possint surge
re qbz possit fidei veritas vacilla
re Et sicut null nisi esset circum
clusus debebat de isto agno comedere
Sic nec de sacramento altaris de
bemus gustare nisi fueramus per
penitentiam a vitiorum supfluita
tibus circumcis i unde iohel Circu
dite corda vestra

Capitulum septimum

Vnde id manducari
non debet nisi illis domi
nus me omnia in meo
suo tempore posse et quod
est in tempore obstantem
propter quod nullus vii necessitatē
tempore tunc patet in aliis
concentratis tunc agi
necessitate et opere hoc fieri
tertia species talis est p
modere opere pannorum
vne aqua fluere non potest
vele facilius conseruari
magis secundum. Quia amplexa
terram conficitur quia
terram quod est de aqua non est p
dui quod est de terra sua terpa
nere fe te cognoscere p nec
tum que sicut chalcis no illi
mox. Hoc iactu tunc non
in predictis rationibus facili
dissimilat. Et p
vnde magis que uenient
de necessitate. Et dicit
etiam **O**livier **S**ervetus
filii ihesu iusti uiri delecta
tus modo qui ad tempore p
mox et apud patrem suum pugnau
presente multa a magna habe
minos. Et ad tempore pugnau
tibus ignorante famae se fa
cilius. Non non ignorante vie ce
stabilitate pudeat eis dico de ee
mox opibus Quia scilicet ipsi mi
hi qui possidet refugiat tunc
tempore nescio. **I**hesus. **S**piritus
et illuminatorem et tene
lum pugnare. Quia latitudinem

Oym filij israhel matrē trāſacto per desertū; trāſi-
rent voluit illis domi-
nus stra omnia inco-
mo-
da. de remēdio p̄uidē. Et q̄ affi-
gebātur estu p̄ diem. obscuritato
p̄ noctē. q̄ etiā ibi vii nesciebat
et poterāt errāc. panē n̄ habebāt
et oportebat eos esurire. aq̄s nō
muemebāt et oportebat sitire. cū
se; illa patria talis esset p̄ vt co-
mūniter. q̄ nec panis ibi cresceret
nec aqua fluueret. nec etiā arbor
vicesceret cum eēt patria steriles
atq̄s sicca. Quatuor em̄ specialia
remēdia concessisse videtur. quia
sc̄ p̄uidit eis de colūpna nubis p̄
diē que estū obscuritate sua tēp-
eraret. Et de colūpna ignis p̄ noe-
tem. que sua claritate noctē illu-
nater. sicut dicitur. exodi. xii.
Iēs p̄uidit eis de māna q̄s famē
teleuaret. sicut dicit. exo. xvii.
De aqua de petra fluente. que siti
reperaēt. sicut dicitur. exo. xvii.
Itez de angelo qui eos aduceret
et ne erraret cauēt. sic dicit. exo.
xiiii. **O** Mōz. **S**ic vere cum
filij israhel. i. sancti viri i. deserto hu-
ius mudi. q̄ dū ad terrā p̄missio-
nis id est ad paradisū p̄egrinādo
percuruit multa a magna habeat
incomoda. sc̄ ardore occupiscētē
tenebras ignoratiē. famē et siti
auaritiē. nec nō ignoratiā vie re-
te. i. iusticie. p̄uidit eis dñs de te-
medis optimis. **Q**uia sc̄ ip̄is mi-
lit nubē. i. xp̄z filiū suū purū a nu-
beū qui p̄dicādo refrigerauit cōcu-
piscētē ardore. Ignē. i. spiritu
sc̄ q̄ illuminauit errorē et tene-
bracū horrore. Māna. i. sac̄metu

altatis quo satiauit de fidei oris
amorē. **I**quā de petra sacre sc̄rip-
ture qua temperauit mali appeti-
tus feruorem. angelum ducem. i.
diuinam gratiam qua demonstra-
uit eie veritatis splendorē. **C**

Vel dic moraliter q̄ nubes est ro-
nfluum pietatis. Iqm̄s incendiū
caritatis. Māna dulcedo deuotio-
nis. Aqua grata lacrimose apur-
etionis. Angelus intellectus clāe
cognitionis et discretiōis. mala.
in. Ecce mitto angelum meū q̄ p̄
pabit viā ante faciē tuā. **D**

Nubes q̄ precedebat filios is-
rahel i. deserto facta eāt ad
modū colūpne. **V**nde ista dicebat
colūpna nubē de die ad refrigeran-
dū contra ardorez. colūpna ignis
de noctē ad illuminādū stra tene-
brarū horrorem sicut dicit. exod.
xiiii. **S**tabat autem ista nubes su-
per populum. et q̄dū stabat im-
mobil. p̄plus similiē fris tētōns
quiſcebat. Cum autē nubes ista
mouebatur et eleuabat. similiē
p̄plus tētōns motis nubē sequēs
p̄ficiſcebat. ipsaq̄s quousq; a mo-
tu fisteret sequebat. Quo facto i-
terū ubi ipsā videbāt stare ipsi si-
milter subsisteabant. sicut dicitur
nūi. ix. et. x. **V**nde ibidem dici-
tur ad imperiū dñm figebāt tento-
ria. et ad imperiū dominū depone-
bant ac. **O** Mōz. **P**er istā nubem
potest intelligi prelatus. quia pro-
certo iste datus est filius israhel id
est fidelibus subditis. et in princi-
pem et in duce. q̄ scilicet ipsos
pro defectu huius mundi diligat
et ad terram promissionis id est
paradyſum verbis et exemplis.

conducat. Quia pro certo iste debet esse columpna ratione stabilis firmata. Nubes ratione conflue pietatis. Ignis illuminans ratione limpidoissime scientie et veritatis. Quia columpna debet alios spiritualiter et temporaliter sustentare. Quia nubes debet alios doctrinas et beneficium irrigare. Quia ignis debet alios per caritatem inducere. et per sapientiam illuminare. Ideo de tali prelato dicitur in psalmo. Expandit nubem in protectionem ipsorum. et ignem ut luceret eis per noctem. Quid ergo pro certo iste debet populo suo. subditis superstante et cum eis personaliter comunicante. Per iurisdictionem et excellentiam preeminere. Et per honorum exemplorum dationem super eos et coram eis presentialiter se monstrare. Populus vero subditus se debet conformare penitus isti nubi id est bono prelato discreto et spirituali. Et ideo cum ipso moto per bona opera debet moueri. cuius ipso eleuato per contemplationem debet leuantu. cum phiscente debet virtutibus proficiendi. cum ipso stante et manente scilicet in honore proposito debet similiter populus in fide et moribus stabilitati. Unde de sanctis animalibus id est de ipsis prelatis et de rotis id est de subditis dicit ezechiel primo. Cum euitibus ibat et cum stantibus stabant et cum eleuantibus a terra pariter eleabantur et cum ambularet que prima erat sequebatur et cetero.

¶ ¶ Vel dic quod columpna est crux qui scilicet in die presertim vite nubes et pluviosus id est ini-

terioris inuenitur. In nocte vero id est in futuro iudicio. vel in morte. igneus id est severus et iustus et rigidus. erga impios prauos et obscuros. Ipse est enim quod secundum diuersas personas et tempora diversificat se ipsum. Et nunc est nubes misericordiam pluendo. nunc ignis iusticiam exequendo. ita quod sibi proprie semper potest dici illud. Ecclesiastes xv. Apposuit tibi ignem et aquam. Unde iste est qui dicit ilud. Ecclesiastes xxvii. Ego in altissimis habito et tronus meus in columpna nubis. De ipso dicitur. Deuteronomium xxvii. Deus noster ignis consumens est. ¶ ¶ Vel si vis dic de malo prelato. quod nubes est mala. perlatu. qui dicitur columpna nube a posteriori instabilem vanitatem. columpna ignea propter ardentes cupiditatem. Et dicitur sequitur populus aperte faciliter malorum suorum exemplorum conformitatem. Populus enim nubem. et prelatu. qui pretere soli sequitur. et eius malis moribus conformatus. sicut dicitur. Ecclesiastes x. Qualis rex. ciuitatis talis populus qui habitat in ea. Tales emundantur inueniuntur hodie multi qui tenent pre eminentiam huius mundi.

¶ ¶ **D**omini populus dominum in egypto tradidit. et subditus eductus vellet ad terram promissionis vestrum ierusalem procedere et per regiones philistiorum breuius et facilius et plenius procedere posset dominus noluit. ne populus philistiorum sibi bella moueret et teodo accusatus in egyptum rediret. duxit ergo eos dominus per desertum. quod facilis erat via pro eo quod ibi non erat homo. ideo non

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

timebantur plia seu bella. Sic re
to populus noūtiorū et nouiter
de egypto i. de statu in fidelitatis
vel de peccato seu mūdo egressorū
et ad fidem penitentiāq; conuerso
rū debet a via philistinorū i. a stre
pitū mundanorū et peccatorū sūmo
ueri. ne forte per ipsorum mala exē
pla dicta & facta. bella temptationis
num insurgat. que istos faciat ad
egiptū id est ad vitia retrouerit.
Nouiter enim ad fixm religiōem
seu etiam ad penitentiam conuer
sus: bellis temptationum insurge
tibus ad vomitum reuertitur. si
philisteis. i. peccatoribus et iheri
bū misceatur. Et ideo necesse est
q; tales ad inferiora deserti ducan
tur. id est in claustris & conuenti
bus. necnon cum alijs bonis et fi
delibus et in ipsis vns penitentie
difficilibū teneantur. ut i. celeste
iherusalē sine periculo pervulcanē.
Et ide est q; religiosi solent no
uitios suos de via philistinorū. i.
seculariū et carnaliū amicorū tol
tere. et eos q;ptū possūt ab eis ab
scendere et elongare. ne ipsos for
te contingat ad egyptū. i. ad secu
lum retroice. scientes q; scdm do
ctrinam cristi. Marci vñ. Nemo
mittens manum suam ad aratū
et respiciens retro aptus est reg
no dei. H Vel si vis dic q; po
pulus fidelius; qui per mare rubrum
id est per baptismū. pharaois. i.
dyaboli euasit dominū debet phi
listinorum id est mundanorū vel
peccatorū consortia fugere. et p
desertorū religionis vel penitentie
ad promissionem paradisi venire
dixendo illud. ps. Elongari fugi

ens et manū in solitudine.

Capitulū decimū octauū // 2

Egypti. i. filii israhel in
trauerunt mare rubrum
et hoc q; egypti pse
quentes hebreos ipsos
decidē volebant. Verūptamē sic
actū est. q; hebrei per mare sine
vinculo aptis aquis et ab utroq;
latere restructis et dimissis transi
erunt egypti vero ibi remanserūt.
Mor Q dic q; egypti qui hebre
os intunē in seruitute tenere sūt
peccata que intuntur animas sub
iugo tenere dyaboli. Verūpta
men si isti hebrei ad mare rubrum
id est ad penitentia amaritudinē
transierint. tunc ipsi liberi et sal
ui euadunt. I quis vero compun
tiōnis mediantibus egypti id
est peccata ibidem pertrunt et sic
cūbunt. B Q Vel dic q; ma
re rubrum est mundi prosperitas
vel etiam vita presens. vel mun
dū. qui dicitur mare propter flu
ctuositatem. rubrum propter car
nalitatem. hebrei ergo id est viri
iusti per istud mare posunt sine
periculo transire. quia scilicet q; q
voluptatū non solent istos q;ptū
ad affectum tangere. Quinymo
isti solent per siccitatem paupertati
et abstinentie penetraē. et ita
scilicet ad iherusalem celestem fa
ciliiter pertransire. ps. Filii autē
israhel ambulauerunt p siccum i
medio mari. Egypti autē. i. mali n
vero sic. q; isti mare rubrum p̄stis
vite sine periculo non transeunt.
Quia videlicet aque delitiorū et

d. 11

voluptatum ipsos inuoluunt et sic per diuersa vita ipsos destruant et confundunt. **ps.** Imitatos autem eorum submersit in mare. Quia breuiter illud est verus pro bono et discreta vita solent quandoque per mundi fluxum et tempora negotia bene utendo illese transire. ubi tamen mali qui bene prosperis viti nesciunt solent per vita fucubere et pertinere. Soli autem filii israel. scilicet soli discreti via deum videntes et per devotionem et contemplationem ad deum mentaliter respicientes a mari fluetuosi seculi non leduntur. ubi tam alii naufragantur. **C**

In ipso actu persecutio[n]is quod egyp[ti]ni filios israel compellebat exire dicentes omnes moriemur immutauit dominus egyp[ti]norum voluntate. de dicitur filius israel gratiam in conspectu eorum. ita quod vas aurea et argentea que ab eis petierunt hebrei. ipsis libenter animo egyp[ti]n concesserunt. Et sic ultra mare rubrum ipsis egyp[ti]nis compellentibus eorum egyp[ti]norum spolijs recesserunt. **Mor.** Istud exemplariter potest applicari ad occulae dei puidetia; que occulte potest voluntate hominum mutare. et etiam contra propositum in contraria applicare. que etiam bonos de bonis malorum soli aliquoties ditare. et mercede quam meruerat. ex alio latere quod spectabatur eisdem parvare. Constat enim quod filii israel seruierant egyp[ti]n multis temporibus. nec receperat aliquid pro mercede. Et ideo quando recesserunt voluit dominus. quod per talem modum de vasis egyp[ti]norum fieret eis satisfactio. ut habe-

rent mercedem de servitio. **Sap.** x. Justi tulerunt spolia iniquorum. **Vl.** dic quod idcirco voluit dominus egyp[ti]ni spolia deportari. ut tabernaculum quod fieri decreuerat possit ex munitione fabricari. Sic vere quandoque spolia egyp[ti]ni. scilicet scientie mundi. philosophia. scilicet et poeta et alii similia ad positiones ecclesie sunt utiles ideo vult dominus quod a fidibus studeantur. et in animo reportentur. **E** **Vl.** dic de bovis triplicibus quod pro vita propria sunt necessaria. ideo permittit dominus quod a filiis israel. scilicet a religiosis et ecclesiasticis acquirentur.

Capitulum nonum. **T**

Egressi filii israel de mari ambulauerunt per desertum et venerunt in marsh. ubi aqua erat ita amara. quod ipsis bibere per amaritudinem non valebat. De quo cum populus murmurauerit. moyses ad dominum clamauit. qui ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas in dulcedinem sunt mutata. exinde autem venerunt in helym. ubi erant duodecim fontes et septuaginta palme. **Exodi deo qui to.** **Mora.** Sic vere circa quod de mari id est de mundo. vel de peccato egrediens desertum reliquias vel penitentie perambulat. constat quod ibi inuenit aquas amaras pluvias tribulationum et afflictionum que scilicet sunt fibram amare id est difficiles atque dure. quod ipsis non potest bibere id est in patientia sustinere. Propter quod solet de statu illo

conqueri. et qđ desertū huiusmodi
intrauerat murmurare. Talib⁹
debet dari in consilio qđ lignum i.
crucē crasti p̄ considerationē accipi
ant. et qđ tormenta et amaritudi
nes tormentorum vidrāt. ipsumq; i.
aqua amara quā bibūt. i. intabu
lation nū amaritudine quā sentiūt
misceār. & sic p̄ certō huīus amari
tudo in dulcedimē eis vertitur. et
qđq; eāt difficile leue et facile re
pitur. **Erod.** xv. A ligno obdulco
rata est aq; amara. qđ scdm. ggo.
Dulce est qđ tolēamus quādō cōse
deramus qđ bībit ad patibulum
crastus. Quia em̄ nostre amari
dimes quas in deserto penitentie
vel religiōnis sustinēmus respe
ctu amaritudinis crucis et passio
nis crasti nichil sūt. id eo si hoc lig
num apostolū dulces sunt. sicut
de nouīō legiēt cui ex asperita to
religiōnis volenti recedere. appa
ruit in cruce crasti ostendens pla
gā latēt et dicens sic. hac falsā o
mēde panē tuū orde accum qui co
medere nō potes. et ex aīc recel
lit temptatio. **H**indicti ergo lignuz
p̄ quod fit iusticia. **Sapie.** xiiii.
Sic venit ergo homo finaliter in
helym. qđ interpretatur fortis. i.
ad fortitudinē & constantiā mētis
ubi scilicet duodecī fontes. i. duo
decim apostolos. septuaginta pal
mas sc̄ septuagita crasti discipu
los poterit iuēnire. quorū v̄tus a
soliditas suā inconstātia; poterit
stabilit̄. **I** **F** Vel dic qđ
amarā aqua est fortis temptatio
vel geneāliter quis ebulatio que
tunc facibus sustinet quando ad
lignum id est ad crucis memorā

recurrat. et qđ ad cruci passionē
et deuotō onem ventur.

¶ Capitulum decimum. ¶ 2

DOpulus adhuc carnal
videns qđ panes et car
nes ad comedendum nū
habebat cepit alia dī
nū murmuāt. egyptiq; qđ dīsit
delicias memorare dicens. Cur ē
duxisti nos in solitudinē vt inter
ficeres nos fame. Vt nā nos mor
tui essemus in egypto qñ sedeba?
super ollas carnum et comedeba
mus panē i saturitate. Qđ audi
ens dominus pluit illis carnes &
panes. Cōm̄i res em̄ sup castra eo
rū ad maximā multitudinē cecide
runt de quib; singuli quantum
voluteant accepunt. **M**anna ad
modum prīme de celo cecidit. qđ
populus pro pane habuit. et tol
legit et murmurare contra deum
cessauit. **O** m̄ **S**ic vēo ple
rumq; contingit. qđ post aggressi
onē alicuius ardui propositi. post
qđ ingressum deserti religiōnis po
pulus adhuc carnalis dolet de ehi
carnum dimisso. et de panis de fe
et id est de famis vel abstinentie
infortiū aliquodciens immisso. **R**ie
cordatur quidem carnes et panez
iō est carnales delicias & tēpales
quas in egypto mundi dimisit. &
murmurat contra sterilitatem.
paupertatem. et penuriam quaz
inteauit. dominus ergo quādoq;
talibus ex sua ineffabili ḡtia mi
tit volasilia pro catnibus id ē cel
itudinem contemplationis. mi
tit etiam manna dulcissimum p̄

o in

panibus id est dulcedinem deuotionis et sic isti filii israhel deserto penitentie assuescunt desiderioque carniuum id est deliciarum carmuz disfuscent et contempti eis statu suo a deserto penitentie nullatenus recedunt sed ibidem pacifici ex tunc viuunt. **Ps.** Pluit eis mama ad manducandum cibaria misit eis in abundantia. **E**t ibidem pluit illis sicut arena maris volatilia pennata. **B** **C** Vel si vis die quod carnes signant eukaristiaz mama vero sacram scripturam que sunt cibi viuentium in deserto.

Manna quod pluit dominus filius israhel in deserto erat quodam cibus qui ad modum primum albe terram operiebat. eratque quasi semen coriandri albus. gustusque eius quasi simile cum melle colvis bellen. sicut dicitur. **E**xodi decimo sexto capitulo. Et sicut dicitur. **N**umeri. vnde camo. Populus ergo istud colligens in martirolo conferebat. et panes vel cibos exinde conficiebat. Erat autem cibus iste dulcissimus et mirabilis. quia quasi ad quemque saporem solebat homo conuertabatur. sicut dicitur sapientie decimo sexto. Erat etiam in hoc mirabilis. quia cum singuli certaz mensuram per singulos dies deberent colligere scilicet mensuram gonior. dato quod aliqui plus ali qui minus colligerent. sic fiebat quod nec quod magis parauerat repit magis. nec qui minus colligerat repit minorem. Ne fiduum ergo quod remanebat in campo. oriente sole dissoluebatur.

quod usque mane seruari debet. Quicquid vero recollectum usque mane seruabant. scutumque vermis putrescebat. Preceptum est ergo aaron. quod venam auream manna impleret et quod ea ad pretium rei memoriam in tabernaculo seruaret. Sume inquit vas unum et pone in mane. Istum ergo cibum in deserto filii israhel habuerunt. Ipsi vero quando in terram habitabilem eis promissam venerunt et de terre fructibus gustauerunt. continuo prodiderunt. sicut paret etiam iohannes. sicut sancti doctores exponunt. **M**or. Isti mama signat corpus christi in sacramento altaris. a hoc primo ratione nominis manus seu manu quasi interpretatur quid est hoc. quia scilicet sicut dicit hic hebrei videntes manna illud descendere de celo dixerunt manu. quid est hoc admirative loquendo. Sic vere quicunque bene considerat cibum istum scilicet xpm in sacramento altaris merito per misericordiam dei qui est hoc. qui scilicet ibi sunt tot miracula. quod merito potest fieri questione de eodem. Vnde in psalmi dicitur. quod a domino factum est illud et est mirabile in oculis nostris. Item per manu iste legitur eukaristia ratione loci quia sursum de celo venit a potestate diuinam non humana. **J**oh. vi. Pater meus dabit vobis panem de celo vere. Item ratione modi quantum habebat qui multum sic qui parvus colligebat. quia scilicet in qualibet particula est totum corpus christi et in omnibus non est nisi unus. Ecce decimo octavo. Neque adiectum est. neque minuit. Qui enim plutes

hostias consecratas recipit. uen
magis habet de Christo quod ille quod solu
modo vnam. **V**nus etiam eatum re
cipit sicut centum et ecentos. et
ideo de eo canitur. **S**umit unus su
munt mille quod illi tantum ille ac.
Item ratione virtutis quod scilicet manna
omnem sapore habebat. et quod
quid solebat comedere sapiebat.
Sic eukaristia omnem habet vir
tutem. et ad omnia quecumque homo vo
luerit potest valere. dum tamquam ho
sciat ipsum debite et digne recipere
et tractare sapie. **vñ.** O rex hominum
tute omnium propiciens. **V**nus illud
simile cum melle. caro cum diuinitate.
vel pais species cum cristi corpe
et humanitate. **Ezech. xvi.** Similiter
mel et oleum comedisti. **I**tem ratio
ne finis. quod tamen durauit quod diu fue
runt in via. in deserto et defecit eis
in termino. **S**ic vero sacramentum
altaris est institutum per viatico hu
ius vite. et per transitum deserti huius
mundi. **Q**uia ceuera quando veni
emus ad terminum huius viei. et ad
terminum promissionis et ad habitacu
lum paradisi. tunc dehinc nobis
nubes et manna. et ignoratio obscu
ritas. et sacramenta huius velata
difficultas. **N**am quod tunc comedimus
de fructibus terre promissionis. et qua
tunc gustabimus suavitatem glorie
paradisi. incipiemus videre per spe
ciam quod nunc videmus per fidem. Et
tunc amitteremus umbra quando ple
ne videmus veram lucem. **i. co. xiiii.**
Videmus nunc per speculum in emig
mate. tunc autem facie ad faciem.
Item ratione similitudinis quod scilicet
manna erat simile semini coriandri
quod est mors cambus et mediana

homibus secundum dyas. quod scilicet illud
sacramentum est mors et damnatio impensis. vita et medicina ho
minibus. et rationalibus et bonis.
Simile est de bedellio quod est gutta a
mara. propter contritionis amaritudo
quam comedens debet habere. et simile est panis oleaceo propter dei
misericordiam quam recipiens debet
esperare. **Q**uid ergo praeter duo e
rant circa istud manna necessari
a. scilicet quisque mane nichil reser
etur et quod ad perpetuam memoriam
in una aurea ponetur. sic re
te de isto sacramento necesse est
quod ipsum usque mane per nos deo
non reseuemus. id est quod in spiri
tuali masticatione disputandum et p
scrutandum ipsius non minimum in
memoriam. ne forte vermes errorum
et dubitationum circa illud in no
stris cordibus oriatur. **co. xiiii.** **N**on
potest quod oportet sapere. **E**t super
xiiii. **N**on remanebit de eo quod utique
manna debet ergo veraciter comedendi
et simpliciter confitenti. et in una
aurea id est in corde mundo et sa
eto per fidem et deuotionem repa
ri. **M**arcus. xv. **J**oseph autem merca
tus syndone iuoluit eum et posuit
in monumento. **T** **D** **¶** **V**el
si vis dic quod manna est deuotio vel
celestis gratia que de celo ventit quod
si nimis dulcis sine comedione id est
sine boni operis executione serueretur
incipit putrefactio. et vermbus
id est vitis et malis cogitationibus
deficiere obuevit. **T** **E** **¶** **V**el
dic quod tunc manna deuotionis et
celestis dulcedinis filius istab. et
casti fidelibus deficit. quando feu
etus terrena id est bonorum etenim

sua uita eis sapit. **S**tatimq; spi-
ritualium dulcedinem perdunt.
quando fructus terre id est terre
narum deliciarum et diuinarum
dulcedinem affectu percipiunt et
attingunt. puerib. xxii. **A**nima
saciata calcabit fauum. **F**¶

Vel dic q; aaron id est deus pat
in uirna aurea id est in utero vir
ginis. manna de celo missum id ē
filium suū posuit. ipsum q; in ta
bernaculo ecclesie perpetuo per si
dem custodiendum mandauit. **F**¶

G **V**l die q; manna est sacra
scriptura que per studium terit.
et per disputatione; verāq; expo
sitionem et per doctrinam in mar
tirolo cordis compomitur. **I**tem
ista sacra scriptura est simil bdel
lio ppter asperitatem et amaritu
dinem reprehensionis. Est similis
pani oleaceo propter dulcedinez
consolationis. **I**sta est similis cor
andro propter hoc q; ista ē mors
iudeis et hereticis ipsam male in
telligentibus. et est vita bonis. q;
scilicet semen corandei mors ē
camibus et medicina hominibus.
Ista de celo descendit in quantu
scilicet inspirata est a deo et ab ā
gelis. **I**n psalmo panem celi dedit
eis. panem angelorum manduca
uit homo. **D**¶

QVm deus constituisz sabb
atum custodiri et in eo requi
escere decreuisz. voluit die vene
ris duplice portionem manne fi
lhs israhel i deserto miserere et plu
ere. et duplice portionem mada
uit eis colligere. ut sic possent i di
e sabbati quiesceret et a quoq; un
mannali exercitio cessare. **I**psa

Vero die sabbati manna descedē
cessabat. quapropter in die vene
ris in duplo populus colligebat
ne diez sabbati colligendo violaēt
Ipsa etiam die venenis quicq; e
rat coquendū coquebant. et q; e
quid fieri debuerat faciebant. et
post in die sabbati penitus quel
cebant. sicut ponitur. **E**xodi deci
mo sexto. **M**ora. **I**stud

potest applicari genealiter q; bonū
est bonos labores preoccupare. et
bono labore fortius insudare ante
q; veniam tempus quo laborandum
non est. Quapropter ante sabbatū
id est ante festa debemus nos
accelerare. n etiā si sit necesse du
plicare labores. vt in festo possit
quiescere et tranquille domino ser
uice. **I** **V**l die q; sab
batum signat requiem mortis.
Sexta vero dies signat laborem
et exercitū huius mundi. **J**uxta
illud infra. Sex diebus operatus
et cetera. **I**gitur cum sabbatum
requiei mortis future non sit tem
pus merendi vel operandi. qua
etiā tunc dominus cessabit manna
id est dulcedinem gratie nobis mit
tere. nos quia ex tunc necesse ha
bebimus ab omni opere metitor
o quiescere et cessare. oportet q;
qdū durat ista sexta dies id est
temp⁹ vite presentis cibos dupli
ces colligamus. id est q; gratiam
pro presenti et gloriam pro futuri
eo nobis per bona opera acquieca
mus. vt in sabbato scilicet in tem
pore post mortem habeamus quo
in patria uiuere valamus. Nuc
enim est tempus quo per contri
tionem et capitalem cordis nostri

etiam uolentes faciemus
q; diligenter manu de nos
nos feliam in uolu metuere p
fons et hanc latitudine. Quia
vix minima uolens uolens
per illas et uolens colligatur
nihil q; p suu laborem meus
etiam maximus. Ido hinc
hunc tecum. xix. Chrysostomus
punctum tua infamia
te quia nec op⁹ nec pietatis
tua nec sapientiae neque q; a
fides q; tu gressu

Capitulum sextum. **I**

Diligentis fratel p
dilectorum ad exp
lora pueritiae. et
per ipsa prima mat
rem opili. palli mores
deinde dominum petram colere
vobis aut ipsa vobis dimicare
vobis vobis. q; in dilecta fratre
dilecta fratrem don in dilectione
sum vobis nos te uolumus refe
merimus. Cur alendere frat
nos te agere et conseruare lo
commodum pulchrum qui nos fecus
egit nos uolens nos malaigna
et. Simpliciter non habet ad
excom. Os vident dominus
temp⁹ moysi q; loquuntur ad re
tulisse pappo obiectu nouu. Per
elegit q; et uolens. **O**na
relectum expidit q; inter
supponit. q; p suu syn q;

coquamus delicta et faciamus hō
ōpēa . colligamusq; māna de uoti
dmis scilicet in duplia mensura p
sentis et future saluatōis . Quia
vero māna celestis dulce dīs nūc
per hō opera et merita colligatur
necessē est q; cūm sabbm mortis
venient inueniatur . Ideo bene co
fūlitur ecclesiastes . xix . Absq;
potest manus tua instanter opeā
re . quia nec op; nēc ratio . nec sci
entia . nec sapientia erunt apud i
feros quo tu apperas .

Capitulum undecimum . / A

Onm populus israhel p
desertum usq; ad rap
hidim penetrasset . et
pre aque penuria mur
murare exp̄isset . peccat̄ moyses
de p̄cepto domini petram oreb . et
egresse fuit aque viue Simile po
nitur . nūi . xx . q; in deserto syn i
digens aqua populus murmura
bat atra moysen et dicebat . Cur
eduxisti eccl̄iam dm̄ in solitudi
nem ut et nos et iumenta nostra
moriamur . Cur ascendere fecisti
nos de egypto et adduxisti in lo
cum istum pessimū . qui nec ficus
gignit nec vineas . nec malañna
ta . Et insip aquā non habet ad
bibendum . Qd̄ videns dominus
precipit moysi q; loqueret̄ ad pe
tram . et populo daret aquā Per
cussit ergo moyses bis scilicet et
egresse fuit aque largissime . ita
ut biberet ppl̄ et iumenta . **O**rdi
nēt per desertum raphidim qd̄ iterp
tatur septatio . et p desbū syn qd̄
interpretatur mendacū potest co

mode sumi mundus vbi ficus ca
ritatis et dilectionis . vinea conso
lationis . malañata scripture sa
cra et lectio mis . nec non aqua q
tie et deuotionis deficiunt atq; es
sant . **O**see quarto . Adulterium
mendacū . furtū . et periurū
in mundau erunt super terra **P**etra
oreb quod interpretatur ardor
siccitas . et petra syn quod inter
pretatur odium signat crastum q
teuera fuit petra ratione firmita
tis . ardor ratiōe caritatis . siccitas
ratione paupertatis . odius scilicet
iudeorum ratione sue inuidiose p
unitatis . i . xii . decimo **P**etra autē
erat crastus **I**gitur dico q; si in de
serto huus mundi sitis in aliorum
ardorum et temptationum . penu
riaq; bonorum spiritualium nos
affligat . non restat nisi q; ad pe
tram oreb . id est ad crastum per
deuotionez curramus . ipsumq;
cum virga orationis bis vel ter
percutiamus . quia reuera aquas
gratiae et deuotionis aquamq; be
neficiorum temporalium et spi
ritualium nobis fundet . itaq; homi
nes et iumenta id est sapientes .
simplices donis et gratias imbuet
et infundet . **P**percussit petra
et flurerunt aque et torrentes in
undauerūt **H** **C** Vel dic
q; quando tempus siccitatis et ste
rilitatis habundat illis qui volūt
aquam aut pluuiam impetrare .
debent ad petram id est ad crastū
vel beatam virginem recurrere
ipsosq; virgis id est orationibus
percutere et sic ab ipsis poteri⁹
aquam et pluuiam impetrare . **I**a
cobi . v . **O**rauit et celum dedit

a v

pluuiam. **T C** **V**el per petram intellige beatum petrum. vñ etiam quilibet sanctum a quo pro certo aqua gratie spiritualis a temporalis extorquetur. quando cum virga affectionis et orationis sepius stimulatur. actu. xii. **P**er cussioꝝ latere petra excitauit eum.

T D **V**el dic q̄ petra est peccator duxus et obstinatus quem quando moyses id est deus prelator vel predicator virga tribulationis vñ correctionis percudit. ipsum aquam lacrimose consuicit omis vel elemosine a subiectioꝝ emittere cogit. Quandoꝝ etiam eum aquam doctrine et eruditioꝝ distillare compellit. sicut apparuit in paulo. ita q̄ homines et iumenta id est bonos et malos iebriat et perfundit. Constat enim q̄ percussio tribulationis vñ occasione inspirationis optum ad deum. percussio correctionis optum ad p̄latum. percussio redargutionis et monitionis optum ad predicatorē discretum discepere facit petram. i. duros et obstinatos peccatores aquas lacrimarum fluere aquas elemosinaruz emittere. et aquas scientiarum aliquotiens distillare. Et maxime quando bis id ē plutes frequentatur percussio ante dicta. ita q̄ ab ipso tam homines q̄ iumenta potantur id est boni et mali. diuites et paupes elemosinis et scientijs recreantur. ps. Posuit desertum in stagna aquarum terrā sine aqua in exiis aqua. **E** **V**el dic q̄ petra est sacra scriptura cuius difficultas et duritia non statim confuerit aquam doctrine

fundere. immo oportet bis plures studendo et exponendo et scientia attemperare.

Subiugitur hystoria quod Amalech venit ad pugnandum contra israel in raphidim. Moyses autem et aaron et viri ascenderunt super verticem collis ad dominum excedendum pro bellantibus et deprecandis. Cumq; leuaret manus moyses vinciebat israhel si vero magnum paululum remisisset tunc israel vinciebatur. Quapropter moysen super lapidem sedere fecerunt. viri vero et aaron manus eius quia graves erant usq; ad resperam sustinuerunt. et sic factum est vicitis amalechitis filij israhel victoriam habuerunt. **E**xodi decimo septimo

Mor. **A**malech qui interpretatur populus labens sanguinem. signat demones malignos vel etiam quilibet homines malos. vñ etiam quilibet malos motus carnis et cordis. qui sanguinem carnalitatis crudelitatisq; latere et affectare noscuntur. **I**sti ergo contra israhel id est contra populum non cessant bellum facere et ipsum in raphidim quod interpretatione temptationis id est in mundo tribulationibus et temptationibus impugnare. **E**cclesiastica tricentimo tertio. **C**ontra malum bonum. et contra vitam mors. et contra virum iustum peccator. Moyses signat viros iustos qui scilicet verticem collis. i. celitudo in orientem plationis ascendunt ut per fideli populo deprecentur. **I**gitur istud ē verum q̄ multum proficit oratio

O In domino reddet da belegi populo suis in monte finis ardens a fumata mortis in vita. et hoc sub predictis esse.

moysi israheliticis id est oratio p
lati subditis. oratio iusti pugnari
tibus et desolatis. Iacob. v. Ml
tum valet de precatio iusti assou
a. Quia videlicet qdū prelatus
et alij iusti orant tamdiu alij con
tra inimicos spirituales victorizat.
Si vero orare remittunt tūc aduer
sari fui vincunt. Sed ergo moy
ses. prelatus super lapide. i. sup
boni appositi fieri latem. iuuent e
um vi et aacō. i. viri iusti p mutu
am caritatem. Eleuent manus in
cessanter p oratiois continuatae.
Sic vicit populus eius hostiū spi
ritualium vanitate. ergo dicit ia
cobus. Orato pīmūce vt saluēmi
mī. ¶ G Vl dic moralē q
qdū moyses. i. ratio v̄l volūtas
ad verticem montium et ad deside
tium eternorum proferant et ma
nus per orationem ad deum; leuat
isrl id est motus spirituales in cor
de carnales superant. Si vero ele
uationē manus. i. orationū remit
tunt. tūc amalechite. i. motus car
nales spirituales superant atq
vincunt. ¶ In. xviii. capitū
lo non ponitur nisi de ihetro. mo
ysi cōstitutionem plurū iudicium
p̄suadente. et hoc tātum talium
qui timeant deum. oderunt auar
tiā ac. qd magis videtur moāle p
figuale ideo illō obmitto a trāsco

sciente. duo p̄ncipalitēt sunt eis
iuncta. scilicet q se sanctificatēt
et vestimenta sua lauant. et
q terminos ipsis circa montem
assignarent quos nullatenus p̄
terarent. Solis em̄ moysi et aacō
līcītum fuit montem ascendere. a
in caligīne tū dñō sursum stare.
populo vero in pede montis sunt
termini positi: quos transire nul
latenus sunt dimisi. Contestare
inquit populū ne velit trāscēdē
ēminos ad vidēdū dñi; et p̄ceat.
sacerdotes aut q accēdūt ad domi
nū sāctificētur. Sequitur iterū.
Sacerdotes et populus ne transē
at ēminos nec accēdāt ad dominū
ne forte interficiat illos: vt hētūr
Ero. xix. ¶ Mor. Mōs signat sa
era scripture v̄l etiā ecclāz in qua
sq dñs dat nob̄ legem p quā īce
dē nos debem⁹ de quo dicit. yfa.
xi. Venite ascēdam⁹ in mōte dñi
et docebit nos. Iste ē em̄ mons al
tus per difficultatē. mōs caligīmo
fus per obscuritatē. mōs ardēs p
alior̄ inflātione. mōs humans
per lacrimarū in oculis cordis idu
ctionem. mōs tonas p cōminatio
nē. mōs tubas p doctrinam et eru
ditionem. Igitur dico q illi qui
de isto monte scripture v̄l ecclēsi
e volunt legē et eruditōrem acci
pē duo dñt p̄ncipalitē facere ve
stimenta cōscientie lauare. et da
tos sibi terminos nō transire. Nō
em̄ est dignus homo montem di
uine scripture frequentare. nisi
cui⁹ vestimenta fuit loea et cui⁹
mūdicia. i. cuius castitas est pba
ta. yfa. i. Lauamini mūdi estote.
et m̄. ps. Quis ascenget in mōte

Capitulum duodecimum ¶

Oym domin⁹ vellet da
re legem populo suo
in monte sinay ardere
a sumante. in mōteq to
nante. et voce tubē paulatīz cee

domini acē. innoēns māmbus et
mundo corde. Sacerdotes ergo. i.
viri ecclesiastici qui ascendūt ad
dominum id est ad montem ecclē
sie vel scripture debent sanctificā
ri. ne forte possint argui vel pū
ti. Isti etiā terminos assignatos
non debent transcendere ne forte
possint periculum reportare. ¶
L Circa montem etiam ecclē
sie habet quilibet certum terminū
sibi datum et certum gradum ob
ficium sive statum. Iste ergo ter
minos nō licet transire. quia nec
eclesiasticus debet ad maiora
ambire. nec simplex subditus
debet fidei et scripture monte id
est arduitatem per sc̄upulosam i
daginē tangere. nec ad vidē duz
domini. i. ad iurandum secte
ta fidei plus debito se leuare. Jux
ta illū ad **Romanos. xii. nō pl**
sape q̄ oportet sape. s̄ sape adso
buetatem. Alias qui prehemptu
ole montem volunt ascendere id
est scripture alta secreta inq̄rere
faciliter possunt per errores a he
relixi de pīre. Illi etiam qui p̄ am
bitiōnem terminos sibi datus et
gradus et status in mundo sibi o
cessos ascendere querunt. per mor
tem etiā pereunt et succubunt. So
lis em̄ moysi et aarō. i. solis vīis
scientias iustis et dignis hiciūz
est montem istuz ascendere. scrip
ture difficultatem et ecclēsie dig
nitates tāgere. et fursum cū deo
possidendo vel cōtemplando pīste
re. Ali vero qui ad ista sunt idiq
ni debent ad pedes montis id est
infectus in statu subiectiōnis. vel
inīcia terminos simplicis credūt

tatis humiliter remanere. b̄ en
go dicitur. puerorum. xii. Ne
trasgrediaris terminos atquos
quos posuerunt patres tui. ¶ **C**
Exod. xx. ponuntur decem
mandata. Sed ista p̄ne mo
ralia sunt. et ideo non moralia
da. i fine tamen istius capitulū
cipit dñs sibi altare de terra et n̄
de sc̄tis v̄l politis lapidibus fieri
qui sc̄ili et ferreis instrumentis
sint sc̄ti. Voluit etiam q̄ ad ascē
dendum ad altare nulli gradus o
stituerent. ne forte turpitudo mi
strantū id est sua genitalia vi
decentur. cum isti ministri et etiā
forte alij tunc nullis femoribus
vterentur. Per altare ossum in
telligere vicum ecclesiasticum et
prelatum in quo sc̄ili et sacrifici
um laudis et iusticie debet prece
teris immolari. Quia reuera iste
debet esse de terra per humilitate;
de lapidibus per constantie firmi
tate. atq; de insectis et impolitis
pergestus et habitus cruditatem
et per bone fidei simplicitatem. si
ne gradibus factus per accessus
facilitatem fertum em̄ crudelita
tis non debet istum tangere. nec
multi gradus id est multi inter
medii familiares. ianitores v̄l ai
biculares debent accessum ipsius i
pedice. Quinymo semper se debet
ad audiendum conquerentes. et
ad subueniendum indigentibus
promptum et facile exhibere. Nā
turpitudo ministrantium sc̄ili et
simonia et superbia. personatiq;
acceptio cotidie consipicatur quan
do multi gradus ianue et diuerti
cula sunt ante altare id ē quando

ad prelatum vel principem accusatus difficultis inuenitur. Quilibet enim istorum solet pro dando igitur sibi aliud extorquere. et ideo solet simoniam vel avaritiam committere et ita necesse est ministrantium turpitudinem apparere. ¶ **D** ¶ **V**el altare hic quod altare dei de terra et de insectis lapidibus solet fieri. ad denotandum quod dominus in electis omnibus vel assumptionibus suorum servitorum et clericorum. generis nobilitatem vel vestimentorum curiositatem nullatenus vult attendi. **I**llos enim qui sunt de terra id est de humero statu et paupe. illos qui sunt impoliti et insecti id est eudes simplices et ignari. quodcumque in altaria sua id est in prelatos vult eligi. et alijs astutioribus et nobilioribus anteponi. sicut apparuit in apostolis et in ecclesie fundatoribus promiscuis. Illi etiam in paradiiso si bi punitum vendicant quos mundus amplius vilipedit et calcat. **P**rima **C**o. i. **V**icete fratres vocatioe vestram quod non multi sapientes secundum carnem. non multi potentes. non multi nobiles. sed que stulta mundi elegit deus. ut confundat sapientes. et si firma mundi elegit deus ut confundat fortia. et ignobilia et contemptibilia elegit deus et ea que non sunt ut ea quod sunt destruerent ut non gloriaret omnis caro in aspectu eius. **N**on vult etiam dominus quod tale alta est scilicet prelatus gradus habeat. id est quod gradus consanguinitatis vel mundane nobilitatis attendat. sed sine personarum acceptioe et proximorum affectione ad se receptet. et ad ecclesie piniones

omnes faciliter et idifferenter admittat. **D**eut. i. Siue cuius sit ille siue pugnus nulla erit distinctio personalium. ¶ **E** ¶ **V**el die quod altare signat ecclesiasticas dignitates. ad quas scilicet non est per gradus consanguinitatis ascendendum. nec per gradus nobilitatis familiaritatis vel temporalis potestatis aliqualiter accedendum. quis hodie multo magis placeat cantum graduum; quam quodlibet aliud diuinum officium. ¶ **F** ¶ **V**el die quod altare signat mentem humanaam ubi sacrificium laudis et spiritus contribulati domino immolatur. **L**apides qui illud altare constituerunt sunt operatona. sectio autem et politio que solum ad haec sunt ut videantur. cuius signum est. quod fundamenti lapides qui videri non habent nullatenus poliuntur. signat curiositatem vel appetitum humane laudis. **V**ult ergo dominus quod altare suum id est conscientia viri iusti lapides sectos non habeat id est quod opera oculis hominum placentia non requirat. sed potius de terra et de insectis lapidibus. ut de humilibus sine curiosa vanitate operabis. altare huiusmodi fit. **M**athei sexto. Attende ne iusticiam vestram facias coram hominibus ut videamini ab eis. ¶ **G** ¶ **V**el die quod altare est fiducis ad quam non est per gradus accedendum inceptum scilicet gradus majoritatis et minoritatis non sunt in trinitate ponendi. sicut fecit arrius. qui posuit patrem deum. et filium creaturam. cuius turpitudine apparuit inceptum scilicet secundum

historiam tristitiae constatino-
lis in latrana venter ei⁹ crepuit
et præcipit. vel turpitudine talium
i. heresis manifestatur et eorum vi-
tu peritum cōprobatur.

Capitulū decimū tercū. **A**

Disceptum fuit in lege
q̄ serui postq̄ sex annis
seruiuissent in septio-
liberi gratiis dimitterā-
tur. a sicut dicit. deut. xv. neq̄q̄
vacuos. sed cū viatico a cū benedi-
ctione dñi eorum ipsos dimittere tu-
nebantur. **V**xorē aut̄ si quā a p̄i
cipio habuerat poterat seū duce
a etiā liberos suos quos vxor sua
sibi ante seruitutē poterat peperis-
se. exod. xxi. **M**oz. In scriptura
p̄ numerū senarū int̄v. labor et
operatio. exod. xxm. Ser diebus
operaberis. Per septimū vero in-
telligitur quis et cōsolatio. Ge-
n. **R**equieuit die septimo ab dñi
opere. Per seruitutem vero desig-
natur vel culpe vel miseria sibiuga-
tio. **N**o. vñ. Vanitati subiecta ē
omnis creatuā. Dicamus ergo q̄
seruus est homo i mortali miseria
constitutus. dñs ergo su⁹ mūd⁹
vel etiā p̄p̄iū corp⁹ vel etiā tēpo-
ralis dñs vel platus. **I**stud ē ev-
go ver q̄ sex annis. q̄dū dūit tē-
pus laboris et opatiois sc̄ q̄dū
dureat miseria vite p̄sentis. necel-
se est q̄ seruus id est homo morta-
lis seruat domino suo id est plato
p̄p̄io corpori sive mundo. in mortu⁹
sc̄licet nēsse est. q̄ opis passionis
et mundi tribulationis. platiq̄ tē-
poralis iugloctionis se submittat

Verum tamen quando septim⁹
annus id est quies mortis d̄ futu-
re vite venerit. tunc talis serui-
tus cessabit. et spiritus mens et
animus a cunctis passionib⁹ car-
mis et a cunctis mundi tribulati-
onib⁹ libet erit. i. co. xv. **C**reatu-
ra liberat itur a seruitute corrup-
tionis. **T**alis ergo de seruitute mū-
di et corporis per mortem eriens
duo debet attendere. vt sc̄ viati-
cum id est diuinam gratiam. seu
eukanstiaz secuz habeat. et vt re-
stem qualē in mundo post bap-
tismum attulit sc̄ innocentiaz se-
cum tollat. **C**um quali em̄ veste
innocentie mediante baptismo
tingit iphi⁹ ingredi. cum tali ne-
cessitate est eum mediante peccati
gredi. vt sic scilicet egressus non
deuiet ab ingressu. Et vt bap-
tismalez innocentia quā i ingressu
habuit reddat per penitentiā in
egressu. deut. xviii. **B**enedictus
ens ingrediens et egredies. **V**c
or at̄ ei⁹. i. ḡtia seu etiā culpa scili-
cat cū filijs. i. cū opibus quos dū
i hac vita huius t̄ habuit post mor-
tez sequet̄ iqtū ppter gratiaz aut
culpa. i. v̄l ppter tō ope a ppter ma-
la ope penā v̄l pmiū asseq̄t. ap̄.
xiiii. **O**pera enim illorum secunt̄
illlos. **L**et. **V**l' die q̄ septim⁹ an⁹
ē stat⁹ q̄tis et cōteplatiōis. **S**ex
vēo am̄ designt̄ statū actie vite a
laborz seu opatiois. **S**ic ergo fit
q̄ ois mēs de actiois fuitute eti-
piē. q̄n ad cōteplatiōis septenariū
pueit. vxor tñ sua sibi romanet
q̄n p̄ficiā gēa et canas cū suis
filijs. i. cū boīs virtutib⁹ et p̄iorū
opm meritis secum manet. **C**

Seuis hebreus debeat liber
abire anno. vii. ut dictum est.
vroxem suam quam habueat a liberos
cum seruus factus fuit debeat secum
ducere. Si vero dominus sui sibi uxori
re debeat. illa cum suis liberis debeat
domino remanere. **M**or. Sic
vere cum hominibus mundi et dyaboli ser-
uitute. i. de statu peccati anno. vii.
.i. per. vii. sacramenta egreditur
debet primam uxorem quam ante ser-
uitute peccati habuerat scilicet gratiam
et caritatem et eius liberos scilicet bona
opera que habebat ante seruitutem
peccati. secum trahere ad libertatem.
et illis quod per seruitutem peccati mor-
tuus fuerant operibus subiecta re-
missionis libere concedere dignitate.
Que tunc libera seruo hebreo. i. xpi
anno restituuntur quando per peccatum
a dyabolo expiatur. Uxor vero
quam sibi dedit dominus suis scilicet dyabolo
luis siue mundus scilicet carnis concipi-
scientiam vel quecumque opera mala
debet ista domino dimittere. et liber
egredi et exire dicentes dyabolo vel
mundo illis. **M**athei vicefimo. Tol-
le quod tuum est. **D**

Quoniam seruus hebreus posset anno
i. per. vii. liber egredi si vellet. si
ipse diliges dominum suum egredi nol-
let. sed magis in seruitute manere
vellet. debeat ad hostiutabnaculam
coram domino adduci et debeat per for-
ti auris eius subula et sic fiebat ser-
uus eius sepiem. **M**or. Sic vere cum
religiosus qui in seruitute domini in
trauit possit post annum probatiois li-
ber exire et vestes et uxorem quam
prius habueat. et libertate et quocumque
bona secum portauerat reportare.
Si tam vult remanere in seruicio do-

mini nec velit ad mundum retrocessere
debet applicari ad eos. i. ad sanctos
pres et platos quod debet eum ad ostium
tabernaculi sistere. i. ad ostendit et
affectionem iesu paradisi multa
re. autem ei de beatitudine diuinum
timoris per predicationem fuere
et sic emissio professionis voto det-
seritur perpetuus dei esse. deut. xv. **C**it
sacerdotes domini in religione perpetua. **E**

Hec videtur supponere quod cum quis
casu sine delibetatione occidet
hominem magis esse deinceps occulte per
uidetie ascribendum quod malitia occide-
tis. Si quis passerit inquit hominem vo-
les occidet eum morte moriat huius
modi. **S**i vero non est isidiatus. sed deus
tradidit eum in manus eius. constitutas
locum ubi fugere debeat. **I**c si dicetur quod
talis non debeat capite puniti. **V**nus
videtur supponere quod deus vult eo tamquam
instrumento. Quapropter ut ait iste
debet carere iniuria vel tormento. **F**

Hec precipit quod si quis fuerit fui-
rit hominem occidens a noxa morte mor-
iat. Precipit etiam quod per industria-
m per isidas hominem occiderit ab alta-
re domini debeat ut moreretur euelli.
Mor. Sic faciunt heretici quod simplices
domino fuerint. ut per eos in seruitute peti-
depromantur. **N**on etiam de aliis malis fugi-
gestoribus per dicitur. quales sunt vetule
ruffianae. quod verbis et inducitibus furantur
iumentulas castitatem. et subiciunt vel
luptatim. **N**. **T**hi. **P**er blandos fini-
nes decipiunt mentes innocentium. **J**o.
x. **F**ur non venit nisi ut fuerit. **A**ltare
etiam. i. status ecclesiasticus. non det a
correctione seu a punitione homi-
nem eripere. qui fratrem suum. i.
spiritum spiritum vel proximum per ma-
la exempla consumuit pime a emulabili

enecare Criminosi enim debet ab
altari. i. a statu ecclesie eici a cuel
li et ab ecclesiasticis beneficis des
titui. luca testante qui ait. Depo
suit potentes de sede et exaltauit
humiles **T G**

R **I** quis habebat bouez cornu
petā debebat eū recludē **A**ll
as si hominē occidēt reus teneba
tur. **b**os vero lapidibus obrui mē
batur. **T**alis bos est malus subdi
tus et discipulus pteru⁹ et cerui
cos⁹ quē perto dñs su⁹ sc̄ plati⁹
et iude⁹ debet recludē in se clau
strū laqueosq statutorū regula
rum. vel etiam si sit necesse in bo
no a fortī carec ne noceat cohēc
Si vel sūi malis exemplis et fac
tis aliis nocuerit. vel spiritualiter
vel temporaliter occidet scādala
uent vel leserit. dominus eius
sc̄ iude⁹ vel platus de peccato te
nebitur. et a deo q̄ ipſū nō reclu
sit a manu tenuit punitur. **I**pse
vero bos cornu petā. i. malus subdi
tus lapidibus obrei. i. temporali
ter et eternāliter castigari nichilo
minus punitetur. exemplo. h̄ely
i. Regū. in. qui p̄filiorū fiorū ca
mībus est punitus. **B**ene tali
domino videatur domin⁹ loqui. e
zech⁹. xvi. **I**pse imiquis in imiq
tate sua moriet **A**mīmā āt eius de
manu tua requiram **V**el **R** **S**i quis
foueaz v̄l apruerit cisternam et
non operuerit ea⁹ cedētq; bos
et al. asinus in eam. redet q̄ fecit
foueaz p̄cium iumentorū. **C**ister
na vel fouea est peccatū q̄ dato
q̄ nullus debeat facē. si tñ fecerit
ipsum debet abscondere et celare
et a conspectu hominū ne scādalu⁹
malū exemplū piat op̄re. **O**d si a
teatu⁹ fecerit foueaq; p̄p̄t̄ pec
cati publice reuelauerit et cister
nam alterius delicti distingando.

et plateas et spectacula cōte o
Alias si quis per suas temptati
nes spiritualiter occiditur. apu
deum tenebuntur. **I**psa vero bo
mala scilicet et fatua mulier et ne
dāpnationis lapidibus obreuētut

R **I** **S**i q̄s mulierē pgnātem p
cutiebat et abortiri faciebat tene
bat noxe. p̄tum matr⁹ ip̄s⁹ ex
petisset. **S**ic vere si q̄s verbis vel
factis percusserit conscientiā mulieris
pregnātis. i. alici⁹ simplicis fetu
bom̄ p̄positi impregnati p̄tūq; boi
op̄is ip̄dicerit et aborsu⁹ peccati p
euāuerit tenebit de peccato et iux
ta mariti. i. prelati vel superioris
arbitriū iste tenebit in foro sci
entie soluere et satisfacere p̄ peni
tentiam de delicto. **M**agnum em
peccatū est simplices scandalizare
et fetū bom̄ p̄positi q̄d cōcepit e
necare. **M**at. xviii. **S**i quis scāda
liauerit unu⁹ de pusillis istis mi
mis. qui in me cōdūt expedit ei
vt suspendat mola asinaria fol
lo eius et submerget in mare io
est necesse est ei q̄ mola diuinitati
moris prematur. et vt in mare. i. i
amatitudinem penitentie subme
gatur **R** **I** **S**i quis foderit
foueaz v̄l apruerit cisternam et
non operuerit ea⁹ cedētq; bos
et al. asinus in eam. redet q̄ fecit
foueaz p̄cium iumentorū. **C**ister
na vel fouea est peccatū q̄ dato
q̄ nullus debeat facē. si tñ fecerit
ipsum debet abscondere et celare
et a conspectu hominū ne scādalu⁹
malū exemplū piat op̄re. **O**d si a
teatu⁹ fecerit foueaq; p̄p̄t̄ pec
cati publice reuelauerit et cister
nam alterius delicti distingando.

et detrahendo aperuerit. et ei⁹ ce-
casiōe et sui mali ostensione alteri
us lōs vel asinus. i. aliquis simplex
intus occiderit. i. ex eius exemplo
de liquerit. mortis & dampnatiōis
ipsius reus erit. Ille enim qui fo-
ueam apertam dimitit. i. qui pec-
catum publicē facit. non soluz te-
netur de peccato quod committit. p-
mo etiā de peccato qđ ex eo & occa-
sione ipsius alius homo fecit. vñ
le ergo nō solū peccā nō facere. sed
etiam si facta fuit ipa m̄ cōspectu
hominū ne forte scandalum pari-
at opie. Hene ergo dicitur. apo.
xvi. Beatus qui custodit vestīm
tum suum ne nudus abulet. Qd
tamen non faciunt mlti. qui pec-
cata sua non soluz n̄ opunt neg-
celant. ymmo ipsa ex industria
publicant atq; iactant. Vsa. in.
Peccata sua sicut sodoma predica-
uerunt nec absconderunt. T
L Vel dic qđ cisterna est sacra
scriptura vel fides nostra cuius
scilicet intēria secreta non dēt
predicator lōbus et asinis. i. sim-
plibus aperire. sed potius p sim-
plēm expositionēz aliqualit op-
ite. alias si per sc̄culū erroris i-
bi p̄clitent atq; cadāt. de morte
et dāpnatione son⁹ tenebit. Qui
sc̄z occasionez delinquēdi ipsiſ de-
disse videtur. Predicator ergo v̄l
doctor dēt sedm. ps. opice celum
nubibus et dare terrē pluuiam.
non estenim tutū cisternā fidei ta-
libus aperē. et de secretis dei corā
eis disputaē. ymmo primo necel-
se est tū quodā opculo simplicis
doctrine talibus predicare. iuxta
illō. Coz. in. Tāp̄ puuli cristo

lac dedi vob̄ edere nō esca. // O
S I los alicuius bouem alteri
us occidit vendetur los vi-
u⁹. Et precium eius cū cādauere
bouis mortui inē vtrūq; dñz diui-
det. Sic v̄c si sbdit⁹ vñ⁹ sbditum
alteri⁹ offēderet. debēt duo dñ⁹ o-
muīt sine acceptiōe ad iusticiā fa-
ciendā intēdē. cādauq; . illū q̄ les⁹
ē p̄ coēz op̄assionez inter se diuidē
illū vero q̄ les⁹ debēt rendē. i. pu-
nitioñi sbmitte. et etiā de omniū
cōſēfū p̄cū mortis v̄l lesioñis alteri⁹
us inē se ptiri et i exactiōe iustici
e omuīt osentīc. Quia reueā duo
dñ⁹ p̄cipes v̄l plati vtrūq; factū
sc̄z op̄assioñez a pte paciētis. muriā
p̄ puitioñez a pte faciētis dñt coīc
p̄seq; a ad coēz executoñez iusticie o-
muīt inclari. Ille v̄eo cui⁹ ē los
corrupta. i. sbdit⁹ q̄ fecit iuriā n̄
dēt ipz defedē. s̄ v̄editioñi a puitioñi
se et sua exponē. vñ. aug. dicit
q̄ iusticia comuniſ est virtus.

¶ Capituluim decimū quartū ¶

O Vm quis furari venie-
bat nocte. Si deprehē-
debatur et vulneātus
mōriebatur percussor
de hoīnicidio non tonebatur. Si ve-
ro fur volebat de die suā si quis
eū occidit debebat tāp̄ hoīcida
pumiri. Exo. xxvii. Et sic apparet qđ
min⁹ p̄cēfū noctēno qđ diurno.
et qđ magis p̄eūilegiat public⁹
latro qđ occultus. // Mor ¶ Sic ve-
re eūz inter nos sunt multi sp̄ituales
fures sc̄z detractores q̄ fu-
rātur famā. homicide q̄ furāt p
sonā. raptiores qui substantiam.

heretici qui furantur fidem dei hominem. **I**stud est verum quod magis sunt reprehensibles illi qui occulti sunt quam illi qui sunt manifesti. **E**s sic dico quod magis est vituperabilis deactor occultus quam iuriator manifestus. quia sicut dicitur. **Ecces.**
x. Quoadmodum si mordet serpens in abscondito. nichil eo minus habet qui occulte detrahit. **I**cce rapto absconditus sicut est usurpat vel exactor dominus vel platus qui sequitur. sed spe iusticie aliena rapit emagis virtutabilis raptor publicus. **T**em homicida secretus sic est ille qui occidit veneno. quam alius aptus. **I**te occulte nocens relut hereticus quam quemque infidelis vel peccator notorius. **I**te proditor innotitus. quam quilibet notorius inimicus. **Q**uiam breviter illi a quibus non potest caueri. et quod sequitur nestinatur esse inimico. et quod apparet de nocte furat non de die. qui nocet abscondite non appetere sunt magis piculosi. et ideo debent magis esse deo et homini bene odiosi. et ideo de istis dicitur. **L**eue. ix. **P**acem cum amico suo loquitur et occulte poterit ei iudicias. **H**oc ibide dicitur quod si quis voluerit spinas subtere et posuerit ibi ignem. et ignis egressus segetes seu spicas subbussent. dampnum qui ignem posuit emendare debet. **S**ic vero si platus vel iudex vult subtere spinas. peccatores punice. sume debet caue ne ignis correctionis metas iusticie transcedat. et quod segetes eius spinis. iustos cum peccatozibus non involuerat. **M**elius est enim malum patere quam bonos cum malis involueret. **N**at. xxm. **N**e

forte colligentes zigamam craticas simul et triticum. **T**unc **C**ontra **V**ulnus spinae sunt vitia que si conburentur et euellentur cum igne correcti omnes cupias. caue quod correctionis terminos non excedas. **A**lias enim segetem virtutis posses in eo per desperationem comburere. et sic dominus eius id est deus damnatio eius sue dampnum possit a te repetrere. et sic te oportaret de damnatione eius per excessum correctionis per te facte in die iudicis responde. **Q**uinymo melius esset aliquam vita in homine dimittere quam ipsius nimis asperre corrigo ad deterius prouocare. allega ut supra. **D**

Aut quis alteri mutuauerit sanguinodauerit vel pecuniam duxerit aliquid. et presente domino rei illud debilitatum fuerit vel aliquiter peioratum non tenebatur quod mutuo accepere emendare. **S**i vero presens non esset dominus dicitur rei. tunc resarcire dampnum mutuans tenebatur. **I**stud potest allegari quod cuilibet potest esse cura de terra sua. et quod magis punitur ille qui scienter et presertim litera permittit rem suam dampnificari quam qui absenter et ignorantes. **T**unc **E** **C**ontra **V**el istud a quibusdam exponitur moraliter. **S**ic enim deus accommodat rei suam scilicet hominem subditum cuilibet plato sub tali pacto quod eum debet custodire et de anima ipsius respondere. **J**uxta illud. in reg. xx. Custo di vicium istum. quia si lapis fuerit anima tua pro anima eius. **V**enit tamen si iste comodata quis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

... prelatus facit tantum q̄ dotti⁹
fit presens. ut pote quia timorem
domini inicit in cor ipsius pecca-
toris. et amuntat ei vitia et vir-
tutes. et etiam iphi⁹ admonet ne
delinquat. si tunc contingat ipsa
rem i. ipsum subdit⁹ per vitia de-
teriorata. non tenebitur iste pre-
latus isti presenti domino. i. ipsi de-
o sic malo subdito presentato. nec
de anima iphi⁹ tenebitur respo-
dere. **S**i vero ista res sic commissa
i. subdit⁹ anima perilitatur p̄ vi-
tia domino non presente. i. deo per
ipsum prelatum subdito non pre-
sentato vel timore iphi⁹ non in-
caso. ut pote quia prelatus eum
non docuit. nec redarguit. nec cor-
texit. tunc reuera tenebit⁹. et ad
emendandum. i. ad penitendum v̄l hic
vel in inferno cogetur. **Ezech. xix.**
vbi dicitur sic. **S**i dicente me in
pio morte morieris non amunca-
ueris ei. ipse i. iniquitate sua mo-
rietur animam autem eius de ma-
nu tua requiram. **S**i vero annū
caueris ei ipse i. iniquitate sua
moriēt. tu at animā tuā liberasti. **F**

Dominus precepit q̄ p̄micias
et decimā omni fructū nroñū
eidem offeratur. Decimas inquit
tuas et p̄micias tuas non tardabis
offerre. Decimā ergo prem debes
dño dare. nouem vero p̄tes pote-
ramus nob̄ liceat retinere. Primi-
cie significant bonorum opū inchoa-
tionē. denarii⁹ q̄ est numerus p-
fectus designat opū complem̄tū
et perfectionē. Nouenarius aut̄
q̄ denarii⁹. nō attingit signat ip-
fectōē. **M**or. **G**ie dico q̄ p̄mi-
cie a decime tertii nostrarū. i. ich̄a

tio et pfectō bonorum opū deo sunt
offerēde. et eidē penitus ascriben-
de. q̄ reuera nullus p̄t vel bene i
capte a bñ p̄ficere: nisi a deo fuerit
sibi dat⁹. **Vnde** apostolus phi. n.
Deus est qui opatur in nob̄ et vel
le et p̄ficere. **C**uius contrarium
credit pellagius qui dicebat q̄ ho
poterat inclivare et dñs consuma-
re. ita q̄ iste q̄ dabat deo decimā
p̄micias non offerebat. **C**um tñ
leuit. i. dicatur q̄ caput cuz cauda
hostie. i. principium et finis i ope-
ribus deo det offerri et deo t̄bui
et ascribi. **Q**uia sicut dicitur. co-
ix. **N**ō est volentis neq̄ currentis. s
dei miserantis. **Vn. philip.** i. **Q**ui
cepit i vob̄ opus perficiet. **N**oue-
narium numerū. i. imperfectionē;
nroñū operum nob̄ retineam⁹
et nob̄ ascriba⁹. decimam vero. i.
complementum et perfectionē
coram domino offeramus. vnde
deutero. duodecimo. Offeretis ho-
locaustum domino. decimas et p̄-
micias. **T** **G** Necepit do-
nus offerre sibi omnia p̄mogēta
animalium. septem tamen dieb⁹
esse debebant cuz matre sua. die
aut̄ octaua debebat domino offer-
re. **S**i vero esset animal immundū
sicut est asinus: debebat cum oue
hui⁹ p̄mogenitum commutari. **S**i
vero ille cuius est p̄mogenitum a-
sini redimere et commutare nole-
bat statim ipsum asini p̄mogeni-
tuz interficere v̄l necare debebat
Vnde exod. xxm. P̄mogenitū
asini mutabis oue. q̄ si non redi-
meris interficies. **M**or. **P**er p̄mo-
gēta nostra possū intelligē bo opa-
que pro eo p̄mogenita n̄a dicit̄

qua hereditate eterne glorie talibus operibus sicut veris et pmo gemis hereditibus debetur. Tali ergo primogenita id est bona opera nostra debent deo offerri id est ad laudem dei et gloriam ordinari. Si autem contingit quod habamus primogenitum assimilatum. aliud bonum opus quod habeat aliquid assimilitatem vel stoliditatem ad mixtam virtutem quia factum est idiscet. vel cum aliquis vane glorie intentione paul dubio nos tenemur ipsius redempti. eu bono et simplici opere commutare. et bona omniam et simplicem intentionem illi apponere et sic poterit illud quod assimilatum fuerat domino placere. Si ipsius commutare noleamus ipsum debemus per certum interficere. penitus submovete debemus verbi gratia. Si quis ieiunat vel aliud bonum facit ad vanas glorias. illud est primogenitum assimilatum a simplex intentione apponitur. Si vero mala et iniuriosa intentione mouetur. tunc assimilatum pmo genitum cum oue spiritualiter commutatur. Si vero mala et iniuriosa intentione tollere renunt. tunc suum assimilatum pmo genitum. et bonum operum stolidum et iniuriosum factum redimere uon dignatur. Quia propter istud opus tantum in nullo meritorum expensum nichil vales debet interficere. destruci et confundi et apud deum et homines redipnari. Quia reuerba asinus non est offerendus nisi mutatus cum oue. nec bonum operum cum mala intentione vel sine distinctione factum deo placet. nisi fulcitur bona et simplici voluntate. quod scilicet per ouem in sacrapaginam designatur. Unde dicit de aicis Job

ultimo. dederunt sibi unusquisque omo ueniam. ¶ **V**el die quod primo geniti preslatrum sunt subditos quos debent per hoc exempla opera et docu in etate deo offerre. Si vero habent aliquod primogenitum assimilatum. aliquem malum subditum. ipsi per certum debent eum per viribus cum oue mutare. et hoc non similitudine efficiere quod si nequeat debet eum interficere. dure corrige et punire. V el etiam si sua cimnia exigat ipsius debet occidere. vel carceri macipaere. viii. sive. dicit. Maleficos non pacieris vivere. qui sua stulticia et malitia noluerit commutari ut possit spiritualiter domino immolare et digne ad ipsius servum applicari. sicut de cananeis dicitur. **S**apir. xiiij. Quid non qua est naec eorum et naturalis malitia illos et non potest mutari impetrui. ¶ **V**el dic quod si aliquis porc vel religiosus habeat primogenitum assimilatum malum subditum vel secundum debet si per ipsum mutare cum oue. et cum alio simplici vel honesto. Quid si platus superior nolit facere. tunc per ad eius interfectionem. ad eius rigorosam punitionem et correctionem vacat. Tunc enim est si potest quod de eo se expedit. quod si non possit. necessarie est ipsius animalis confundatur. ¶ **O**mnis precepit non comedere bestias sive carnem. sed resiliendam. Non comedetis carnem quia bestias sive bestiis pergit. Et scriptura intelligit imitacionem. **I**le enim aliud comedere dicitur. qui ritam et exempla ipsius sibi mentaliter incorpat. et qui modus ipsius imitatur. Per bestias intelliguntur brutes et carnales. per carnem

et scripturam. Et scriptura dicitur. Porci uero non comedunt carnem. sed resiliendam. Et scriptura dicitur. Porci uero non comedunt carnem. sed resiliendam. Et scriptura dicitur. Porci uero non comedunt carnem. sed resiliendam. Et scriptura dicitur. Porci uero non comedunt carnem. sed resiliendam. Et scriptura dicitur. Porci uero non comedunt carnem. sed resiliendam.

terro int̄ se psona luxuriosa. Ergo caro. i. carnalis a luxuriosa psona quā bestie. i. mot⁹ carnales p luxuriam suffocauerūt et spūalit occiderunt nō debet a nob̄ comedī. i. per imputationē recipi et assumi. Quinymo talis persona debet cāmibus. i. alhs peccatoribus comedēda et imitāda reliq; a cāib; etiā. i. īferni de mōibus om̄edari. Et re uera istud est veruz q̄ tles sic carnales et īmūdi nō sūt digni māducari. i. amari v̄l imitari ab hominib; si poti⁹ a bestis et a canibus q̄ sc̄ moēs eorū n̄ sūt rationabiles a hūani. si poti⁹ bestiales iūiles et camini. nn. he. ix. Caēs cōdet isabel ī agro iezabel. Vl̄ dic q̄ bestiesūt hereticī v̄l alii peccatores q̄ si quez attractauerit et cooperatorūt n̄ sūt digni ab alii māducari ac. vt supra. O

Quoniam om̄ia p̄mōgeitā ēēnt dñm. cessit dñs q̄ q̄libet a mīmāl p̄mōgeitū posset. vn. dieb⁹ ī mīze sua ēē. Octaua aut̄ die ip̄z p̄cepit sibi aduci et reddi. **M**or Septē dies signat v̄ itā p̄sentez q̄ sc̄ septē dieiū circulo voluit. Octaua vero dies tēpus ē futuri seculi vbi sc̄licz corpū resurrectio celebratur q̄ ī octaua etate cōplebitur sicut et cristus octaua die re surrexisse pbatur. Ergo cū om̄ia p̄mōgenita. i. om̄es iusti deo debeat immolari. et sibi spiritualiter de dicari. istud p̄cipue fieri ī octaua die ī resurrectione. quādo sc̄ corpora aie simul glorificabuntur. Septem enim diebus. i. per decursum septem ēratū cum matre nostra id est cū mūdo viui

mus In octaua vero dic. i. futuā resurrectionē cū domino erimus

N¶ **Vl̄ dic** q̄ octaua dies signat circumcisōnē vitiorū. sc̄ penitētiaz ī qua sc̄ homo deo offertur a reditūt. q̄ p̄ septe peccata cū matre sua. i. cū mundo moabitur. **O**uia scilicet mīsi hymo septe dies id est septem peccata mortalia. quib; fuit cum matre sua id est cum mundo transiecit et ad octauam diem id est ad circumcisōnē penitētiae attigerat. of ferri deo tam ī ecclesiastis p̄motib; q̄ ī celi prelatiōibus nō potent nec debet. l. eu. c. xii. Septe dies erunt sub v̄tere. oītauo offerri potuerunt domino. **O** **Vl̄ dic** contra mīmis iūnes qui non sūt promouendi ī statu ecclesie quo usq; se pentenari um virtutum compleuerant. et octauam id est circumcisōnē penitētiae attigerant offendit.

Capitulum decimū quītū. **A**

Dicit dominus q̄ si aliquis īueniat a finum vel bouez imīmia sui erratē debet eum reducere. Si vero ī foueani cēdissē repetiat debet ipsum subleuare. exo. xxm. **M**or **I**nimicus noster est dyabolus vel peccatum. Mat. xm. Inimicus hō hoc fecit. Hos alius signat peccatorez. qui sciaret quandoq; dicitur errare a rectitate quando per ignorantiaz vel infidelitatē peccat. quandoq; dicitur esse ī fouea quando sc̄ p̄

profundam obstinationem delin-
quit. Si quem ego talem bouē vñ-
asimum id est si quem dyabolū ser-
uum vñ peccatorē erroneum vñ-
in vitis profundum videtur emus
ipsum a vitis liberare debemus.
et ad bone vite semitaz reducere
Quia scilicet exemplis moitis et
inductionibus ipsum debemus de-
fouea vitorum eruere et ad viam
reducere veritatis. ¶ B. ¶

Vi dic q̄ talis fouea est mala mu-
tier p̄. Fouea profunda es alie-
nie cui iratus est dominus incide-
in illam. Talibus ergo sic infoue-
atis et in peccato luxurie conserua-
tis et obstinati debemus compa-
ti et eos iuuare p̄ virtibz q̄ possit
ad viam salutis reuerti. prouib.
decimo quarto Ecce eos qui duci-
tur ad mortem. ¶ C.

Multa particulaaria iniuncta
sunt filii israhel taz affirma-
tiue q̄ negatiue. et ideo hic dicit
sic. Ter in amo apparet omne
masculinum tuum coram domino
de o tuo. Tribus vicibus per sin-
gulos amos michi festa celebrabi-
tis. nō immolabis super fermentum
sanguinem victimae mee. Nō
coques hēdum in lacte matris sue
Non apparetis in conspectu meo
vacuus. ¶ M. ¶ Talia mandata
spiritualiter dantur nobis. deus
enī vult q̄ ter in amo cora; ipso
comparteamus. scilicet in contrita
one cordis. in confessione oris. in
satisfactione operis. de quo dicit
supra. ¶ **E**xodi quinto capitulo
Viam trium dierū ibimus et sa-
crificemus domino. Item q̄ tra-
bus vicibus sibi festa celebrem⁹

scilicet in fidei sinceritate. si canta-
tis veritate. et in spei iocundita-
te. vnde Ecclesiastici. In tab⁹ be-
neplacatum est spiritui meo. Itē
necessē est q̄ ab hostia domini
ab immolatione honorum operū
nostrorum fermentū heresis ma-
licie et hypocrisis auferam⁹. et q̄
hēdum id est animū nostrū in
lacte matris sue id est in oblectati-
one carnis et concupiscentie non
coquamus. Vel si vis die q̄ hēd⁹
est crux qui scilicet in lacte ma-
tris id est in iuuentute non debē-
bat decoqui vel occidi. sed temp⁹
debuit virilis etatis potius expec-
tare. vnde ipse metuē dicit nondūq
venit hora mea. ¶ Vel die q̄ hēd⁹
id est religiosi non detent mīmis
iuuenies ad religionē adduci sc̄
quousq̄ habēant discretionē. q̄
vacui virtutibz coram domino
nō appaream⁹. sed q̄ semper ple-
ni et opulentibz virtutibz et meriti
persistamus. Ruth. tertio. No-
lo te vacuam reuerti ad locum tu-
tuam. ¶ D.

Remisit domin⁹ populo da-
re ductorē angelū dicens sic
Ecce ego mitto angelum meum
qui precedat te et custodiat in vi-
a et introducat in locum quē pa-
raui. obserua eum et audi vocem
eius. nec contempnendū putes
quia non dimittor cum peccau-
ris. et est nomen meum in illo.
Si autem audieris et feceris que-
ego loquor inimicus ero inimicas
tuis. et affigam affigentes te.
Quamvis istud possit intelligi
de cristo qui est angelus testam̄ti
et etiā magni cōsilij agel⁹ appellat

pro eo q̄ a patre missus ī mūdūz
fideles custodit et eos dē ad padis
sum p̄cessit et eos ibi virtualē
int̄oducit. ad p̄sens tamen per ā
gelum intelligo prelatum angeli
cum et deuotum. qui scilicet a dē
odat et mittitur ut ipse suum
populū exemplariter p̄cedat.
Virtualiter custodiāt. et ad locum
paratū. ad padis finaliter indu-
cat. Quia reuera talis angelus dē
esse a deo missus et datus. nō af-
fectione r̄el symonia p̄teatus.
Debz etiā populū p̄cedere. i. oib⁹
virtuosis opibus exemplariter an-
teic̄ debet isup populū ab adūsis
i. a demomib⁹ hereticis et tirānis
defendere. et viam salutis oīm p̄
parare. et sic ipsos ad paradisum
int̄oducere. et suis monitis et p̄
dicationibus ne non suis deuotis
orationibus celeste habitaculū p̄
curate. **Malach. in.** Etce ego mit-
to angulū meū q̄ p̄parabit viā
an faciē tuā. Et ideo pro certo iste
angelus. i. platus angelicus debet
a populo obseruari. vox ei⁹ cū re-
uerentia audiri et nullo mō cōtēp-
ti. sed sibi humiliter obediti. No-
men em̄ dei in ipso ēē dicitur. i. q̄
tum personā dei representat. et i
cōptū ob dei reuertētā eidez obedit
in cōptū cū q̄s peccat ad pumendūz
erūmia ordīat nō dimittit iqt cū
peccaueris. Ista est etiā cōclusio
q̄ cum populus bene audit agelū
istum p̄cessorem. i. cū quis bene
obedit et reuertitur suū plati et te-
ctorem. deus efficiat imimic⁹ ip-
suis imimicis. cūq̄ ab afflictione li-
berat et tuetur ab affligenib⁹
et inquis. bene ergo docet apostolus

lus. coll. n. **F**ilii obedite parenti-
bus id prelatis vestris hoc em̄ iu-
stum est. **E**Cū filii israhel fu-
erū p̄missuz. q̄ terras euei et ge-
thei et cananei et aliorū infidelū
adire et occupare possent. Super
ommia preceptum est eis. vt dz
os eorum nō colerēt. a vt fedus
cum eis non inirent. q̄q̄ opera
eorū n̄ facerēt. Sed q̄ lucos deos
et statuas eorū destruerent et de-
lecent. Sic reuera cū cōtingit q̄
filii israhel. i. tom̄ cleria vel religi-
osi ad terras cananeorū. i. hominū
peccatorū destinantur ut pote q̄a
ad aliud officiū v̄l beneficiū iter
seculares promouentur i quo ne-
cessit est cū secularib⁹ viuēt et eo-
rum negotia gerere et ipsoz or-
tia frēquētā. sume cauere debet
ne deos taliū id est vitia que colūt
velit colere et opera eorum facere
et eis se federe male societatis
iungere vel ligac̄. Quinymo isti
debent deos eorum id est vitia de-
struere et eos mediante iusticia
submouere. Quod tamen est con-
tra multos predicatorēs qui mit-
tuntur ad cananeos id est ad pec-
catores delendos et corrīgēndos a
conuertēndos. qui tamen deos e-
orum adorant id est vitia eorum
dissimulant. opera eorum faciūt
ita q̄ quantum ad auariciam et
adulationem iphis secularibus de-
teriorēs fiunt. fedus cum eis me-
unt. in cōptū nichil ahud q̄ diui-
tum familiaritatē querunt. **O**see duodecimo. fedus cum assi-
tēs iniuit et oleum in egypto fece-
bat. **F** Item dic de p̄m
cipib⁹ cristianis qui non curant

cattaneos id est tirannos eradicae
ymmo student se eis confederare
et eisdem in omnibus complacere
per suorum nepotum in matrone
ma se cum eis familiariter colliga
re. Exodi viiiimo tercio ¶

O Igitur domini israeliticis populo et eius hostes non intende
bat statim uno anno delere. ne for
te terra in solitudinem redigeretur
et bestie contra eum multiplicaretur
sicut etiam dicitur. Judicium p
mo. Dominus totum populum ca
naneum a facie filiorum israhel de
lere noluit ut in ipsis filiis israhel
ad usum armorum exercitaten
tur. Sed hic p̄cepit ut sub ebato
vici cogeret. Mos Per hostes
tribulationes intelligo. qui scilicet
et continue nos molestant. per
bestias motus carnales et asiminos
qui brutaliter nos infestat. Istud
est ergo verum quod de terra nostra
scilicet de corpore deus hostes nostros
scilicet mundi tribulationes peni
tius et subito non euellit quinymo
ipsas nobiscuz vivere et manere
permittit. quod utique facit ne be
stie carnalius motuum et tempta
tionum contra nos crescant et ne
virtutum solitudo et carentia in ter
ra nostri corporis inualeant. Co
stat enim quod cum quis sine tribu
latione et in prosperitate viuit. ter
ra sua id est persona sua. ad solit
dinem et sterilitatem virtutum
faciliter tenet. et bestia eum deuo
rat id est carnis temptationis ipius
faciliter corrumpt et inuadit. ita
quod dyabolus dicit illud. deutero-
tracesimo secundo. Dentes bestia
cum inmittam in eos cum furore

trahentium scili et in terram se
pentius. Utile est ergo viro iusto
habere tales hostes scilicet mundi
tribulationes. ut in eis exerceatur
et ne peiores hostes scilicet bestie
id est carnis bestialitates et immu
dicie contra eum augmententur.
ideo in ps. dicitur. Multe tribu
lationes iustorum. ¶ Vel ista possunt allegari quod melius
est promouere malos quam nullos
et in terra promissionis id est in
ecclesia cananeos id est peccatores
ad tempus dimittere quam beneficia
vacua relinquere. Quia scilicet be
neficia in solitudinem rediguntur
quando sine cultore ducaus dimi
tuntur. Paulatim etiam et success
sive debent mali de ecclesia eici. quod
scilicet melius est ibidem malos
ministros ad tempus dimittere et
eorum vita sub dissimulatione re
siste quam ministris ecclesiam totaliter
viduare. Quod utique est contra
multos prelatos qui scilicet bene
ficia vacantia diu dimittunt pro
eo ut aiunt quia nullum dignum
inuenire possunt. ita quod propter
defectus rectoris ipsa beneficia de
securuntur et persunt. ¶

Vel dic quod cum filii israhel id est
viri contemplati et iusti vadunt
ad occupandum terram suam id
est ad dominandum et subiugandum
carnem suam. tunc dominus ho
stes eorum id est carnis tempta
tiones non solet statim delere in
eis. ut sic possint cum humilitate
et consideratione proprie fragilita
tis absque presumptione et confide
tia in proprijs virtibus in timore dei
vivere et virtutem sue ostentare

multa esse contumacia fallit
multa virtus in bono cognoscit up
lis hostes in carnis expi
torum voluntatis ab tributo et
liberacione ridentem. Et
miseris et ammisit annus tuus. q
a domine misericordia. Quia al
li hostes sunt peccata spontane
ria. et superbiaclaro manu
gloria causa tales multiplicatur
ut et levi et leoninae. fons
trahuntur et remanent
ta equum et multos
fratres suos in quiete obdormi
entes et amissione omnius
de fu alterius inservient. et si
malitiae in rebibunt. id est
conspicillor omnia et
cum quis possit fructu vale
et conspicillor in tribulationis
temptationis locum et dura
victoribus huius et nullis. Non
poterit potius illi. sed etiam
actio quae illi est decessio
ans in. sicut. Quia tristitia
huius in intentum curia sua et in
notis falsis habet. ¶ R. ¶
die ad latenter et quiescentem
nisi sumus dimicat somnium fui
huius tempore habebat quod ante
se et remansit et auctor inde
fuit. Sicut enim videmus de aliis
homines in se regimur que ut vnu
mante semper habent aliquos
notos hostes aut quibus quasi
potius genit. bella. sicut parcer
aliquis qui pugnat cum af
flictione. de anguis qui pugnant cuj
hostes de gallis qui pugnant
omnes. et factus abs. Vnde
omnes qui pugnant qd
victor. de anguis qui pugnant cuj
hostes de gallis qui pugnant
omnes. et factus abs.

contra eas exercere. quia scilicet nulla virtus sine hoste regnat. ipsos hostes id est ipsas carnis temptationes vult cum eis sub tributo et subiectio viuere et manere. **G**
e
n. Sub te erit appetitus tuus et tu dominaberis ipsius. Quia alias bestie id est peccata spiritualia a sicut est superbia elatio inanis gloria contra tales multiplicantur. et sic in solitudine spirituali redigeretur et virtutum opulenta pruarentur. Et quia reuera sepe fit quod illi qui carnis tribulationes et temptationes non sentiunt de sua castitate superbunt et sic multiplicatis in eis bestias id est spiritualibus virtus non uissima eorum peiora prioribus sunt. utile est ergo hostes id est tribulationes et temptationes sentire ut in ista misericordia et fidelitate eius et nullatenus superbit. Juxta illud. **I****e****b.** **i****n**. dicit ex his que passus est obediens am. et. **i****.co****2****.v**. Quos tradidi satane in interitu carnis sue ut spiritus saluus fiat. **R** **Q** **V**l dic ad litteram quod diuina prouidencia nunc dimittat hominem sine hoste et semper habeat quid timeat et exercitacionem et cautorem inde fiat. Sicut etiam videmus de aliis dominis et de regnis que ut communiter semper habent aliquos perpetuos hostes cuius quibus quasi perpetua gerunt bella. sicut patet de hispanis qui pugnant cum africis. de latini qui pugnant cum siculis. de anglicis qui pugnant cum scotis. de gallicis qui pugnant cum flamigis. et sic de aliis. Vider enim digna prouidentia quod virtus

animorum torpescet si populus hostes contra quos vires exerceantur non haberet. quia propter hostes hominibus occulte fuscitat. et hoc regnus et personis bonum et uile fore putat. Sicut ponit orosius de cartagine urbe romanis rebellis in ma quā cū romani post infinitas cedes et clades vicisset acepissent diu de liberatu est a senatu romano. utrum illa urbs deleri debet. asserentibus plurimis non esse utile quod deletur ut in urbe rebellioribus dedita virtus romana in bellis exercitaretur. quia alias si sine hoste et timore viueret. per torporem et ocium et desidiam faciliter laxaretur. quia sicut dicit vegetius. sine exercitio ingenia in artibus et brachia in corporibus irrigescunt. **T** **L**

Dic precipitur populo israel in bellico quod cū cananeis ipsi se peccatoribus et iniquis sed non meat. et quod in terra sua manet nulla tenet eos sinat. Non habitent inquit in terra tua ne forte peccare te faciant in me si seruieris domini ipsorum. Sic vere et nos nunquam debemus in fidibus scilicet iudeis sarracenis et hereticis confederari vel cum eis amicicias contrahere. vel nobiscum morari primittere ne forte contingat simplices erroribus ipsorum. i. ad credendum perfidiam eorum decipi et ad orandum eos eorum inclinari. Idem dic de usurariis et aliis publicis peccatoribus. **P** **s** Non habitabit iuventus domini mei qui facit superbiam.

Capitulu decimum sextu. **A**
e in

Omnis moyses acceptus esset legem a domino ascendit ad monte ipse et aaron et nadab et abiu filii aaron sacerdotes futuri. et septuaginta seniores ex israhel. Sic quod factum est quod moyses sursum ad montis verticem ascendiit. predicti infra in monte latere manserunt. Vnde ihesus vero iste esrael in pede montis Moyses solus ascendit ubi quadraginta diebus et noctibus ieiunavit. et in duabus tabulis legem scriptam dei digito reportauit. Predicti autem aaron filii et seniores dominum iste videvit. et sub eius pedibus quasi opus lapidis saphiri ad modum celi quod serenum est aspergerunt. Super populum autem facta est manus domini. et viderunt domini maiestate et cum leticia comederunt. Exo xxvij. **Mos.** Sic vere ad hoc quod aliquis dignus mereatur accipere legem dei et fieri legifer et platus inter deum et populum sequester et mediis multa sunt sibi necessaria. Quia scilicet ipse dicit moyses assumptus ex aquis. quia de aquis fluxibilium delectationum abstractus per ipsarum abdicationem. debet ascendere ad monte celestialium contemplationum. Debet habere secum aaron et seniores. virorum prudentium associationes. Debet intrare caliginez nubio id est cordis et conscientie contationem. Debet duas tabulas habere intellectum et voluntatem seu rationem et affectionem ut possit ibi deus scientias et virtutes scribere per gratiam et inspirationem. Dicitur xl. diebus

et noctibus ieiunare propter carnis macerationem. Sic enim faciens leges dominum suscipiet in monte diuinam voluntatem cognoscet. deum etiam simul videbit Saphirus quod sub pedibus eius est id est sabbatum pedum suorum scilicet humanitatem beatifice contemplabitur et gustabit Nullus enim videtur deus in patria. nec cognoscere leges ipsius in via merebitur. nisi qui abstinentiam contemplationem. et semiorum. bonorum popularium associationem sectat. Exe. viij. Sedebant in domo mea et senes iuda sedebant coram me. **B.** Vel si vis allega illud quod tres sunt principales genitus et status ecclesie scilicet superior medius et inferior. Superior est prelatorum qui figurantur in moysi sursum ascendo te. Medius est clericorum et collegiorum qui figuratus est in aaron in latere montis cuius suis remanente. Inferius est layorum qui figuratur in populo inferius residente. Unusquisque enim secundum suam exigentiam debet deo apponere. in monte perfectionis ascendere et secundum magis et minus visionem dei israhel participare. et legis diuine noticiam accquirere et habere. Perfecti enim sursum ad verticem contemplationis ruerunt ascendere. Mediocribus vero sufficit lateraliiter circumire. Inferius vero popularibus necessaria est inveni circa temporalia residere. et parum de temporalibus degustare. Unusquisque tamen secundum gradum suum soli consolationem a domino patere. et fidei noticiam possidere. primo

corinthi. xii. Diuisioes gratiarum
sunt idē at spūs. ¶ C Vl die de
sacra scripture q̄ ei⁹ apicem soli
scientifici in ipsa caligine ministe
riū intrat. Alī autē in latere. i.
lateraliter circa corticem hystoria
rū imorātur. Alī v̄o sc̄ secula c̄s
de longe remanent et v̄lant. Om
nes tñ ex idō isolationes plurias
sequuntur. Idem etiā dic de monte
ecclesie dignitatu⁹ i quibus scili
er alī sūt superiores. alī medi⁹.
alī inferiores. ¶ d Vel etiā
idem dic de monte padysi et de di
gnitatibus glorie s̄epiterne. Jo.
xiii. In domo patris mēi mansio
nes multe sunt. ¶ d

O Moses legem acceptus. fe
dus inter dēū et populū imic
voluit. et idē o. xii. ritulos immo
lari fecit. eorūq̄ sanguine populū
aspergit. et sic cōfederatus ē dñs
populo et legem eius suscepit. et
quicqđ dñs precepit. se factur
popul⁹ p̄misit. omnia inquiunt
que locutus est domin⁹ faciemus
exo. xxxi. Sic vere in ecclesia pri
miciā. moyses. i. cristus volens le
gem a patre acceptam populo fi
delius dāc. fedus q̄ cū eis facere
xii. ritulos. i. xii. apostolos. vel
generaliter mltos apostolicos vi
ros occidi et p̄ matirū imolari vo
luit iō̄tū sc̄ ip̄os. xii. apostolos
loco ioh̄is paulo substituto p̄ mar
tirium ad se vocauit. Sic ergo fa
ctū ē q̄ p̄pl⁹ istoru⁹ sanguine phus⁹
. i. apostolorū et matirū morte et
passiōe firmatus. fed⁹ et fidelita
te accepit. legez credidit et susce
pit. voluntati dñi obediuit. Max
mū em̄ fidei fidamentum fuit san

guis apostolorū et martyriū. Quia
revera in eo p̄plus in fide firmaē
et cū de o fide āatur. quādo vide t̄
et cōsiderāt q̄ talū tot et tātorū sā
guis p̄ fide domino immolatur. in
q̄tū v̄o nō est verisimile ymmo
nec possibile q̄ tot homines p̄ fide
volūtarie morez ētūr n̄ ip̄a fides a
ler xp̄i sup̄ veritatē solidā fudate
tur. Luce. xxv. Hic est calix san
guis noui testamēti qui pro ml
tis effudetur.

¶ Capitulū decimū septimū. ¶ 2

O Min⁹ volēs tabnacū
lū federis edificaē pri
mo voluit certas ma
terias sibi p̄ edificatio
ne spālit. p̄cuāte v̄l offerri. prece
pit ergo q̄ filii israel sibi vltro a
volūtarie offerrēt. aux. argētu⁹.
es. iacictū. purpura. coecu⁹. bīscī
tū. bissum. pilos caprātū. pelles
arietū rubecatas. pelles iacictinas
ligna sethī. oleū ad luminaria. aō
mata et vnguēta. et t̄miamata
boi odozis. lapides omichios. aē
mas ad ūndū ephot. rationale a
suphū ēale. De istis autē vltro ob
latis p̄mitit se dom⁹ velle factifi
cationē sibi edificari. vt sic posset
iter homines. habitaē. exemplar isti
us dom⁹ edificat e meysi de⁹ i mō
te sinay oñdit quādo dñi gloriā vi
dit. exo. xxv. ¶ **M**os Sic v̄ ad
spūalē edificationē tabnaculī. i. ai
me cōsciētē l̄ ecclē i q̄ sc̄ deus spi
ritualit̄. moāt̄. necessē ē pluā con
curē sc̄ pluēs virtutes q̄ ip̄i deo
vltro a volūtarie de be⁹ offerre a
spūalē dedicaē. Iste ergo a nobis

petit. aurum. i. sapientie claritate.
argentum. i. eloquentie suauitate.
es. i. predicationis et orationis so-
noritatem. **V**l' argatum qd dulci-
ter sonat. i. suauitatez monitionis
Es qd asperg resonat duritiam seu
repentiois. **I**acutuz. i. celestis co-
uersatiois et appetitie renustate
Purpurea. i. reverendie gloriaz
Coccu bis tinctu. i. duplice dei ap-
ximi caritatem. **B**issum retorta;
cordis et carnis candidam castitatem
Tem nos debemus habere pilos
caparum id est exempla peniten-
tium et heremitaruz. **P**elles rubri-
cas arietu id est exempla crasti-
maritium pro fide occisoru. **P**el-
les iacentinas que scilicet coloris
sunt celestis id est exempla crasti-
confessorum et celeste uiuentium
Tem debemus habere ligna sethim
que fuerant in cinerabilia incre-
mabila et imputabilia id est sta-
biuitatem perseverantie. **O**leum
olivuaruz. i. suauitatem pietatis et
clementie. **A**romata id est tymia-
mata fragrantia bone fame et spi-
ritualis redolentie. **L**apides omni-
chimos q respecti oculos tremere
faciunt. id est consideratione mor-
tis et diuine iusticie. **D**ns emz re-
bus et virtutibus tabernaculum
federis id est sancta et muda con-
scientia constituitur. et inde ratione
iale iudicij. i. vita rationalis or-
natuer. et sic ibi deo gratifice inno-
lature. **D**um tamen ista ulter a vo-
luntarie a nobis domino offerant.
quia scilicet nichil est meritorum
misi qd ulteroneu a voluntariu. ideo
dicebat i. psa. **V**oluntarie sacrificia
lo tibi.

Dicitur dñs fieri archa de
lignis sethim. q scz scz scos
erat ligna ad similitudinem albe spi-
ne. q nec aqua poterat putrefaci-
nec igne cremars. q etiam erant al-
ba et leuia et albe spine similia.
Erat ista archa quadrangula et
sine pedibus sedini iosephuz. int' et
exterius de aureata. quodam coro-
na seu quodam circulo seu labio au-
ro defusis circumdata. Quatuor ar-
culos in quatuor angulis habebat
in quibz mittebatur vectes qua-
do ei ali de portauit. quodam tabu-
la aurea q dicebatur propiciatoriuz
archa tegebat. et hoc in longitu-
dine duos cubitos cu dimidio. in
latitudine vero cubitum cu dimidi-
o possidebat. et intra se tabulas
legis. verna cuius mamma. libbz deu-
teronomij. vigam que floruerat
continebat. **D**uo vero cherubini de-
fus se debat que alas alterius ad
alteriu extendebat. sicut dicit. **E**x
odi. xxvii. et deuteronomio. x.
Et sic patet q ista archa. quo ad
maternam erat aurea et sethmea.
quo ad formam quadrangula et coro-
nata. quo ad cocomitiam habebat
propiciatoriuz et cherubini. quo ad
teta habebat tabulas. magna. libbz
et virga. ista at archa ista alta
laetanense scz quodam hodie e in-
clusa. **M**ors allegorice ista archa e
ecclesia que pro tanto archa dici-
tur q infra eam cuncta que ad
salutem pertinent reponuntur.
Genesis sexto. **F**acies tibi archa
de lignis levigatis ut saluetur
vniuersum semen. **I**sta ergo
de lignis sethim id est de sanctis
hominiis quos scilicet aqua

II B

voluptatum non corrumptat et igit
mis cupiditatis non veat. a quos
albedo castitatis. leuitas paupera
tis. et spinositas asperitatis idu
at. debet esse constructa. et in ext
erius id est affectione et conusa
tione. debet esse per sapientiam a
factim omnia de aurata. quia per
sonae ecclesiastice constituentes debet
esse splendentes et auree. per ide
fectibilem firmitatem debent esse
sethime. can. in. **N**ecclinatorium
aureum fecit sibi rex salomon. Ista
ergo debet esse quadrata per con
stantiam immutabilem. quadran
gula per quatuor cardinales vertu
tes. quatuor habens circulos id est
quatuor euangeliorum doctrinam
in quibus scilicet vectes qui erant
de lignis sethim et spinosis et que
erant exterius de aurata id est podi
catores et doctores qui doctrinam
habent auream. et correctionem
spineam. perseverantia; sethime
am iugiter debent inseri. in quantum
scilicet ipsi habent in euangeliorum
doctrina continua meditari. Istis
quoque medianibus archa porta
batur ad denotandum quod per san
ctos predicatorum. ecclesie in fide
et in morib; sustentantur. quis
de multis vectibus id est modernis
predicatorebus possit hodie dici.
quod ipsi non sunt vectes fortes a se
thime sed viles debiles et ferreis
de quibus dicitur. **R**etas e
reas conteram id est malos pre
latos vectes ferreos confusangam
id est predicatorum et cetera. **T**res
archa dicitur habere triplices di
visionem scilicet longitudines fi
dei. altitudinem spei. et latitudinem

caritatis. **V**erutamen quilibet isto
rum habet aliud perfectum et aliud in
perfectum. cubitus enim perfectione significatur
dimidiatus vero cubitus imperfectio
ne designat. quia reuelatio
nem fidei duos habet cubitos. i. dupli
cem perfectionem inquit se; deitatem
et humanitatem credit. una tam
enim dimidiatur. i. imperfectio habet
inquantum se; non facilius. sed enigma
tice cognoscit. **C**aritatis etiam lati
tudo imperfecti non importat in
tum toto corde et tota anima deum
et proximum nunquam amat. spes
etiam cum sua altitudine dimidi
um cubitum. i. imperfecti non
tum inquantum spes nostra semper cum
aliquo timore miscetur. Et breuitate
non est hic aliquis mensura perfectio
nis quam habeat aliquis defectum imperfec
tionis. In paradiiso vero nostra
defectio supplebitur quando per bea
titudinem omnia complebuntur. i.
Coz. Ex parte cognoscimus et ex
parte appeleramus. cum autem vene
rat quod perfectum est euacabitur
quod ex parte est. Itē ista archa
scilicet ecclesiæ habet supra se propria
torum. in quantum in ipsa inuenitur
mittitur propiciatio et remissio peccatorum.
Habet et coronam auream in quantum in ipsa inuenitur cor
ona mentorum. Habet cherubim
id est societatem sanctorum et angelorum et consorum sapientum
et iustorum. Cherubim autem secundum
Iosephum erat forma volatilium
nulli alteri assimilantium quas
moyses in sede dei vidit que plen
mitudo scientie interpretatur. et
sigillatost scientiarios et discretos
volatiles et contemplatiuos et i.

sedē dei per contemplationem
assumptos. quos reuera archa ec-
clesie et religionis debet super se
in statu prelatōis habere et secū
reorum regatūr consilio continē
Ezechiel. Eleuauerunt cherubim a
las et exalta ea sunt Item ista ar-
cha debet continere tabulas et li-
brum id est legem diuinam et sci-
entiam. mama dulcissimum qd
de celo pluerat id est deuotionem
et clementiam. virgam aaron que
flouerat id est severam correcti-
onem et iusticiam. legem scilicet
ad simplices studiendum. **Iere.**
Dabo legem meam in siscibus
eorum. mama dulcedimis ad de-
linquentibus cōpatientium et in
digentibus dulciter subuenientū
ps. Pluit illis manna ad manu-
tandum. Virgā vero iusticie ad
proterios percutiendum. et ad
oues diuine pascue dirigidendum
ps. Virga directionis virga reg-
m̄ tui. **C** **¶** **V**el dic q̄ ar-
cha ista signat animam bonam.
vñ quamlibet bonam personam et
maxime bonum ecclesiasticum vñ
prelatum quia scilicet talis debet
esse sethineus imputabilis per co-
stantiam et patientiam. debet esse
aureus intus per diuinam sapiē-
tiā. et extra per honestam appa-
rentiam. isti debent habere quatuor
angulos. i. quatuor bōs affectiones
. dolore; de presentibus malis co-
missis. gaudiu; in spiritu sancto
de presentibus bonis factis. spē i-
deo de futuris premiis. timore de
futuris penis. **Eccī. xxvi.** Ex eo
de quatuor oriuntur. bonū et ma-
lum. vita et mors. bonum inquit

et malum id est virtus et vitius
in presenti optum ad gaudium et
dolorem. vita et mors id est pmiū
et tormentum optum ad desiderū
et timorem. Item iste debet habe-
re quatuor circulos. i. quadruplicem
cardinalem virtutem. debet
habere duos vectes deauratos.
id est duplēm fortitudinem et
firmitatem. scilicet in corde contra
temptationes. et in corpore contra
tribulationes. etiam debet habere
labiū aureū. i. verbū omnes mun-
diam et veritatem. debet habē p
piciatorium auceum. i. clementiam
et pietatem. et debet habere cherubi-
m auro. i. clementiam et pietatem.
Debet habere cherubim auro. i.
virtutum sapientum societatem.
vel cherubim que interpretat ple-
nitudo scientie id est scientia et sub-
tilitas. **D** **I**sta em̄ oia p̄nēt ad
platum et etiā ad quēlibet vir-
eccasticum siue iustum videlicet
q̄ faciliter per tentibus propicietur
ps. Apud te propiciatio est
tu. Qd cherubim sedūm habeat. i.
viri contēplatiū et scientia cōco-
mitentur. **Eccī.** Cum sapientibus
ambula. Qd a quatuor virtutib⁹
cardinalibus de cōtentur. ezech.
i. Quatuor facies vni. Et duob⁹
vectibus. i. duobus fortitudinib⁹
scilicet a dexteris et a sinistris. i.
prosperis et in aspectis rotore-
tur. **N**ū. **xm.** Palmitem portau-
et in vete duo viri. Itē ista archa
i. prelatus debet continere tria.
scilicet tabulas cum libro. i. dñe
legis eruditōez. mama dulce id ē
elemosinam et subventionē vñ be-
migritate et consolationem et cō-

passionem. virgam floridam. i. iusticiam et correctionem. **Juxta il-**
lud. et thessal. v. Corripite inquietos consolamini pusillanimos. suscipite infirmos. quia scilicet prelatus debet cedes informare. inquietos corripere. pusillanimos consolari. et afflictorum misereri. **V**i si vis allega de hoc sicut supra dudem. debet etiam habere triplices dimensiones. i. tres virtutes theologicas scilicet longitudinem fidei. altitudinem spei. et latitudinem caritatis quod sic dicit. **Coz. xm.** Nunc autem tria haec. fides spes caritas non dilata ut sup. **T**er **G** **V**l dic quod arca est crista quod ex auro et ligno. i. ex dimitate et humilitate constat. quod secundum sanctum cherubim. angelos quod dominantur. **Luc. n.** **F**ca est eum eo multitudine celostis exercitum ac Propriatorum pietatis cum dixit adultere. dimittitur tibi peccata tua. **Ie. v. m.** Quatuor arcuuli. i. quatuor euangelistae. duo vectes. i. duo ipsi credentes. i. circulus. i. in euangelio continuerunt conorantes ac expone omnia alia ut sup. **T**er **G** **V**l dic quod arca est beatissima ergo cuius lignum. i. anima fuit iputribus natum inquit nullum peccatum se sit corrupta. quod in se continentur ea. i. christi qui fuerunt tria. quod secundum ibi fuit manna de celo remissa. i. diuinitas tabula leges continens. i. anima. virga de terra nascens. i. corpore. ista ergo fuit aurata. i. facta inter et extra. i. in corde et in corpore recte. dic per omnia sicut sup.

Deceperit dominus fieri duo cherubim aureos pudentiles non fusi les. & malleo factos quod iuxta arcam et propriatorum ex utroque latere

poneretur. et quod due ale singulo eum alterius ad alterum iungentur. ita quod ipsis se mutuo tangentibus archa et propriatoriis tangere rent. Precepiebatur etiam quod isti mutuorum se respicerent et quod vultus suos ad propriatorum reverterentur. quod secundum alias duas vero alas exterius extenderent & leuarent. Pro ut vero dicit iosephus. cherubim erant quedam animalia quem figura nunquam erat visa. sed a moysi in sede agni fuerant conspecta. **O**lor. **P**er cherubim prelatorum vel viros ecclesiasticos possunt intelligi. quod secundum sunt duo. i. per caritatem omnium. **Aurei.** i. sapientiam caritatem scientiam splendidi. pudentiles. i. malleis fibulacionibus pudenti ad malitiationes per correctionem et patiemtiam assueti. et iuxta archam. i. iuxta religionem vel ecclesias ad eius protectionem et regimenterem. **m. regum. vi.** Fecit in oculo duo cherubim de lignis oliuarum. de 20 cubitorum altitudinis. texitque auro. Quia reuerata tales debent esse in oraculo secundum ecclesie per devotionem. duo per dilectionem. cherubim quod interpretatur plenitudo scientie per scientiam et discretionem. de lignis oliuarum per pietatem et compassionem. de tem cubitorum per dectionem mandatorum ad impletionem. coopti auro per splendorem et lucidam conuersationem. Quid ultra reuera dico quod ista cherubim videlicet viri ecclesiastici seu iusti debet esse animilibus. i. aliis hominibus dissimiles per scientie singularitatem. i. postquam similitudo in sede agni dicitur inspicere et inueniri per dei exemplarem.

similitudinem et conformitatem.
Alle. i. affectiones istoru se debent
in uicem tangere per amiciam et
societatem. et alter alteru debet re-
spicere p mutua dilectione et ca-
ritatem. vultusq mentis sui dñe
ad propiciatoriu id est ad dei propici-
ationem et misericordia vertetur
per spem et bonam intentionem
et ordinata ad deum voluntatem
leb. xii. Respiciamus in auctorez
fidei et consumatorem ihm. eze.
.i. Due penne singuloru iungebâ-
tur. ps. Oculi mei semper ad do-
minus quoniam ipse eueller de-
laqueo pedes mess. Isti ergo qd
daz alas affectionum suarum ad
propiciatorium id est ad deuz et ad
cooperandum id est ad protegens
du archa ecclesie debent extende-
qsdaz alas ad exteriora. ad regimē
exteriorū negotiorū. necnō ad a-
morem et utilitatem primorū de-
bent similiiter dilatare. Quia ceu-
ta tales cherubim id est virtu scien-
tia et contemplatiū nō solū debet
propiciatoriū. i. deum p contemplati-
onem respicere non solum debet
alter alteru per dilectionem tange-
re nec non ad tangendum iphz
ecclesie oraculum protendere. ym-
mo etiam ipsi debent alas sue dis-
cretionis et affectionis extensus
ad proximorum utilitatem extende-
re et ad amorem subditoruz. nec
non temporalium negotiorum re-
gimen dilatare. ut sic autibet di-
catur illud. ezech. xxviii. Tu che-
rub extensis et protegens plen-
sapientia et perfectus de ore i ca-
litatis paradisi dei fuisti. // 10 //

possunt signare petrum et paulū
vel alios quoscumq duos factos
qui ductiles propter martirium
possunt dici. Vel dic isti cherubim
signant angelos qui cherubim id
est plen scientia possunt dici. ca-
teuera isti alas contemplationis
sue super propiciatorium id est su-
per ipsum deum eleuant. ipsasq
alas mutuo iungunt in p̄tum ad
contemplationem deitatis simul
conueniunt et intendunt. Alas ve-
to exterius dicuntur extendere i
p̄tum ad nos et ad exterioru de
i iudiciorum regnum operationes
suas pendunt. vultus sue cogni-
tionis et affectionis in propiciatori-
um id est in deū vertunt et se mu-
tuu respiciunt diligunt atq ro-
lunt. // 14 // Vel dic si via
q propiciatoriuz fuit crux qui
scd. ps. propiciatur oibz hqtatib
tuis et sanat ones infirmitates tu-
as. qui scilicet circa et supra se che-
rubim id est agelos habuit quos
scilicet deus sibi in custodiā et
ministerium deputauit. ps. An-
gelis suis mandauit de te vt as-
todiant te in omnibus ens tu-
is.

Receperit dominus q fieret
mesa in tabernaculo dices
sic. Facies mensa de lignis setim
habentem duos cubitos longitu-
dimis et in latitudine cubitum et
semissem. et inaurabis eaz auro
purissimo. faciesq illi labium p
circuitum. et ipso labio coronam
interrahilem id est intercellatam
quatuor digitorum. et super illā
aliam coronam dictam aureolam
et in quatuor angulis quatuor

circulos precepit in singulis pedi
bz fieri. ut vestibz ipsotis possit m
sa portari. vestes vero de lignis se
thim fieri voluit quos auro puris
simo deaurari mandauit. poi atwo
luit mensa in tabernaculo ad aglo
ne. et panes pponis cum thue. Ma
dauit insup et vasa libainu scza
acetabula. phialas thuribilo. et
ciatos fieri et ordinauit in mensa si
milit suppos. **Moz.** Per mensa sed
factos intelligitur sacra scriptura q
scz in tabernaculo ecclesie ad aquonez
. i. contra feig tribulationum romit
ut scz mundi tribulaciones et miserie
per contemplationem et solationem scrip
turarum teneat. **ps.** Parasti in con
spectu meo mensa ac. Ista ergo
est de lignis seithim. qe est impun
ibil per perpetuam durationem. **ps.** In
ternu domine permanet verbu tuu.
auro purissimo dicit deauata ap
excellentem conditionem. qz scz aureu
liberaliu artiu e puru. aureu ethice
seu moralis scientie est purius. au
rum vero scripturam facie est puris
simu. **pib.** in. Primi a purissimi
fructus eius. Labio auro id est mu
da doctrina et predicatorum eloquentia
a dicit circuicta. **pib.** in. Labi
a mea detestabuntur impiu. qtuor
agulis in qtuor pedibus. i. qtuor ex
ponendi generibz dicit ad circa scili
cethistoria in mistico allegorico et
topologico. **Ezech.** i. qtuor facies
in. Et qtuor circulis. i. qtuor do
ctrine pribus inuenitur distincta.
qfuit docere qd pnt ad veritatem
etudie qd pnt ad utilitatem. ar
gue qd e male dictu. corrigere qd
e male factu. vnu apostol. ad. **Coz**
Ois doctrina domini ipsiata utilis e

ad doctdum. ad abzquedum. ad studi
edum. ad corrigendum. **S;** qd ultra. He
uea ista dicte habet coronam auream in
qz ipsa scientibus promittit p
mium esseentiale. dicitur etiam habe
re coronam auream in opere ipsam
doctribus promittitur ultra hoc
premiu accidentale. **ps.** Corona
aurea super caput eius. Corona
ista tamen aurea. i. premiu essen
tiale et dignitas glorie paradyssi
quatuor est digitorum. in opere scz
ista habet quatuor genera principa
lia premiorum. qfuit visio fruicō te
tio. et humanitatis christi contempla
tio. **Ezech.** i. Quatuor penne in. et
ibidem per qtuor ptes cunctes ibat.
Quid ultra. reuera ista mensa di
uine scripture habet suam mensuram
scilicet longitudinem duorum cubi
torum. id est scientiam novi et vete
ris testamenti et latitudinem in. cu
biti et semissu. i. deuotionem scor. q
cubitum habet in opere veacem credit.
et semissu tenet in opere de locis futu
ris aliqd ultem. seit qd tunc non sive
tum sive perfectum existit. i. cor. Ex pte
cognoscitur et ex pte prophetarum. I
sta est ego qm ostiet. xii. paes. xii. ar
ticulorum qm p vita fidelium sunt necrum
Vest etiam libamia sciarum a saeculo
eum. Vasa vero libamia habent multa. i.
multitudine doctorum qm scz ad libamia
na saeculorum missa et ad libamia
na docentia fideida a deo sunt ordi
nata. etiam ibi erat acetabula qm di
cunt ab acetu. i. isti qm docent cum acce
die corrodens. Ciat qm fuit vasa rusti
cor. i. qbz oleum copassionis solebat
offerri et isti significant illos qm
docent infirmos cuius quadam suppor
tatione passionis. phiale que erat

vasa vitrea dicta a philim qd est
vitru in qbus offerebat vnu con-
solatiomis. et isti sicut illi q solan-
tur pusilla mes q sunt fragilis ex
vitree conditionis. Tumula que e-
rat ad thuienduz. et illi sicut illi q
doceant alios monendo ad officiis
orationis et deuotionis. **I**eo de
hjs quatuor generibus vasorum. i.
doctorum videt dicē apl⁹. i. thesse.
v. Hoc agamus vos fr̄es comp̄it⁹ i
q̄etos fuscipite firmos cōsolamini
pusillaires patentes estote ad oea
seper gaudete sine intermissione ora-
te ac. Et sic ē mēsa dñi vbi deuoti
nutrātur. mat⁹. xv. Quia catel
bedūt de misis q̄ cadūt de mensa
dñor suor. et vbi supbi iudei esit
nē patet. ps. Fiat mēsa eoru-
to rā ip̄is i laqueū. **L** **V**el dic
q̄ m̄sa ē fides nostra q̄ ē sethime
a corruptibilis q̄ nūq̄ deficit
Luc. xxv. Ego aut̄ rogaui p te ut
nō deficit fides tua de auctorata q̄
semp miaculis splēdit. q̄ tuor ha-
bens circulos q̄ tuor euāgelia o-
tinet. cū vectib⁹ i positis. i. cuz for-
tissimis cultoribus. ista etiā. xii.
habet panes. i. vniuersitate articul-
torū fidei. vasa hba nū id est vni-
uersitatē sacmētorū. coronā int̄-
cellatā. i. mltitudinē virtutū a me-
ritorū. coronula resplēdente id ē
certitudinē premior. vñ etiā fide-
li dicit i. apc. Esto fidelis usq̄
ad mortē ac. **M** **V**el dic q̄
mēsa tabernaculi sit pietate quaz
debēt habere viri xp̄iam et ecclesi-
astici. q̄ sc̄ isti debēt habē panes
ad esuriētes edēdū. thus odone-
tū. verba odorifera et dulcia ad
erstes cōsolanduz. coronā aureā

. i. bñi etiā ad dignos pmiadū. q̄
sc̄ i pte a q̄lonari. i. i frigē trubu-
latiōis et in sterilitate paupertatis
debet principalē inueniri. ad id
gētib⁹ sbuemēdū. ps. Nūq̄ poter-
it mēsa pare i deserto ac. **P**
Sicut p̄cipitur hic. et. **Leui.**
xvn Duodeci panes de simili
la purissima de duab⁹ decamis de-
bebāt fieri. q̄ igne cotti sup mēsa
purissimā. sex et sex altisec⁹ de-
bebāt statu i corā dño. patena aurea
a cū thure limpidissimo sup quā
libet pte debebat ponē. qualibet
vero die sabbati debebant mutari
et nouis substitutis pambus et ic-
so. p̄mi panes a sacerdotib⁹ i loco
sancto debebant comedī. Thus
vero super altare debebat incedi.
Duodeci panes sūt. xii. apostoliq̄
sc̄ fuerunt simila que ē flos fari-
ne frumenti. inq̄ tū ipsi fuerunt flos
et electio totū mudi cant. i. Flo-
res apparuerunt in terra nostra.
Joh. xv. Ego elegi vos de mundo
Igne etiā tribulationū cotti sūt i
optum tormenta et mātria sustule-
rūt. **say.** xlvi. Calefact⁹ sūt ex
i panes. In mēsa. i. eccl̄ia sex et sex
alēnatim sūt positi inq̄ tū p carita-
tē semp fuerūt cōiuncti et nūq̄ p
hēsim a scismata ab inuicē sūt di-
uinct i. vñ canit. Nec ē vera frat-
mitas q̄ nullo potuit supēari cetera
mīne ac. Igitur isti sūt q̄ thus de
uotionis et oratiōis habuerūt. In
mēsa legis diuine cōtinue pseueā
uerēt. quo usq̄ ad uenētē sabbato
. i. et ne requei p̄mio. exinde p mor-
tē strahi meruerūt. qñ sc̄ sacerdo-
tes. i. sc̄ ageli in loco. i. in padyso
p caritatē eos comedēt et sibi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

intimauerunt ipsisq; in filium be-
atum collegium receperunt. alij
vero panes et confessores post eo
cum decessum loco eorum in mensa
ecclesie vel fidei successerunt. hec
decimo. Tuleret primū ut seques-
statuat. Vel dic q; xii. panes sic
erūt p̄es veteris testam̄ti q; duode-
cim patriarcharū successores fu-
erint. Alij vero qui substituūtur
signat sanctos novi testam̄ti. q;
duodecim dicti sunt. quia duode-
cim apostolis successerunt. vel q;
duodecim articulos crediderunt.
Igitur istud est verūm q; in men-
sa sacre scripture legis diuine et
fidei ortodore. primo fuerunt du-
odecim primi panes. id est patres
veteris testamenti. quia scilicet i
bi steterunt et usq; ad sabbatum
id est ad requiem et libertatem no-
ue legis imibi permanescunt. et
thus orationis habuerunt. igne
q; de sideriorum detorti et exusti
fuerunt. Sed vere aduentus
sabbato legis noue seu libertate
gratia. tunc isti panes et eorum
secta deficit. et aliorū nouorum
panum id est novi testamenti ap-
positio et ordinatio mori successit.
quorum scilicet secta et traditio
usq; ad aliud sabbatum id est usq;
ad paradyssi requiem est duratu-
ra. et tunc ombris sublati ē glo-
rie claritas successuā. ps. pro pa-
tribus tuis nati sunt tibi filii. et
leuit. xxv. nouis superuenientibz
vetera proiciens. ¶ ¶ Vl-
si vis dit q; panes primi. sunt do-
ctrina et ceremonie primorum pa-
trum. qui duodecim dicuntur. q;
a duodecim patriarchis scilicet a

iudeis obseruate. et eisdem date
fuerunt. et alij duodecim sunt do-
ctrina et traditiones apostolorū
et eorum sequacum qui scilicet
loco priorum successerunt et inē-
saz scripture sacre et fidei imple-
uerunt. ¶

Percepit dominus fieri candē-
labrum ad tabernaculum il-
luminandum per ductile de auro
purissimo. cuius sc̄ figura erat e-
recta in parte australi tabernaci-
li. et habebat unum hastile in me-
dio. et a qualibet latere tria bra-
chia sursum reflexa. que a moyse
calami sūt vocata. eo q; de calamis
aureis concavis simili iunctis erat
predicta brachia fabricata. in quo
libet brachio in tribus sui p̄tibus
aphi erant iuncti ad modum spa-
rule volubiles. et lilia que in iun-
cturis calamorum ad ornatum et
pulchritudinem erant posita. In
isto vero hastili in quatuor locis ci-
phi speule et lilia similiter erant
sitae. Istud ergo candelabrum sep-
tem luce rnas seu lampades de su-
per habebat. in quibus oleum co-
tinue ardebat. habebat etiaz emu-
ctoria et vasa. ad extingueduni
emuncta. que omnia ex auro pu-
rissimo erat facta. ¶ Or ¶ Istud can-
delabrum quod tabernaculum il-
luminat fidem signat. que ecclesi-
am seu mentem lumine veritatis
illustrat. que scilicet de auro pu-
rissimo facta dicitur. eo q; nichil
inquinatum aut erroneum in ea
reperiatur. et ad austrem etiaz po-
sita dicitur ubi sit claritas. pro
eo q; in hac nichil est preterop̄
veritas. secundo paral. xiiij. Et

apud nos candelabrum luminis et lucis
eius. Ista enim duas habet par-
tes scilicet cristi diuinitatem et hu-
manitatem; et ideo ista ab utraque
parte tres habet calamitos seu bra-
chia in uno hostili posita. quod scilicet
dextera diuinitatis habet tres per-
sonas in una natura. Similiter ve-
to humanitatis habet tres natu-
ras in una persona. et sic bene dicitur
Joh. v. Tres sunt qui testimonium
dant in celo. id est deitate. patrem omnium
et spiritus sanctus. et huius tres omnia
sunt. Et tres sunt qui testimonium
dant in terra id est in christi hu-
manitatis spiritu aqua et sanguinis.
spiritus dico id est deitas. aqua. et
anima. sanguis id est corpus. quod
scilicet in christo sunt in una persona si-
in tres nature scilicet deitas ani-
ma et corpus. Ista etiam est que
habet hostile in medio id est certi-
tudinem et rectitudinem veritatis.
habet apertos in omnibus suis partibus. id est
plenitudinem iusticie et bonitatis.
habet speculas et circulos aureos
id est speciem future eternitatis que
scilicet in circulo carente fine et
principio designatur. habet etiam
lilia id est candorem innocentie et
punitatis. habet septem lampades
.i. viij. ecclesiastica sacramenta. habet
vnguis. lucernas. i. viij. dona spiritus habet
oleum divinum gratiae. habet emunctoria. i.
doctores quos superfluitates errorum et
dubiorum qui possunt occurseres so-
lent abstergere. habet etiam vasa
plena aqua scientie. i. sanctos apo-
stolos et prophetas vel eorum libros
in quibus superfluitates errorum
possunt extingueri in propria in ipsis
possimus veritatem omnium reperire

Istud est ergo candelabrum de quo
dictatur zachaer. nn. Ecce candelabrum
aureum totum. et lampas eius super
illud. et septem fusoria lucernis que
erant super caput illius. **R.**
Vel dic quod candelabrum illud sit
christum quantum ad suum corpus
misticum scilicet ecclesiam militarem
et sic dico quod istud candelabrum ha-
bet hostile id est ipsam personam
christi tangentem fundatum et caput
quia secundum apostolum caput ecclae
sie christus. habet duas partes. si-
tempus ante legem et post. et sic
dico quod iste habet tria brachia ab
utraque parte id est partes et fide-
les novi et veteris testamenti. quod
scilicet tres dicunt pro eo quod fide
veritatis habuisse noscantur. vel
pro eo quod tribus virtutibus theo-
logicas. scilicet fide spe et caritate
fuerunt suffulti. vel pro eo quod de
plici statu fuerunt ecclesie doctorum
scilicet continentium et nubentium
qui scilicet figurantur in tribus
noe daniel et iob. a sic dico quod ab
utraque parte scilicet et ante incar-
nationem et post. Tres calami sunt
tria brachia id est fidelium tria ge-
nera que ab isto hostili scilicet a christo
per fidem processerunt. qui fursu-
per spem et desiderium erecti. se
ad ipsum christum per caritatem i-
terum reflererunt. et sic singuli
calami id est sancti. fidem spem
et caritatem et sui dispositiois or-
dinem habuerunt. Ideo de sua
reflectione qua scilicet sancti ad
suum christum unde per creationem
exierunt revertitur et per devo-
tionem et caritatem reflectuntur
potest dici illud. **Eccs. i. Ad locum**

endo exierunt flumina reuertū
tur ut iterum fluant. **Eze.** **primo**
Animalia ibant et reuectebantur
et cetera. **D**e istis brachys cande
labri id est de istis fidelibus et sa
ctis aduertamus. qd isti dicuntur
tribus calamis confecti. tribus ci
phis ornati. tribus sperulis volu
bilis circumincti. et in quali
tate iunctura expandis liliis sūt
vallati. **Circa** qd sciendz. qd isti
tres calamis qd erat cōcavū resonā
tes a solidi vtpote qd aurei signā
tres partes penitentie scilicet co
cauitate interioris contritionis.
hec est emz que cauat et perfoat
cor humanum. resonātiām confes
sionis. duritiaz aspere satisfactio
nis. **I**sti enim sunt illi tres dies
de quibz. n. p. dicit. post tres
dies reuectim. **T**reis caphi
qui de sua natura habent capere
liquores et effundere significant
tres ptes salutaris doctrinae phi
losophice moralis et theologie.
Isti sunt tres caphi quibus homi
studendo inebriantur et qui sim
plices inebriant duz loquuntur.
caphus enim doctrinaz signat qui
scilicet inebriat atqz potat. p. g.
Calix meus inebrians quaz pela
eus est. vnde isti sunt tres panes
de quibz dicitur. luce. **vndecimo**
in psona simplicis idigētis. **N**ice
accommoda inchi tres paes. **T**res
specule annuli seu circuli principi
o seu fine carentes et volubilitas
calamos ambientes signat tres
partes beate spei que scilicet ver
satur erga etermitatem principi
o et fine carentem scilicet spei be
ate visionis. spem beats fructiois

et spei bte tentiois. **I**sta em sunt
tria speranda in corde voluendo
et continue meditanda. **ezechiel.**
decimo. **E**t rotas istas vocavit vo
lubiles audiēte me. **L**ilia que sūt
pura et candida signant innocentiam
et castitatem. quas scilicet de
bent viri iusti in cunctis suis ope
ribus habere. vt scilicet in omni
bz que dicunt aut faciunt possit
castitate caritate et mundicia qd
tum ad se. innocentia vero qd
ad proximos relucere. **C**an. **secu**
do. **E**n dilectus meus pascitur in
ter lilia. **E**t sic ergo dico qd bra
chia candelabri nostri id est fide
les tam noui qd veteris testame
ti debent habere tres calamos. i.
tres ptes penitentie. tres caphos
id est tres scientias salutares.
tres sperulas id est triplice spei
felicitatis. lilia id est candorem
omninoꝝ puntatis. **I**sta em
debent habere iusti exemplo sui
hostilis eristi. qui etiam calamos
caphos sperulas id est p̄dictas
virtutes habui et exemplariter
sicut ipse dicit. **Johannis.** **deci**
mo tercio. **E**xemplum dedi vo
bis vt quoadmodū feci ita facia
tis. **Q**uid p̄la procul dubio dico
qd istud candelabrum id est ecce
lia cum brachys. i. cum personis
et fidelibus suis debet lampades
bonorum exemplorum. oleum co
passionis pietatis et elemosinarū
et beneficiorum. lucernas bono
rum documentorum habere. qui
bus possint tabernaculum ecclesi
e spiritualiter illustrare. **Math.**
xxv. **P**rudētes vigines accepérunt
oleū in vasis suis cum lāpabibz.

Isti etiā debent habere emūcto-
ria id est largitatis a misericordi-
e opera que scilicet emundent et
abstergant suarū diuītia ū super-
flua necnon vasa auea plena aq.
. bonos paup̄ es plenos miseria
secum debent habere in qbus exti-
guantur et expendantur diuītia
eum sup̄flua sic emuncta ne si in
extincta in expensas seruentur
possint coram deo et hominib⁹ fe-
tore et cunctis vidētibus displicē
Quia reueā superfluitates luce-
nariā in istis candelabris id est su-
perflue diuītiae ecclesiasticorum fe-
tore in mētibus hominum noscū-
tur quando i aqua id est misere-
s pauperū nullatenus extinguitur
vn illud. **iohā. xii.** Pauperes se-
p̄ habent vobiscū et cuī volueritis
potestis eis benefacere **Quāuis p-**
certo ecclesiastici multi habeant
hodie superfluitati et diuītiae a
hos emūctores scilicet malos offi-
ciales et familiares q̄ scilicet suis
domini ab eorum subditis emun-
gunt et capiunt q̄cquid possunt
proū. **xxx.** Qui vehementer emū-
git elicit sanguinem. Qui etiam
habent hodie alia vasa q̄ paupe-
res in quibus sua superflua extin-
guantur id ē nepulos et caena-
les amicos malas etiam mulies
tē. similia in quibus bona sua ex-
penduntur nō sic bone lucerne
delabri nostri crux. seu eccl̄e cor-
poris suā mīstia **I**deo illud est can-
delabrum luminis de quo supra di-
ctum est **¶ S ¶** Vel dic q̄ cā
delabrum dicitur eccl̄ia p eo q̄
ductilis dicitur qua diversis ton-
is et concussionibus verbe

ratur et ducitur et sic p̄ficietur et
formatur cuius scilicet hastile. i.
prelatus debet esse in medio per
iusticiam et equitatem et concor-
diam et cōmunitatem cuius etiā
diuersa brachia sūt diuersa bñh-
cia dignitates et officia sicut dici-
atur. **Joh. xiiii.** In domo patris
mei multe mansiones sūt et ista
pro certo habere debent calamos
id est viros prudentes aliorū me-
rita mensurantes. **ezechiel. xl.**
Calamus mensure in manu eius
Et ap̄hos scilicet doctoēs alios do-
ctrinā inebrians. **ps.** Calix me-
us inebrians q̄ prelatus est. Spe-
culas q̄ volubiles id est viros di-
ligentes et obedientes. **psalm. xi.**
filii amon obedientes erunt. **Lilia**
id est viros castos et continentis
Eccē. I. Quasi lilia que sunt in tra-
nsitu aque. Oleum. i. viros pios et
cōpacientes. **Eccē. ix.** Oleū de capi-
te tuo non deficiat **Lucernas.** i. vi-
ros doctumis et exemplis alios il-
luminantes. **Lucē. xii.** Lucerne ar-
dentes in maib⁹ vestris. Emun-
ctoria id est viros aliorū vitia et
superfluitates morales emungen-
tes et corrīgetes. i. **Tessal. v.** Coi-
rigite i quietos tē. Vasa extinc-
toria id est sacerdotes aliorum viti-
a in confessione extinguentes et
in aquis lacrimarum omnia sub-
mergentes. Omnes autem isti de-
bent esse aurei per sanctitatem. et
ad austum claritatis positi p̄ sci-
entiam. Auster est pars mundi
clarior et signat luminis gratia et
scientie sinceritatem. **Ezech. xl.**
Vidi edificium ciuitatis vergen-
tis ad austum. **¶ T ¶** Vel

die q̄ candelabrum loquendo mora
liter signat viuum iustum et max
ime ecclesiasticum vel prelatuz.
quia reuera iste debet esse aureus
per sanctitatem ad austrem posi
tus per prudentie luminositatem
quia australis pars est regio lu
minosa ductilis per patientie fis
mitatem per tribulationem et ad
uersitatem habens hostile i medid
i fidei stabilitatem et a dexteris et
a sinistris i pspēris et adūb de
bet habere brachia. i donor opes
probritatem que scilicet ab utra
q̄ parte debent esse tria. inq̄tum
debet tres theologicas virtutes ha
bere. sc̄ fidem. sp̄em. et caritatē
Item iste debet habere cibos id
est sacre scientie libros ad alios
per doctrinam inebriādum. debet
habere speculas volubiles. i dilige
tiā ad iunctum officium seduli
ter exercendū. et obediētie obseq
um exequendū. **C**alamos quibz
scilicet camitūr id est laudem diu
nam ad gratias per agendum. **L**i
lia id est minōcentie et continentie
candorem ad caste et honeste con
uersandum. Oleum pietatis ad i
digentibus compatiendū. **L**ucet
nas sapientie et veritatis ad ali
os illuminandum. Emunctoria
prudentie penitentie et largitatis
ad superflua vitorum et diuiciar
abstergendum et emungendum.
Vasa extintoria eniuntorum. i
temperantiam paupertatem vel
confessionem ad superfluitates hu
iusti consumendas. Confessio
enim extinguit vicia que a cotra
tione seu penitentia emunguntur
Paupertas extinguit diuitias su

perfluiās que per largitatem strī
gitur. Temperantia vero extinguit
superfluos mores. q̄ p prudētā euel
lūk. **V**el etiā dic q̄ emūctoria viti
orū id est superbie. avaricie. et lux
urie sunt auctoritates scripture.
vasa vero vbi emūcta extingui
tur sūt corpora nostra fragilia co
fideāta. quia scilicet quicq̄ scrip
tura emungit et redarguit consi
deratio necē fragilitatis extinguit
Viciūq̄ superbie et luxurie q̄
a scriptiā redarguitur in conside
ratione istius vasis fictilis emun
gitur. extinguitur et aufertur.
Sic erit ergo homo candelabrum
perfectionis vbi lucerna gracie et
glorie constituetur. vt sic in tem
plo domini et in celestis regis con
uiuio colloctetur. **E**xodi quadra
gesimo. Posuit candelabrum i ta
bernaculo testimonij et regiōe inē
se in parte australi locatis p ordi
nē lucernis iuxta pceptū dñi. Et
bene dixit q̄ candelabru stabat e
regione. et hic in textu dicitur vt
lucet ex aduerso ad denotandū
q̄ vie iustus maxime prelatus v̄l
predicato debet stare ex aduerso
aliorum. scilicet vicia eorum corri
gendo et arguendo non palpando.
Genesis vicesimo sexto. Ete
gione scattum suoru figet taber
naculum. **V**el si vis dic q̄ sep
tem lucerne sunt septem spiritus
santi dona quibus anima fidelis
inter illuminatur et illustratur
et ab omnī viciō tenebris ex
purgatur.

¶ Capitulū decimū octauū ¶ 7.

Tabernaculū factū est a filijs israhel ī deserto i quo p̄pue dñs colere tur. factū est aut̄ istud tabernaculū de tabulis de lignis sethim factis laimis aureis & op̄tis fursu; stantibus et erectis. du abus basibus argenteis singulis sustentatis. in lateribus m̄castatis ac si esset vn⁹ pies simul iunctis. Et vectibus immisis per longuz tabernaculi p̄ anulos aureos quos habet at fortissime rovatis. Et habebat tabula ī longitudine x. cubitos. m latitudine cubitum et semi sem. ī spissitudine q̄tuor digitos. erat aut̄ iste tabule. xx. a pte meridiei. et. xx. a pte aquilonis et sex a pte occidentis. Et sic tabernaculū a meridie et ab aquā l̄ne et ab occidente erat clausum ab oriente vero ubi lux subintrabat aperitum. erat ergo longitudo tabernaculi cubitorū. xxx. latitudo et altitudo cubitorū. x. sicut die ē exo. xxvi. ¶ **N**or. ¶ **R**arissimi p̄ tabernaculū ī deserto intelligitur ecclesia que militat ī hoc mundo cui sc̄z l̄ogitudo fidei habet. xxx. cubitos ppter fidem t̄nitatis quā credit. latitudo caritatis est. x. cubitorum ppter premia pro cōplemento. x. mandatorū que expectat et sperat. Etiaz ista debet esse clausa obstepta et obfirnata a pte austri. & p sp̄titatis. a pte aquilonaris contra adūstitates. a pte occidentis contra iiquitates. Aperta vero debet esse a pte orientis. ad diuinas grāas et virtutes et ad affectādas et

ne glorie felicitates. Stud aut̄ potissimum habuit ecclesia ī principio sui status. q̄ sc̄z tūc p̄spera cōtemnebat tūc occasū virtutum et vitiorū statū penitus nesciebat s respectu istorū om̄iū clausa eāt ezech. xlīm. Vidi portā ī domo dñi clausaz. supple ne intrāt tezoz aduersitatum. dulor p̄spēratū. & fetor iniquitatuz a parte vero orientis. ad bō sp̄ualia et ecna et ad ipsum solē iustice re de fidem apiebatur. et ad solum amore celestiu p̄cebat. ezech. xlīm. Porta hec aperta erat p̄cipi. ¶ **I**git̄ dico q̄ tabernaculū ecclesie vel religionis debet constitui de tabulis imputribilib⁹ et sethīmis. i. de personis sufficienibus atq̄ iustis que sc̄z debet ē sethime ppter imputabilem p̄seuerantiaz. i. cōtemabilem patientiam. deaurate ppter claritatem sapientie. fursu erecte ppter eleuationē sciētie. st̄ates ppter fortitudinē p̄seueātie s̄bitib⁹ m̄castitate et iuncte ppter ligamen caritatis et amicizie. et iuuenie. ī vnu pietē ligare ppter unitatē pacis amoris et cōcordie. Exo. xxv. due pene et singulorū īngebātur. Ho. xii. Multa mēbra vnu corp⁹ ī cōstofum. Itē iste tabule. i. ecclasiasti ce v̄l religiose ps̄oe dñt habē singule duas bases. i. testam̄ta q̄ sc̄z p̄ eloquētiā et doctrinā sūt agēta p̄ fidam̄to. Dñt habē anulos aureos id est sp̄em eterne cōtributiōnis pro supplemento. vectes id ē viros fortis constantie p̄ sp̄leme to. anulus em̄ aureus eternante tabulō nem signat. cacet enim

principio et fine et sic designat et
nitatem. quia vero dicitur aucto*s* sig
nat *preciositatem*. et quia consistit
in anima et corvo ideo continet
duplicitatem scilicet lateris utri
usq. Tabule tabernaculi. i. bone
persone et fortes contra impulsum
temptationis et tribulationis reddunt
quoniam basibus scripture facte fulciuntur.
et quando*v*e*c*tibus. i. sancto*u*
et doctorum exemplis et auctor
atibus annulis impositis id est de
eterna retributione mentionem
facientibus statuuntur. Qui sci
licet vectes id est sancti doctores
de lignis sethim. i. spinosi in repre
hendendo. albi caste vivendo et in
putrabilis perseverando debent esse.
et auro testi inceptu debet per sapientiam
resplendere. s. Exo. xxv. Fac
es et vectes de lignis sethim co
piesq; eos auro debent ergo iste
tabule scilicet virtuti habere de
cem cubitos in longitudine id est
perseverantiam in decem manda
torum operibus. quatuor digitos
in spissitudine id est quatuor car
dimales virtutes. In latitudine
vero caritatis debent habere cu
bitum id est puram et simplicem
affectionem. et semissem id est ali
qualem celestium q*p*q*p* imperfectas
degustatione debent esse ab altera
q*p* parte virginis qui constant ex
quinario et quaternario. i. quatuor
or euangeliorum et quinq*p* libronum
legis moysi habere spualem ad ipse
tiones. supaddendo sex tabulas q*p*
est numerus perfectus. i. honorum
perfectionem. Vnde de tabulis
tabulis dicitur. Exo. xxxvi. Fecit
tabulas tabernaculi de lignis se

thim statos.

TAbnaculū foderis q*b* factus
fuit a filiis israhel i deserto. q*p*
tuz ad formā erat oblongū. ab ipso
orientē aptū et ab oībus alijs p*u*
bus circūq*z* clausū a desup coep
tū. In duas p*re*s scz i scā a i sacta
sacerdotū distinctū. materia isti ta
bnculi fuerunt tabule deaurata
que sursum erigebantur. cortine
mundissime que circūq*z* ducebā
tur. pelle arietum tubicata a ia
cincte quibus tabernaculuz ope
rebatur. et desuper saga alicina
xi. quibus tabernaculum tegeba
tur. quatuor enim habebat op
mēta scz cortinas bissinas. pelle
tubeas iacintinas. et saga. In
tabernaculo vero principaliter e
rant quatuor. scilicet archa cū fu
is adiacentibus. scilicet propicia
torio et cherubīn et cōtenis in ea
altare timiamatis que erant i san
cta sanctorum interius. mensa
cum propo*s*is pamb*u* et cādelab*z*
que erant in sacra extēus. Ve
lum vero bissinuz quod a summo
v*sc*q ad deosum pendebat. sacta
sanctorum tanq*z* secreto iorē came
ram a sanctis id est a parte alia
tabernaculi diuidebat. ita q*p* spa
cum santi sanctorum in longum
et in latum et in altum decē cubi
torum erat. altera vero pars vi
ginis cubitos in longitudine con
tinebat. Mor. Expo*s* ista p*ro*mo
moraliter et dicamus q*p* istud ta
bernaculum significat animam
virtuosam. vel generaliter quem
libet viruz iustum ad dei habita
tionem que fit per gratiam spiri
tuabter ordinatum. Apol. xxi.

f i

Ecce tabernaculum dei cum homi-
nibus et habitabit cum eis. et ip-
si populus eius erunt. Debet ergo
tabernaculum interioris hominis
scilicet mens et conscientia esse ob-
longa per patientie longamitatem.
ad orientem id est ad deum et ad
bona eterna luminosa et clara a-
pertum esse per affectionem et ca-
ritatem. aliunde vero vindicem clau-
sum per discretam custodiam et
seculitatem. **V**el sic Claudio erat
a meridie ne prosperitas austri ge-
neret ventum vani gaudii. ab aqua
lone ne futura aduersitas sit cau-
sa vani timoris. ab occidente cuius
omnia temporaalia vergat ad occa-
sum. ne ex sui deiectione causetur
ventus doloris. A parte vero oris
tis id est ad hoc spiritualia et eter-
na debet aperiri per desiderium et
affectionem. ut ventus genitius sit
causa leticie spiritualis. **P**s. **O**nus
meum aperi et attraxi spiritum
quia mandata tua desiderabam.
sicut dicit. **P**sa. **I**ntea cubiculum
trium et claude ostia tua super te
Cooptum etiam debet esse quadruplici
perimeto. scilicet cortinis bisimis
. et castitatis candore. pellibus tub-
catis id est caritatis ardore. nam
caritas operit multitudinem pecca-
torum. pellibus celestis coloris sciz
iacintinis. id est honestate conu-
sationis et splendore vite celestis.
Jeremie. x. **I**acinctus et purpura
indumentum eorum ac. **S**agis de
pellibus capraru. seu celicinis id est
penitentie duritia usque rigore. **J**ob
xvi. **S**accum coiui super eum me-
am. **S**aga enim unde in peniten-
tiā que fit pro transgressione de-

cem mandatorum signatur. pro eo
quod deinceps significat de canlogū. in
deum transgressionem ipsius. **S**a-
ga vero aspera penitentia designat
Tali ergo quaduplici operamen-
to scilicet caritatis castitatis hone-
statis et asperitatis se debet homo
tegere. ne ventus elationis. pul-
uis terrene affectionis. pluvia
caenalis delectatiois possint in eum
subintrare. **E**zechiel. xxvii. **B**iss
varia de egypto texta est ibi in ve-
lum. **I**acinctus et purpura de in-
fusis elisa facta sunt opere timentiu-
m **B**issus enim signat castita-
tem. purpura signat caritatem. ia-
cinctus celestem conuersionem
vel honestatem. **I**nfula que a ma-
tri circumdatur penitentie amantie
dinem et asperitatem. **D**ico ergo
quod ad constitutionem moralis talis
nuduli et conscientie vita iusti domini
concurrit multa: autem. sapientie
limpidudo. ligna setim impu-
nitia id est patientie fortitudo.
tabule sursum erecte. et contempla-
tiois altitudo. vectes recti fortes
et longi. iusticie rectitudo. velut
bissimum interius. immunitie pu-
ritas et sanctitudo. cortine seu co-
operamenta variata exteriis que
sunt continetie nudicia et pulchri-
do. que scilicet debet esse quadrupli-
lor in optum ibi debet apparet quia
tuor virtutum cardinalium multi-
tudo. et ideo anima sic composite po-
test dici illud ezechiel. xxi. i persona
domini dicentis sic **I**nduite bisso. calci-
auit te iacincto. induit te subtilibus
vestiis te discoloribus. similam
et mel et oleum comedisti et de-
cora facta es vehementer.

Item in isto hoc debet esse
ad eum relatione de eis de ita
genuum spuma et de
punctis in eis de frumento et
deum transgressionem luminis
in eis deinde de frumento membra
superiora in eis postea demof-
ni complicitate de his de his
destituto. **E**zechiel. xlviij. **C**ampi
tubilem anchoram in transgressionem
aperte ante ipsius regnum omni-
tum. **I**am deinde omnia de
superioribus. **N**on
de quibus intransgressionem
gratia remittit et
confiteatur omnibus in eis
deum hunc dicit futurum que
futurum deinde in alio deus
deum omnium emulsum.
et in frumento. **E** (Vel in al-
lo) non quod transgressionem est recte
la voluntate. **I**psius purpura
honestas multa genera et
etiam ligamentum pectorale et tuba
la pura vestimenta. **I**nduit
te iustitiam ultra et in
et sapientiam pulchritudinem. **I**m-
volvit bisso retro quod fuit illa;
hunc sursum abs exposita
futurum. **M**anum coptonum de
pellibus albos et luteos mantes
et pugnare sanguine embrenans
deo corporis de pulibus radici
et fuit resiles celestia an-
tipotes. **A**mo de sagis
et sacra. **I**bi fuit illi quod de
frumento sunt penitentia
et penitentia est aerea. **A**ccia
est elephas. **T**ramplatus.
et amphi. **V**ia regem omni-

Item intus in corde suo debet esse archa cum cherubim id est deo et a gelorum spes memoria et deuotio. **O** altare incensi id est feruens apud deum oratio. candelabrum lumen id est scientia et discretio. mensa eius pambus id est pietas elemosina et compassio. ut sic de huic modo tabernaculo dicatur illud quod dicitur in fe. **E**xod. xl. Cumque in tulisset archam in tabernaculum appendit ante ipsorum velum et in eam et candelabrum posuit et altare auro sub tecto. **T**unc vel si vis dic quod tabernaculum est beata via ergo que archam testamenti id est crucis ostendit. candelabrum cum septem lucernis. spiritum sanctum cuius septem domis. habuit altare deuotionis. mensamque compassionis. ac sicut supra. **E**t vel dic al legorio quod tabernaculum est ecclesia vel religio. In cuius compositione debent occurere multa genera rerum. et spiritualium personarum scilicet tabule plane recte et auata. Iste fuit ille qui in rectitudine iusticie et in fulgori sapientie sunt splendores. Item velum de bisso retorta quod fuit illi qui honesta conversatione aliis ex epis fuit placentes. Aliud cooptorium de pellibz rubricatis. isti fuit matres se ipso proprio sanguine rubricantes. Aliud cooptorium de pellibz iacintinis. isti fuit confessores celestia tantum appetentes. Aliud de sagis. et pilis caprinas. Iste fuit illi qui defore suorum reccatorum sunt penitentes. Item isti debent esse archa. et viae celestis gaudae contentium. Cherubim. et viae celestium contemplatiuum. Altare incensi. et viae orationum emis-

sionis. **C**andela et uirga. et via lucientes et aliorum erudituum. Mensa. et vici pny et aliorum nutritium. Tales ergo res id est tales persone debet tabernaculorum eccliesie constituere et in ea etiam habitare. **P**ropter domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut requiescat in monte sancto tuo. Qui ingreditur sine manu et qui operatur iusticiam. **V**el dic quod tabernaculum est paradisus ubi sunt tabule dolentes id est martyres. vela bissina. et vires gines. quatuor optoria. et multio di confessores scilicet bissimi id est proprie carnis mortificatio. rubrica. et caritatis. iacinctini id est celestes et contemplatiui. de pilis caprinas id est penitentie perpetuissim. **I**bi est archa id est eterni thesauri infinitas. cherubim. et angelorum societas. altare. et deuotionis sanctitas. candelabrum. et beate visionis claritas. mensa. et beate fructus facetas. et ligna sethim imputribilia. et in omnibus indefectibilis eternitas. et ideo illud est istud tabernaculum de quo dicitur. hebreus. quod illud est amplius et perfectius tabernaculum non manu factum. et non huiusmodi creationis. **G**tabernaculum fedetris duas habebat particulas. quadas scilicet ultimam et interiorum a parte occidentis. que decem cubitos habebat in longum. totidem in latum et totidem in altum. et sic quod adra ta esse noscebatur. et ista sancta sanctorum communiter vocabatur in qua scilicet archa cum cherubim et propiciatorio. manna. virga. et tabulis ostinebat. iuxta quam etiam

altare incensi statuerat. ad qd solus sacerdos et induitus nō sine thū v̄l sanguine īgreedi uibe bat̄. Extēnōr vero et pma pars que ī duplo longior erat p̄ ista. omnibus sacerdotib⁹ erat p̄ua. et per velū intermediu⁹ erat a scāto sanctorum distincta. ibiq⁹ erat cāde labrum cū suis lucebris a meridi e. mensa vero cū suis pamib⁹ ab aquilone. Per istud tabernaculum potest intelligi ecclesia scā dei. que proculdubio duas habet partes scilicet militante. que est ī ingressu et oriente. que sc̄ta debet dīc̄t̄ et esse. et trāumphātem que scilicet scā scātorū per excellētiā p̄t̄ dici. Iste etiā sunt duæ ptes distinc̄tē quatu⁹ p̄ma ī du polo maior ē p̄ sc̄da. plurib⁹ nāq̄ liatiū est īgreedi ecclesia militante. p̄ trāphantem. quia scilicet bo ni et mali nunc intrant simul. ibi vero soli intrabunt boi. qui sacerdotes id ē sacri duces poterunt dic̄t̄. et qui virtutib⁹ euunt ornati cum sanguine. et crux passionis memoria. et thure. et oratiois frāgrātia p̄mūnti. Et ideo omnes sacerdotes sancta poterant itraē. vñ̄ vero sol⁹ sine socio ī scā sanctorum poterat introire. ad denotandum q̄ multi sunt vocati pauca vero electi. Isteas enī duas habitationes velum depictum id ē celum stellatum diuidit. illucq̄ nullus penetrat nisi qui istud velum templi transcendit. Contin̄ ergo illa interior domus paradisi altare aureuz id est diuinitatez. archam testamenti. et humānitatez. et duos clerib⁹. et ageloz⁹ et scō

rūm societatez. et propiciatoriū id ē peccatorum remissioz. Istb̄ āt antē oraculū dñinet cādelabrum fidei cū septem lucernis donorū spici tis scāti. mēsam scripturā cū. rn. pamib⁹. et cū duo deū apostolorū articulorū fidei doctrinis. cū basis libaminū. et cū ombz ecclasiasticis sacramentis. Propiciatoriū āt īterius et non extēnōr seuat̄. ad denotandum q̄ peccatorum propiciatio et remissio ab ecclasia triumphāte que est īterius. ītra velum principali ter diriuitur. sicut ī psalmo dicitur. Apud dominum misericordia et copiosa a pud eum est redemptio. ¶ Vell dic q̄ dei tabernaculum est bonus diues qui ad duas partes id est ad duos status habet considerate. videlicet quantum ad meridianū prosperitatis et quantum ad aquilonem aduersitatib⁹. Istud est ergo vetuz q̄ istud tabernaculum. id est bonus diues fidelis debet habere ad meridiem. id est quando vigeat prosperitatis et opulentie tempus candelabrum. et virtutem prudentie. ad aquiloz vero id est quando vigeat frugis paupertatis communis et carissimū tempus. debet habere mensa. cū pamib⁹ id est virtutem pietatis et clementie. ut sic per prudentiam regatur ī prosperis. per clementiam vero sustentet alios ī aduersis. ut sic de pietate talium dicat pauper istud. ¶ Parasti ī conspectu meo mensa. aduersos eos qui tribulant me. Tertius. xvi. capitulō.

¶ Clū ī scā et sc̄ta scātorū

appensum factum est de quatuor
preciosis coloribus. scz bisso. retoz
ta purpura. iacinto. et cocco bi
stincto. opere plumario id est cu
m fuit compositum et concertuz
et secundum. iosephum. cunctis florū
et herbarum generibus. nullorū
tamen animatuz. ymaginibus pi
ctū. **M**oz. **V**elū istud signat vi
eum iustum et maxime ecclesiasti
cum vel prelatum qui scilicet de
quatuor coloribus id est de quatu
or cardinalibus virtutibus. videli
cet bisso temperantie. purprā iu
sticie. cocco bistincto fortitudinis
iacinto celestis prudēcie debet eē
compositus et ornatus. inter celū
et terrā per celestium contempla
tionem suspensus. iter sanctuari
um et sancta id est inter ecclesiaq
trumphantem et ecclesia militan
tem. seu inter deum et populum
medius. in hūz scilicet licet iste
corporaliter sit in terris tamē mē
taliter i cel. **S**apien. rom. **V**isq
ad celos attingebat stans in tra
et in deuteronomio. **E**go autē se
quester et mediis fui. **C**ū acubz. i.
punctioibz timoris domini vel cū
mundo tribulationibus debet esse
picturatus. quia sicut in psal. di
citur. **O**l' te tribulationes iustoz
Vissus enim seu linū quod de ter
ra nascitur. et cui⁹ viroz et crudī
tas per artificuz temperatur sig
nat temperantiaz. **P**urpura que
debet regis maiestatem signat iu
sticiam. **C**occus coloris ignei qui
fortissimum est elementuz signat
fortitudinem. **I**acintus vero co
loris celestis signat prudentiaz q
scilicet inter alias virtutes magis

appropinquat ad celestes et spaci
tualem naturam. **T**ales ergo colo
res debent velum tabernaculi id ē
prelatum vel quemlibet iustum
componere. **A**ius enim diuinū tio
ris vel mundanie tribulationis de
bet eum pungere et depingere et
in ipso flores virtutum miserere.
animalia vero id est bestialia et car
nalia vicia abdicare. contemplatio
debet eum in altum suspendere.
caritas vero et cordia detet me
diū inter deum et populum col
locare et sic ecclesie poterat dici il
lud. ezech. viceximo septimo ubi
dominus ecclesie loquens dicit.
Vissus vania de egypto texta est
tibi in velum ut poneretur in ma
lo. iacintus et purpura de insul
elisa. **V**elum enim iacintinū et
bissimum in malo nauis ponitur
quando iustus ad prelationem e
rigitur vel per contemplationem
leuantur.

Rortine que et tentoria qñq
dicuntur. facte sunt decem
de quatuor predictis coloribus q
scilicet simul cum annulis iacinti
nis. et annulis aureis inuicem iun
cte erant ita q se immediate con
tingebant. **I**stis autem saga clí
cina undecim immediate suppone
bantur a quib⁹ simul iunctis ta
bernaculum tegebatur. sed qui
a de modo tegendi varie inter do
ctores scabitur. ideo obmitto. hic
solum addens q rortine que decē
erant habebant mensuraz decem
et octo cubitorum in longitudine
et quatuor in latitudine. saga vero
que fuerunt undecim numero de
cem et nouem cubitos longitudis
ij

habebant· quatuor vero in latitu-
dine continebant. **I**sta duo scilicet
cortine et saga signare possunt
duos status hominum qui sunt in
tabernaculo ecclesie militantis vi-
delicet perfectos et imperfectos.
viri enim perfecti sunt quasi corti-
ne· qui scilicet de quatuor colorib[us]
id est quatuor predictis virtutib[us]
ponuntur. **V**ide i. **P**rocedet· q[uod] se[ntentia]z
decem dicuntur eo q[uod] de cetero mandato
rum opera p[ro]sequuntur· dicuntur habe-
re decem et octo cubitos longitu-
dimis· qui numerus constat ex du-
odecim et sex ad denotandum q[uod] du-
odecim articulos dominum credere. sex mi-
sericordie opera facere. Quatuor eti-
az cubitos habent latitudinis. iugum isti
solent quatuor euangeliorum cofilia adi-
plete. **I**sti etiam annulas iacentinas
i. los et celentes affectiones habere
noscunt· quibus annulis aureis id
est desideriis caritatis mediante
bus sibi iuncte p[er] pacem et cordia
vniunitur et p[ro]ficiunt amiciziam iungun-
tur. **J**ob. **V**na vni coniungitur. a
nec spiraculum quidem incedit per eas
Viri autem imperfecti rudes et incom-
positi designantur per saga hyssopi
da atque grossa· q[uod] bene per numerum
qui transreditur de calogum. i.
per undenatum designantur· pe-
que q[uod] isti mandata plerumque trans-
reditur. xxx. tam habent cubi-
tos longitudinis p[er] eo q[uod] fide cre-
dit simpliciter trinitatis. quatuor
vero cubitos in latitudine habuimus
se dicuntur p[er] eo q[uod] quatuor euangelio-
rum doctrinam simpliciter p[ro]ficien-
tur. **I**sti ergo erant exteri oportu-
rum. q[uod] plus q[uod] cortine ventis a
pluviis erat exppositus p[er] eo q[uod] ta-

les simplices agriculturis et labo-
ribus exterius exponuntur· corri-
ne vero id est viri perfecti scilicet
religiosi et clericci intus ad ceterum
plationis officium retinentur. **I**sta autem saga simul iuncta dicuntur
esse pro eo q[uod] tales simplices
per caritatis iuncturam debent se
iuncti colligare. **E**t breuius si
ue sit cortina sive sagum id est si
ue sit quis perfectus sive imper-
fetus. vel laycus vel religiosus vel
secularis. contemplatiuus vel ac-
tivus per caritatem debent simul
iungi et per pacem et cordia co-
pulari. **V**el dic q[uod] qua-
tuor operaria tabernaculi scilicet
cortine saga · pelles cubitate et
pelles iacentine signant quatuor
fidelium status. **C**ortine bissemine
et nim signant virgines et innocen-
tes. saga designant heremitas et
penitentes. pelles tubae maritimes
et pro cristo sanguinem funden-
tes. pelles iactie confessores a do-
ctores et celestia optantes. **O**
Precepit dominus fieri tetramii
tertu tabernaculi a parte orientis i.
velut de quatuor predictis colorib[us]
scilicet purpura coeruleo bisticito iaci-
ento et bisso retorta. p[ro]cepitq[ue] fieri
quinq[ue] colupnas de setib[us] ipasq[ue]
auto vestie madauit ipsarum capita
fieri aurea. bases vero eneas. ve-
lucq[ue] annas colupnas apedi p[ro]cepit.
Mor. **D**er tetramii intelligit lex di-
uina vel etiam sacra scriptura q[uod] se[ntentia]z ex
quatuor ostiis colorib[us] eo q[uod] quatuor
exponuntur intellectibus. quinq[ue] ve-
ro colampne patres veteris testa-
menti et omnes iudeos designant
qui quinq[ue] librorum doctrinam

confidentur et tenentur qui scilicet de lignis sechim. i. fortes et impudentes fuerunt et auctorati deiunt per sapientiam splenduerunt. **I**sti ergo sunt qui in inchoitu tabernaculi. i. in principio ecclie militantis fuerunt tentoria. i. legis diuine sustentatores. **S**ed per certo modo sunt ipsius in pbi desertores. quia scilicet iudei primi boi fuerunt. nunc vero mali et obstinati sunt facti. propter hoc bene dicitur quod iste colupne habuerunt capita aurea. i. bonorum principium et ingressum. bases autem habuerunt eneas iuncti habent eminum reprobū et egressū. **C**aput enim aereum in bases eneas eminatur quando qui bene icipit minus bene finitur. ideo iudeis potest dici illud. **G**al. nn. Sic stulti estis et islesati galate ut cum spū cuperitis carne consumamini. **N**on vel dic quod quis colupne si grāt platos et predicatores qui scilicet quinq̄ sensus corporales bene cohabitent et tegunt. quinq̄ libros moysi spiritū alter intellegunt et exponunt. quinq̄ cristi vulnera devote meditantur et recolunt. vnde de mathatia qui xp̄ de signabat. dicit. i. **M**ach. nn. Quod ipse habebat quinq̄ filios. **I**sti etiam colupne dicuntur per eos quod ipsi ad modum colupne per stabilitatem firmi. per veritatem puri. per iusticiam recti. per patientiam tribulationū sechimeū. et per facta splendet exempla auctei. et per sonorā eloquentiā enei esse tenentur. ut fieri per eos alii in fide et morib⁹ firmiter sustententur. ps. Ego confirmavi columpnas eius. **I**gitur dico

quod ante tabē tabernaculū ecclie debet quinq̄ colupne. i. prelati et predicatores stace. et tentorū scripture vel legis diuine sustinere. ita quod capita eorum. i. principia debet esse aurea scilicet per sapientiam bases vero. i. fines debet esse et doctrinam et eloquentiam. In principio enim est sapientia colligenda. tandem vero doctrina et eloquentia est habenda. aurum enim sapientiam signat. es vero sonorū eloquentiā. sicut de statua nabuchodonosor. dicit. quod caput habebat aureum. ventrem vero habebat eneum. **V**elum ergo ante tales columpnas debet pendere. id est innocentia et munditia pro eo scilicet. quia predicatorum et prelatorū tenetur per alios mundi casti et innocentes esse. ezech. xxvii. **D**issus varia de egypto texta est tibi in velum. Contrarium tamen prochorior potest hodie dicere multis iurta illis. **L**uc. xxm. Velum templi id est castitas scilicet a summo usq̄ deorsum

¶ Capitulū decimū nonū ¶ 3

Deceperit dominus fieri altare holocaustorum scilicet prope ingressum tabernaculi ad orientem in tantum prout dicit comestor quod sacrificantes poterant vide ad interiora tabernaculi scilicet usq̄ ad velum. Erat enim istud altare ad modum vnius arche quadrata factum. et quatuor ligneis parietibus scilicet de lignis sechimi compositum. laminis eratis

f. nnj

circumquaque vestitu. Erat quinque cubitorum in longum et latum. trium vero cubitorum in altum. interius coauum inane et vacuum et non solidum. In quatuor angulis re curius cornibus ex ipso procedentibus insignitum. et quatuor circulis ex utraque parte quibus verticibus impositis portaretur ornatum. Infra vero erat craticula ferrea que in medio pendebat. a parte vero orientis eam in altari fenestra per quam ligna imponebantur et ignis siebat. quod scilicet sacrificia. id est cæremonias ipso factas obuebat. Ignis ibi etiam iugitor ardebat. et sic ut dicitur. Leviticus vi. sacerdos ipsius de lignis impositis per dies singulos nukebat. ut hunc est. Exodus xxviiij. Morigitur dicas moaliter quod aleae signat vien iustum vel etiam cor et mentem seu conscientiam vieni iusti. Et primo quidem illud debet esse ante tabernaculum paradyli per contemplationem et affectionem. Debet esse de lignis setim incombabilibus et impunctabilibus. per patientiam. per persistuerantiam et durationem. Debet esse factus admodum arche per caritatem. capacitatem. et conscientiam. quia scilicet caritas tenet in se dum et primum debet esse coauum per profundam humilitatem et injectionem. debet esse vacuum per spiritualitatem paupertatem et terrenorum abdicationem. Debet esse non solidum per sanctitatis presumpti onem. sed potius inane per timorem et per sui ipsius iudicium scilicet ad propriam reputationem. Debet esse laminis ereis vestitum per honoram aliorum reprehensione ad

bonorum vocationem et predicationem. ad istud enim sonare pertinet. alios ad iustitiam predicando trahere et vocare. exemplo philippi apostoli qui dicit natana helem. Iohannes primo. Martha quod vocavit mariam. Iohannes xi. dicens illis. Jesus. xlvi. Cor meum ad moab quasi fistula eius sonabit. Item istud attare quatuor debet habere cornua id est quatuor virtutum cardinalium laudem et gloriam. que scilicet ex eo detinent esse procedentia in quantum cornua sue virtutis et glorie insunt ei propter propriam iustitiam nostri propter ipsam aut fallaciam. reverentia debet esse id est in se reflexa per suam reductionem ad propriam conscientiam. per omnium elationis representationem et temperantiam. Quatuor debet habere annulos id est quatuor euangeliorum doctrinam et scientiam. et sic quadratum debet esse per stabilitatem et constantiam. Quia tenuera cornua istorum id est gloria et honor eorum. de quibus in. psalmus dicitur. Exultabitur cornua iusti. debent ab ipso et a propria virtute et iusticia procedere. Et nunquam ad mundi laudem se extendere. sed in se ipsa ad conscientiam reflectere. et in se ipso quis sciret et abscondendo suam iustitiam se curuare. Deo enim tabernaculi erat sub sagis et omnis gloria filie regis ab intus unde in. psalmus. Constituite diem solemnem in concordia usque ad cornu altius. vii. est illud. Augustinus. in sermone Tunc unusquisque tantum in se habebit gloriam et non in altero. Ita istud

altare debet habere craticula; fer
team ad modum rethis id est do
lorem contritionis. que tamen de
bet suspensi cum catenulis spei
venie et remissionis. debet habere
fenestram ab oriente id est apertu
ra fidei et discretionis. ut scilicet
ibi recipiantur ligna bone doctrine
et exemplaris alienae conuersatio
nis. ut sic ibi accendatur ignis
diuine caritatis et dilectionis. et
ut ibi clementur et castigentur
carnes ciuitatum carnalis delec
tationis. sicut homo in alta in propria
cordis de se ipso faciat holocaustum
spiritualis oblationis. de quo. ps.
Sacrificium deo spiritus con*tab*
itus ex contritum et humiliatum
est. Craticula enim super quam car
nes assantur dolorem contritionis
designat que ad modum rethis
oculata dicitur pro eo quod purgant
a via quasi spirituales feras in
uolunt et districte venae et ligant.
Hac tamen cathene spei et diuine
misericordie sustinent ne per despe
rationem cadat. exemplo laetetur
quod dicebat In craticula assatus do
minus non negauit. Item necesse
est quod istud altare cordis hab
eat debitas dimensiones et statum.
ut scilicet habeat quinque cubitos
in longitudine id est quinque pla
garum crux memoriaz et passionis.
quinque cubitos in latitudi
ne id est quinque sensuum corpora
lum debitum regimen et cohibiti
onem. tres vero cubitos in altitu
dine id est sancte trinitatis fidem
vel trium virtutum theologiarum
ordinem et perfectionem. Talibus
ergo circumstantiis debet esse edi

ficatum altare cordis nostri. et ea
libus virtutibus preparatum ut
ibi fiat sacrificium bonorum ope
rum deo gratum. **V**nus dicit. gen.
xxv. Edificavit altare ibi dominus
et appellauit nomen loci illius do
minus dei. In isto ergo altari id est
in corde et conscientia viri iusti de
bet ignis caritatis perpetuo viue
re nunquam ibi deficere quod ut melius
sit. sacerdotes id est prelati et pa
dicatores debent ligna id est ex
empla et documenta. vel etiam
subuentiones et elemosinarum be
neficia continuae imministrare. ut sci
licet possint istum caritatis ignem
in aliorum cordibus enutrire.
Leuitici sexto. Ignis in altari me
di semper ardebit. quem nutrit
sacerdos subiectis ligna per singu
los dies. Et sicut vectes recti im
mittebantur ab utraq parte in
anulis altaris quibus portabat
altare. sic uite iustus debet habere
duplum vectem id est duplum
iusticie rectitudinem. unum scilicet ad
premendum bonos. et aliud ad
puniendum malos. et hoc a dextris
et a sinistris id est indifferenter
respectu diuitiz et respectu pau
perum sine acceptione personarum
ut a ministris id est angelis in ce
lum facilis deferatur. quia tunc
ea isti duo vectes scilicet duplex
iusticia quando in anulis affectio
num cordis inseritur et radicatus
facit hominem in celum portari a
coram deo ab angelis presentari.
et etiam in presencia principum
et magnatum per famam et opini
onem de ferrari. et in statu suo debi
te sine offendiculo sustineri. ps.

In manib⁹ portabant se ne vniq⁹ offendas ad lapidem pede⁹ tuu⁹ ad lapide⁹ dico id est ad dampna tionis duritiam

B

Quicca altare holocaustorum erant multa instrumenta necessaria. scz vectes ad altare portā dū. forcipes ad ignem p̄parandū et faciendū. Igmu⁹ receptaculū ad ignez ad altare timiamatis defenduz. lebetes ad cineres recol ligendou⁹. fuscimile seu tridentes ad carnes sacrificioru⁹ super ignē erigendū et ordinandū. necnō ad eas de caldaria extrahendū

Mor. **S**ic vere circa altare cordis nostra multa instrumenta spiritu alia. i. multe virtutes necessarie esse probantur. Et primo quidē forcipes que signat dolorem cōtra om̄s. que scilicet duo habet more forcipis brachia inq̄ptum dolet de commissione mali et de omissione boni vnum ergo clavum in medio id ē spem venie seu p̄positum non rei teradi. sicut dicit. **P**salmas. dupli catione contete eos domine. Scđo debent sibi esse receptacula ignium quē signat memoriaz caritatis martirium sanctoru⁹ et maxime laures et aliorum igne pro deo cōbustorū. vel etiam memori am ignis. i. passionis crasti et aliorum. Tercio dñt ibi esse fuscimile seu tridentes que signat virtutēz diuini timoris et etiam exteriorez carnis afflictionē. quia scilicet timor et peccata carnes. i. carnis voluptate solent putigere et eas de caldaria concupiscentie extrahere a in igne contritiois spūaliter cōtemrate. Et etiam tridentes ha

bēte viciū. inq̄ptū penitentie tres partes tenere p̄bantur. scz cōtritionem. confessionem. et satissac tionem. quibus sicut quibusq; dentibus carnes. i. carnales de caldaria d̄haboli extrahuntur. Quarto necesse sunt lebetes. que signat mortis memoriam in quibus scz cineres nostre resolutionis debent per memoriaz re colligi et in locomūdo. i. mūda cōscientia reponi. Qui to ibi sūt necessarii vectes ad ip̄z portandum. scz spes ētne salutis q̄ scz duplex est inq̄ptū scz nēcessitate est spora euasionez pene in feni et collationē glorie padysi. Et sic si altare cordis nostri habeas ista quīq; instrumenta. scz dolorent et cōtritionē. passionis xp̄i et sanctorum recordationē. penitentiaz seu carnis macerationez. mortis nostre cōsiderationem. salutis futuri spem et affectionem. digne poterunt ibi sacrificia spiritus cōbulati offerti. et bona opera dñs immolari et igne caritatis sancti spiritus concremari. Ita q̄ tunc poterimus domino dicere illud ps. Lauabo inter innocentes manus meas et circūdabo altare tuum domine.

C

Vl̄ dic in malo q̄ altare p̄t signare malū primam vel platu⁹ in quo et ap̄d quā tūc carnes aliorū cremantur auz p̄mis exactionibusq; affliguntur. Iti ēgo habet m̄ltos sb̄seenētes sibi et primo quidēz forcipes id ē p̄uos baliuos. qui nō faciunt nisi ignem capinarum et exactionum succēdere. Alij sunt igniu⁹ recip tacula. i. iudices vel maiores qui accusations acceptas solēt audi

re recipere et ad maiores inferre. alii sunt sicut fusciniule. i. mali exactores qui carnem. i. subditoris substatias habent extrahere et capere. alii sunt sicut lebetes scilicet notarii et consiliarii qui cunctos habent seruac id est memoria ac cusacionum habent inregistrae. ut non obstante punitione iam facta possint alias si sic necesse ipsos propter hoc iterum impugnare. Finaliter autem veniunt alii. qui sunt sicut vectes qui portant eos. id est adulatores et mali confessores. quod scilicet istos non solent corrigit sed potius supporpare. et mala facta eorum vel dissimulare vel commendare et sic solent eos suauiter transducere ad infernum. **Zachaeus** v. Quid isti defecunt anforam ut edificant ei locus sennaar. Sic igitur istud altare dyaboli multis malis instrumentis instituitur et a multis malis familiaribus frequenter. Isti est ergo altae comutum per superbiā. sanc per vanas gloriam. vacuum per virtutum caritatem. eternū per sonorā iactātiā et impatientiā. igne repletū per auaritiam. carnis cōbucendis aptatū per carnalem luxuriam. Ideo de templis et altaris. i. de moderna ecclesia et multis malis principib⁹ pr̄ dic̄ illis. n. **Machaerius**. vi. Tempus luxurie plenum erat commissariis et altare illicitis quod legē prohibebatur. d. Vel dic⁹ quod altare signat ecclesias que circa se debet habere multa instrumenta. id est militarium personarum genera. fortes id est predicatoris quod ignem caritatis facient in alijs ardere et

lucere qui habent duo brachia. i. scientiam virtusq; testamēti cum uno clavo domini timoris. Ignis receptacula sunt illi qui igne et tribulationis cristi et martirium ignisq; infernalius tormentorum recolunt. Lebetes sunt illi qui cunctes proprie mortis attendunt. fusciniule sunt homines iudices. quod carnes id est carnales pugnūt et extra hunc de caldaria. i. olla peccati. Ventes vero qui omnia supportaverunt sunt prelati qui altare ecclesie sustinunt atque portant. Omnes autem isti debent esse erēti id est firmi et solidi inquit scilicet sep in bono perseuerare debet dicte **Lob**. Nunquid cum eo fabricatus es celos. quoniam solidissimi quasi cre fidati sunt. Talia ergo instrumenta id est tales persone debent altare domini id est ecclesiam vel officium seu sacramentum ecclesiasticum frequentare dicentes. illud. p. Introibo ad altare dei ac.

T E **Q** uoniam dominus duo altaria fieri mandasset scilicet altare holocausti et thymiamatis. primum extensus ubi carnes imolabatur et cremabantur. secundum interius scilicet infra tabernaculum ubi incensio et thymata adolebantur. Sic tamen fiebat quod de altari exteriori portabatur ignis ad interiori a ibide adolecēt incensū. **I** **O** or **S**ic rē cū deo ordinauerit duo altaria scilicet duplice ecclesias scilicet militare ubi canes neas habemus per patientiam obure et affligere. et interiori quod ē in tabernaculo patet ad ipsi id est ecclesias triū phante. ubi thymus oratiois et thymata odorifice deuotionis domino

offertur. istud tamen verum est
q̄ ignis caritatis et dilectionis de
exteriori transiit ad interiorē
et de alicuius holocaustū ad altare
thiamatū et odore. qui a scilicet ca
ritas secundū apostolū nūc extat
ymmo illa eadē que hic i cordib⁹
fidelium incipit ibi ducat et per
ficiunt. et que in eccā militāte na
scitur i triumphā opere. Et nota
si vis q̄ mīla fuerit q̄ istā duplīcē
eccām significat. sc̄ p̄mō cōseruit a
terra p̄missiois. secundū tabernaculū
in deserto laboris et temolū tāde⁹
factū i loco pacis et q̄tis. ēcio ip
sum tabernaculū significat utrōq;
videlicet q̄tū ad duas sui ptes. s.
sancta et sc̄a factoriū. quarto dua
alana sicut hic. quinto at rū exis
ti⁹ et tabernaculū inter⁹. sicut at
patebat // **V**l̄ dic si vis q̄ ta
les dualitates designant duplīcē
statū eccāe militātis. sc̄ statū lay
coz qui est exterior. et statū cle
riorum qui est interior v̄l̄ etiam
duplīcē clericorū statū. sc̄ cle
ricos seclares. et clericos regulaē
ac. **V**l̄ dic q̄ ista sunt duo carita
tis mandata quon. sc̄ vñ est al
tero prestati⁹. et vñ se habet ad
proximū sicut exteri⁹. aliud ad de
um sicut inter⁹. **V**l̄ dic q̄ fūt di
o testamēta. Testamētū em̄ re
tus se habet sicut exterior et p̄ce
dens q̄tū ad sēfū; litteralē. nouū
vero sicut in rūius et dign⁹ et
succedens q̄tū ad in rūiliā sp̄i
ritualē. Ista sunt duo cherubī
et breuiter. ut dicitur. **M**at. xxii
In istis duob⁹ p̄det tota lex a p
plete. // **G**

Dicebat dñs fieri at rū iux

ta tabernaculū ad meridiem ubi
torum centum in lōgitudine a. l.
cubitum in latitudine cōpositū scilicet
et de tētōris et colūpnis. Erant
aut̄ duo tētōris p circuitū de bis
so retorta que sc̄ p circuitū sup̄ co
lumpnas stabant et a sumo usq;
ad dorsū. v. cubitis depedebant.
In circuitū vero ab utrōq; laterē
centū cubitos. et ab utrōq; capi
te quinquaginta circuitibant. Ab
utrōq; vero laterē viginti erat co
lumpne laminis argenteis coop
te. capitibus argenteis cum cela
turis varnis ornatae. basib⁹ au
tē et eius sustentante et i altū quinq;
cubitib⁹ mensurate. **I**n latum ve
ro dece⁹ columpne statuebatur q̄
rum quatuor in itroitu orētali p
minebāt in quib⁹ qdā velum de
pōictis quatuor colōibus pōebā
tur. **M**or. **D**ic q̄ at rū iuxta tab
ernaculū significat religiōne. dece⁹
v̄o columpne significat prelatos.
cortine vero seu tētōris significat
subditos. Debēt ēgo iste cortine ē
de bisso retorta pp̄t candore duplī
cis castitatis mētis et corpis. Dñe
circūdate at rū religiōis p officiis
bōne sedulitatis. Debēt depedere a
colūpnis. i. a platis p sbiectōe; o
mis huilitatis. Debēt habere quinq;
cubitōs i altū per quinq; sensu⁹
eustodiam. Debēt habere centū
cubitōs in lōgum id est perfectas
perseuerantiam. Debēt habē qui
quaginta cubitos in altum id est
annū iubilei seu eterne q̄tis spe⁹
et leticiam. At vero inter eos dē
esse velum pictum id est pictura
locus honestatis que quatuor co
lorum id est quatuor virtutum

cardinalium habebit pulchritudi-
nem et decentiam. ita qd de istis re-
ligiosis possit dici illud supra ca-
pitulo precedenti vbi dicitur. faci-
es cortinas de bisso retorta iacinto
et purpuraoccoq; bistrincto. ca-
pitulo decimo octavo. **C**olūpne
autem iste scilicet prelati vel pre-
fectiores et firmiores religiosi de-
bent esse vestiti argento. per casti-
tatis cādorez. capite argenteo p pu-
re intentionis mōrem. base vero
aucha per constantis firmitatis vi-
gorem. **Q**uinq; cubitorum altitudi-
nis. per quinq; sensuum custo-
diam et tenore. **C**elaturas quoq;
varias vñtu; debet habēre per lo-
norū exemplorum ostensionez
et splendorem. **I**nter ipsos etia;
pietatos debent esse quatior alti-
ores. id est aliqui alii eminentio-
res et perfectiores. in quibus se
velum variatum id est variatum
virtutum regula lex. vel discipli-
ne obseruātia debet principaliter
pendere per omnimodam iustici-
am et rigorēm. vt sic ciuibet ta-
li colūpne id est ciuibet prelato
vel ecclesiastico solido a sermo di-
catur illud. **J**eremie primo. **D**edi-
te hodie in ciuitatem muniz; et
in columpham ferream et in mur-
ereum super omnem terrā et pli
abundus aduersus te et pualere nō
poterunt.

In tabernaculo erant colūpne
in ebus locis scz. nn. inter-
us in sanctuario qd sustinebat velū.
et quinq; exteriorū in tabernaculo
hostie que sustinebant tentorium
et seraginta fortis in atrio qd sus-
tinebat corninarum bissinatum az-

bitum. **I**stud tamē aduerre qd pri-
me quatuor colūpne sanctuarū q
quatuor erant deaurate cu capitū
bus ereis bases habebant argen-
teas. sed qd erant colūpne tab-
ernaculi que erant quinq; erant de-
aurate cum capitib; aureis et
bases habebāt ereas. tercie colūp-
ne atrij erant eree inducte cuz ca-
pitib; ereis et bases habebāt ere-
as. **V**bi aduerterenduz qd colūp-
ne quanto erant in loco digniori
et secretiori tanto erant numero
pauciores. sed tanto erant preci-
osiores. qd patet quia pīne colūp-
ne sanctuarū nō fuerunt pli qd q
tuor. tabernaculi quinq; atrij sexa-
gita. et prime bases habuerunt ar-
gentreas. sib; ereas. Ecce tote eāto
vñ eree fūcēt. **M**or. **I**git dica
qd colūpne significat viros iustos
Apo. n. Qui vicent faciam illum
colūpnā in templo dei mei. **S**z
p certo scdm qd sunt tres locorū
distinciones. scdm hoc sunt ista-
rum columpnātūm scilicet iusto-
rum diuise condicōnes. et ideo
cu tria sunt pīpue iustorū loca scz
sanctuarū. i. padiss. tabernaculū
exteri. i. religio. atum. i. ecclia se-
cularis. constat qd pauciores sunt
in primo qd in secundo et tertio. et
in scdo qd in tertio. qd scz in sanctu-
ario paradysi non sunt nisi qua-
tuor. illi qui scz quatuor euangeli
otūm doctrinām tenuerunt. qui
quatuor virtutes cardinales ha-
buerunt. et qui quatuor dotes cor-
poris meruerunt. **I**n tabernacu-
lo perfectionis seu perfecte reli-
giomis sunt plures scilicet. v. qui
scilicet. v. sensus debite cohibere

nouerunt· vel qui quinque libros
moysi spūaliter impleuerunt vel
qui cristi quinque vulnera in meo
via tenuerunt. In atrio autē ecclē
sunt sexaginta vel generaliter
dō
nes illi qui sexies decem hñt id ē
qui sex opera pietatis habent qui
sex diebz bonos labores sustinēt·
et qui denarium decalogi tene vi
uendo complent. Stud igitur ē
verum q̄ primi sunt preciosiores
sc̄is et secūdi tertijs· licet plures
sint tercij q̄ secundi· et secūdi q̄
primi· quia scilicet plures continebant
ecclesia q̄ continebat padis· et plures
etiam habent secularū condicō· q̄ p
fectiōis religio· psaye· inn. M̄ti
filii deserte magis q̄ ei⁹ que ha
bet virum. et Mat. xx. M̄ti sūr
vocati pauci vero electi. ¶

Siut patet hic et i capitulo
precedenti fuerunt tria vela
de quatuor coloribus preciosis fa
cta scilicet bisso rutorat· cocco bi
stincto· purpura et iacinto scili
cat vnuq qd pendebat aī archā sa
ctuarij· sedm qd pendebat retro
mensam et candelabrum scilicet
ad tabernaculi introitum. Tercū
qd p̄cebat sup quatuor altas co
lūpnas ad atriū exterioris mīges
fū. Sic vero cum ecclesia militas
habeat tres partes scilicet sanctua
rium· tabernaculum et atrium. re
ligionem que debet esse sanctu
arum sanctitatis. in qua erit ar
cha clausa humilitatis altac diui
ni cultus orationis et lōmitatis.
Item ecclesiam que debet esse ta
bernaculum continens mensaz pi
etatis et candelabrum doctrine et
veritatis. Item seculagum statū

qui debet esse atrium exterius ha
bens columpnam scilicet fidei fir
mitatem et tentoria bissina id est
conscientie et mundicie putatō
Illud tamen est verū q̄ i veroq̄
statu gradu et loco in uenientur
vela picta et coloribus preciosis
conscripta id est via perfecti qua
tuor cardinalibus virtutibus ad
ornati· quia scilicet ut apud celū
giosos ita apud clericos et apud
laycos possunt vela quadricoloria
repetitā virtus virtuosi et honesti
cotidie itueri· sicut patet quia de
quolibet statu fuerunt martyres
et confessioēs sicut dicit aplus ad.
¶ H̄o. Numquid iudeorū statū est de
us nōne et gēnū? q̄ si dicēt nō p̄
vnuus stat⁹ oīra aliuj p̄sumē· q̄a
vbiq potens est deus sua ḡtiam
influere· et sua vela quadricolo
ria seminacē ¶ R̄ Veldic q̄ ista
tria loca significant tres saluado
rum status scilicet continentēs p
latos et coniugatos vel religiosos
doctores et laycos n̄c· ut supra.
¶ Vel dic q̄ ista tria scilicet tab
naculum· sancta· et sancta factō
rū significant tres saluandorum
status· scilicet statum penitēcie
statū iusticie· statū glorie· exēplo
ciutatis iherusalē que p̄mo fuit
iebz 1. cōculatio ecclesie penitēcie
tandem salem id est pax ecclesie
iusti· tandem iherusalē id est
visio ecclē beatī· a sic quo ad ista
tria sumunt aliqui· illud· psaye
Si reuertamini ut quiescant sal
ui eritis. Reuerti enim significat
penitētiā· quiescere iusticiam
in qua scilicet homo quiescit a
virtus in conscientie tranquillitate

salus autem significat gloriā. sal
ui inquit eritis. si vis dilata fiduc
supra in eodem. **V**l dicq̄ ista ve
la que in ingeſſu ſuper colūpnas
ſtabat ſignificat platos q̄ custodi
diunt eccl̄iaſarum in gressu iōtū
ſcie debent qui ingreditur uſ qui
exit. **I**ſt i ergo ſiuē in religione ſi
ue in mundo ſiuē in eccl̄ia debet
eſſe virtutibus depicted et quatuor
cardinalibus de corati.

Tabernaculum nullum habe
bat oſtium. ſymmo ab drien
te erat apertum ubi unum coloſ
tum pendebat velum. **M**or. Sic
vero ē eccl̄ia que nō claudit gre
mum penitenti ſemper ſe debet et
in trānibus et redeuntib⁹ et in
digentibus aperire et nulli bene
ſicuim vel mifericordiam de nega
re. **V**l dicq̄ iustus ſemper debet
eſſe aptus. ſacerdoti per confes
ſionē. paupi per elemosinā hɔſpilitatē
et cōpationē. oībus per mifericordi
ā et virtualiū imolationē dicens
Job. xxxi. Foris nō māſit pēgn⁹
et oſtiū meū viatori patuit. **M**or.
Rec dicit q̄ in atrio paries a
quilonaris tatus erat ſicut
austral. In quo notatur q̄ in eccl̄ia
nulla dēt eē acceptio personarū
q̄ nēo debet refutari. a ita bene p
moueri paupēr ut diuīs. rūſtici
ut nobilis. aquila ſicut anser. Itē
ſicut omnes colūpne aten eiudē
fabrice vel ſcenatis eānt. ſic etiā
omnes tabule vel cortine. q̄ ſcili
cet omnia q̄ erāt in tabernaculo in
ter ſe erant ſimilia et cōſormia in
genere ſuo. **M**or. Sic vere in ta
bernaculo eccl̄ie illi q̄ ſunt eius
deꝝ perfectionis et gradus debet

eſſe eiusdē conformitatis et ſta
tus. ut ſe illicet in morib⁹ et in habi
tibus inter ſe cōueniant et oīa in
vnū cōcurrant. vñ ſicut capitulo
precedenti dicitur. q̄ una mēſura
erat ſagotiz om̄i et. **A**po. xxxi.
dicitur q̄ latera ciuitatis erat eq̄
lia. **O**ſt tñ est hodie contra mēſos
qui ſez tamē eccl̄ia q̄ in religi
otie alijs nō curat eſſe in bono ſe
miles. ſed magis et in morib⁹ et
in gestib⁹ ſunt iphis diſſimiles a
diſformes et potiſſime homis perso
nis que eos in hiis ſtatib⁹ ſe pōſſe
runt. Cōtra quōs in. **A**po. dicitur
Beftia quā vidi diſſimilis eāt te
ſtie quā ante videar. **N**ō Pax
illi q̄ fuerūt pīl palī et om̄ma va
ſa altaris eānt et ea. quia om̄nes
pax illi. i. prelati vasaq̄ alia. i. reli
gioſi vel clerici debent eſſe erei id
eſſe per conformem predicationē
et gratiarū actiones ſonorū ac.
Et nota q̄ pax illi in tabernaculo
erant neceſſari ad ſuſpendendū
ad dilatandū ſeu extēndendū
ad ſtabiliendū ſeu figendū.
Sic vero predicatorēs vel prela
ti debent alios per contemplatiōeſ
et ſpēm celeſtium ſuſſum ſuſpen
dere. dīcetes illi. col. tercio. Que
ſuſuz ſunt querite. Debent eccl̄ie
ſiam augere et extendere et eccl̄ie
ſia per caritatē dilatare et diſſu
dere dicentes illud. **P**ſaie quinq
geſimo quarto. Dilata locum ten
tōbi tui et pelles tabernaculorum
tuorum extende. Debent etiam
eccl̄iam et pēſonās figere id ē
in fide et morib⁹ conſirmare et
ſatum eorum ſpiritualiter et te
p̄realiter ſolidate. dicentes illud

ibidem. Longos fac sumulos tuos a me et clausos tuos consolos
Et de tali paxillo dicat illis. psa.
xxv. Figat parillos in loco fidelium
quasi diceret talis paxillus debet
esse in fide et in fidelitate fixus ut
alios melius figat et firmet. ¶

Dicit dominus dictum est moy si. Sic precepit filius israhel ut
offerant michi oleum oliuatum pu-
tissimum pilo tunsum et ardeat
lucerna in tabernaculo meo iugis
contra velum. et collocaunt ea; aaron et filii eius per dies singu-
los usque mane Vespare autem ac-
tensa lucena in tabernaculo per to-
tam noctem ardebat et taberna-
culum illustrabat. mane vero ad-
uemente lumine extinguebatur.
Per oleum in scriptura intelligi-
tur elemosina vel quilibet opus pi-
etatis. quia scilicet oleum alijs li-
quoribus supernata. lapsos con-
fortat. esurientes cibat. luminis pa-
bulum prestat. tumores sedat. pug-
natores iungit et ex amate olike
radice surgit. Sic elemosina alijs
bonis operibus supernata et pre-
ualet. lapsos et esurientes reficit
et refouet. lumen boni exempli a
Ihs prebet. tumorem alienum super-
bie contra se sedat et ad pugnan-
dum contra dyabolum summe iu-
uat dum tamen ex radice amara
. ex cordis dolore et compassione
procedat. ut sic homo prius me-
tem super pauperes effundat. quod
manum ad subueniendum exten-
dat. Ergo dico quod moses id est pa-
latus vel predicator debet precepere
filius israhel id est casti fidelibus
ut ipi offerant oleum domino id

est opera pietatis et quod non habet luces
na bonorum exemplorum in taber-
naculo ecclesie militantis quam scilicet a
aron et subditi eius id est ecclesi-
astici viri debent precepisse accen-
dere. et per elemosinarii subven-
tiōem quam faciunt debent totum ta-
bernaculum ecclesie lumine bono
rum exemplorum decorare. alioeū
oculos illustrare. que scilicet tem-
pore nocturno id est tempore tabu-
lationis et paupertatis debent pa-
pue fieri quandoquidem dies ex
spectatatis vel fertilitatis euentus tunc
potest ista lucerna int̄cipi et secu-
di quo usque iterum nocte. t. t. t. t.
necessitatis contingit subimferi.
Quia scilicet iusti debent in nocte. i. i
necessitatis tempore elemosinas
facere. de die vero. i. quando non
est necesse possumus sine periculo ab-
stineri. puer. xxxi. non extingue-
tur in nocte lucerna eius. ¶

Vel dic quod lucerna eius significat
fides que sole oriente extinguitur
qua fides euacuabitur lumine cla-
rescente. et fides splendorē ventis
qui erit in gloria apparente ab-
sorbetur. In nocte enim huius vi-
te necessaria est lucerna fidei. tunc
enim cuius eterna dies effusentur
enit necesse credere. sed cuncta cla-
ra luce poterimus cognoscere et
videre. sicut dicit. psalmus. Non erit
tibi sol apli ad lucem non nec splen-
dor ignis illuminabit te sed erit
tibi dominus in lucis sepientia. Non occidet
vitrea sol tuus et lumen tua non minuet
Hic si ne innotatu quod mōs obuetiā
tūq; mōs lumen vobat per quod ibi
nascebat oleum quod lumenaria nutriat
tū. a p eo quod ibi resulget lumenaria

tempore et propter illa mentis
et conscientiae plus prouidit
etiam humectat et rite tra-
hens factum etiam etiam feliciter
hunc fidem oleum hoc gra-
tias agit et perducit. hunc glorie
et beatitudinis solis nocturnus.

Capitulum vicesimum

Dicitur quod lucerna eius significat
fides que sole oriente extinguitur
qua fides euacuabitur lumine cla-
rescente. et fides splendorē ventis
qui erit in gloria apparente ab-
sorbetur. In nocte enim huius vi-
te necessaria est lucerna fidei. tunc
enim cuius eterna dies effusentur
enit necesse credere. sed cuncta cla-
ra luce poterimus cognoscere et
videre. sicut dicit. psalmus. Non erit
tibi sol apli ad lucem non nec splen-
dor ignis illuminabit te sed erit
tibi dominus in lucis sepientia. Non occidet
vitrea sol tuus et lumen tua non minuet
Hic si ne innotatu quod mōs obuetiā
tūq; mōs lumen vobat per quod ibi
nascebat oleum quod lumenaria nutriat
tū. a p eo quod ibi resulget lumenaria

templi · et pro eo q̄ ille mons ea
tione altitudis a sole plus priusq
ceteris illuminabat · sic vere tria
luina fuit anime necessaria scilicet
lux sciētie que per oleum · lux grea
tie q̄ per lumen templi · lux glorie
que per lumen solaē notatur.

Capitulum vicesimum // 2

Deceptus est moysi q̄
applicaret ad se aaron
et filios eius de medi
o filiorum israhel vt sa
cerdotio fūgeretur. **N**umieri. viii.
Precipitur vt leuite de medio a
liorū serpentur et oblati dño con
secratur. **E**xod. xxviii. // **M**or.
Sic vero q̄ sacerdotio hñt fūgi i sta
tu religiosis vñ ecce · debent dño
consecrati · et sibi specialiter dedi
cati · sicut aaro et filii eius a ones
leuite. **E**p̄ et clerci et q̄cūq̄ reli
giosi et ecclesiastici debet ate om
nia separari de medio aliorū · p sc̄e
vite singularitatē · et per pstan
tiorem sanctitatem et honestatem
et etiam ad literam per status a
morū et habitus gestus et societa
tis dissimilitudinē. **Q**uia sc̄z isti dñt
alij meliores esse · et sic se debet
a omni vita aliorum separare · vñ
petro dictū ē. **O** diligis me pl̄. hys
Joh. xxi. **A**pl̄is dictū ē. **M**a. vi.
Nisi habundauerint iusticia vestra
plusq̄ scribarū et pharisaeorū nō i
trabit in regnum celorum. **M**unera
que misit iacob leguntur fuisse de
optimis tērre frugibz. **L**ectulū salo
mois ambisse legūtur fortissimi
de fortibus isrl. vt sic isti sicut se
parantur de secularibus i status

professione · ita q̄dēz serpentur i mo
rum perfectione · **N**ui. xvi. **S**epa
remū de medio inlītū dimis. **I**sti
debent ad mōrsen id est ad prela
tum superiore applicari per exā
nationem · ut scilicet cognoscat
istorum scientiā vitam a disre
tionē · an digni sunt ascendere
ad hūmusmodi prelationēz. **Q**uia
sc̄z sicut isti si essent lisci mutilati
a male formati a sacerdotō repelle
bantur · et ideo applicabat et exa
minabat · sic vere ecclesiastici si nō
sunt in moribus bene formati a mi
sterio officiorū et beneficiorū ecclā
sticorum debent repellī · et ideo ne
cessē est eos ad superiōres applica
ri et diligenter examinari. **E**xo.
xxviii. **A**aron et filii eius appli
ca ad hostium tabernaculi // **H**

Hę agitur de vestibus sacerdo
tum · verumq̄ tam sicut di
cit domestor in hoc loco · minorē
sacerdotes et maiores quedāz ha
bebant cōmūnia quedam differē
tia vestimenta · vnde ait q̄ generā
liter omnes sacerdotes quatuor
vestimentis vtebantur: **O**mnis e
min sacerdos primo et ante omni
a aqua manus lauabat · deinde fe
moralia linea in duebat quibus i
missis pedibus et strictis circa te
nes · pudibunda celabat · qd qui
dem indumentum solum vñq̄ ad
genua descendebat · **T**andem ve
ro iduebatur tunica linea longa
vñq̄ ad talos protensa et corpori
et brachis adaptata · **P**ostea
vero habebat balteum seu cingu
lum quatuor digitis latum florib
us purpureis coccineis et iaci n
ctis intextuz · quo scilicet sacerdos

cingebatur et quo tunica linea ne
deflueret stranglebatur. Quartus
vero indumentum erat tyara q
quasi medietatez capitis operes
vittis erat vndiq circumstructa
atq bissimo velaine usq ad bar
bam de super cooperta. Iste cgo
qua tuor ornamentiis minores sac
dores induerantur. et quādo mi
nistrabant in tabernaculo vteba
tur. **Mōr.** Ista posunt bonitatis
sacerdotum nostrorum. et genera
liter omnium ecclesiasticorum sig
nificare. quia pro certo isti debet
ante omnia femoralia linea qbus
genitalia tegantur id est virtutez
purissime castitatis habere. quesci
licet et tenes et genua id est om
nes actus venereos debet tegere
et stranglere. Et ne turpido ali
cuius imhonestatis appareat. om
nia debet castitas operare. Item
isti debent habere tunicam linea z
longaz exteriōris honestatis que
usq ad pedes. i. usq ad vite finez
attingat per pseuerantiam conti
nentie et lō gammatis. vt sic de
ista duplia ueste linea femoralibz
et tunica id est interiori castitate
et exteriori honestate et mundicia
ad dicatur illud. **Leuit. xvi.** Tun
ica linea vestietur sacerdos. femo
ralibus linea vrecunda celabit.
Item isti debent habere balteum
seu angulum picturatum de qua
tuor preciosis coloribus factum.
quatuor digitis mensuratum. et
significat illud quatuor virtutuz
cardinalium ligaturam quibus
scilicet tota morum compago tin
gitur strangleitur. et ornatur. et
inde quicq est supfluum cohorte

tur. Sicut patet iustitia stancit
iniquitez. fortitudo strangleit lax
itatem. prudentia strangleit leuita
tez. tempantia strangleit volupra
tem. **Exodii trigesimo nono.** In
dues lineis tunicas. cinges qz bal
teos aaron et liberis eius. Iste bal
teus quatuor virtutum. dicitur
esse mensura quatuor digitum
inoptum debet immā veritati qua
tuor euangeliorum. vel inoptum
per istas virtutes mensurantur
et strangleunt superfluitates quā
tuor affectionū. Tāde tyara vmitra
linea istis omnibus supetuētis
et timor dei in capite cordis et ito
tionis pomitur. ibiq vittisanti
tis strangleit. vt sit timor filialis n
secundis. et velamēto bissino eāt co
opta. qz inoētia seu cordis mudi
cia ipsum caput intentionis ornat.
Timor enim alij virtutibus sup
eminet et ipsum caput cum sensi
bus id est ipsam mentem cum af
fectibus velat. Et cohabet capillos
quia cogitationes ne supfluant
phbz. eccl. xxv. Timor domini su
per omnia se supposuit et. pū. xv
Per timorem domini declinat om
nis a milo. Et sic dico qz ecclē
stia debent habē quatuor ornamē
ta. scilicet castitatem pro femoralibz.
honestatem p tunica. quatuor
virtutes pro zona. timorem domi
ni pro mitra. **Exodii vicesimo qui
to.** Imponas eis mitras. et cuncti qz
sacerdotes mei in religione perpe
tua.

C **U**tra in humenta premissa
scilicet femoralia tunicam
lineam et balteum et tyaram. su
mus sacerdos plura habebat. alia

ornamenta scilicet tunica iacincti
nus que corpus usq; ad pedes tegē
bat. Et in fine limbū seu oram
fortem et contextaz. quemadmo
dum ut ait textus fieri solet i ex
tremitis pībz ne facile rumpat ha
beat. Ibi scilicet i tunica tītīna
bula aurea. cum malis pūnicis.
et quatuor pīcōsis coloribus co
textis vndiq; dependebat. que pō
tifice tabernaculum intrante & do
mino ministrante somitum dāc de
bant. Pontifex enim mortis pe
riculum indirebat si sonus non
audiretur in tabernaculo cum in
trabat. ¶ **S**ic vere dico q̄
episcopus vel sacerdos vel q̄uicq;
in gradu ecclesiastico cōstitutus
ultra femoralia castitatis tunicae
lineam puritatis. & balteum seu
vmeulum caritatis. tyaram diui
ni timoris et humilitatis. debet
habere vnam tunicam iacinctinā
. colore celesti fulgidam. id est ce
lestem conuersationē. que scilicet
celestem colorem habebit. ut in
homines celicam vitam ducat. Co
uersationis honeste tunica plura
detent concomitari scilicet ora seu
limbus fortiter contextus in ex
tremitate. hic est virtus perseue
rancie. que scilicet debet fortis et
solida esse. et usq; ad extremum
vite protensa ne scilicet rumpat
nostrae perfectionis tunica. sapie
vn. Attincta fine usq; ad fines
fortiter. Item in ista tunica bone
conuersationis debabant esse ma
lageanata & id est bona opera & ex
empla auro sapientie et quatuor
cardinalibus virtutibus circum
ornata et picta. ut sic iste sit illa

terra frumenti vini et olei qua fi
cus et malageanata nascentur.
sicut dicitur. deuteronomii. vñ.
Ite; debent esse aurea tintinnabu
la id est aurea documenta et ver
ba ad eruditionem aliorum sonū
per pīcationē et ad dei laudem
et gratiarum actionem dulciter
modulantia. Quia pro certo qui
cumq; ecclesiasticus et maxime p
latus indigne tabernaculum ec
clesie ingreditur. nisi somitus diui
ne laudis et pīcationis apud
eum audiatur. Quinimo necesse
est q̄ mortem pīne et culpe incep
rat. qui sine tali somitu in dei con
spectu admīnistrat. psal. Ut au
diam vocem laudis et enartem
mirabilia tua et cetera. Igitur pa
ret q̄ tunica iacinctma conuersa
tionis celestis debet habere limbū
perseuerantie et durationis. Ma
lagranata seu fructus bone ope
rationis somitum diuine laudis &
pīcationis.

Aulta premissa habebat sum
mus pontifex tria specialia
ornamenta scilicet humerale. rati
onale iudicium et epidarim seu mi
trum. Erat autem superhumera
le quoddam experimentum hume
rorum pontificis de auro bisso re
torta. eocēo bistincto purpura &
iacincto contextum. anulis et ca
renulis aureis circaquaq; multū.
et cum rationali iudicij qd erat
ornamentum pectoris colligatum.
In isto ergo pīdicto superhumera
li duō erant lapides omichini. In
quib; duodecim filiorum israhel
nomina erant sculpta. et ibi secū
dum ordinem primogeniture sue

posita et conscripta hoc siebat ut
Pontifex memoriam filiorum Israhel se
cum sepe gereret et ut patriarcharum
charum exempla imitari studearet.
et ut populus iudeus patrum suorum
nomina in humeris pontificis videt
ad ipsorum virtutes imitandas to
tis viribus inhaeat. Nationale ve
ro iudicium erat pannus quadrigatus
ad ornamentum pectoris ordinatus
quatuor coloribus preditus et au
to textus. et duodecim preciosis
lapidibus insignitus. in quibus
per quatuor ordines nominum du
odecim filiorum Israhel numerus
erat sculptus. Illud etiam ista du
o vocabula. iudicium et veritas. o
tinebat. Per super humerale quod
erat retro humeros cum cathoris
et annulis aureis iunctum ratio
nali in scriptura pro eo quod erat su
per humeros a quibus dependet
fortitudo brachiorum: signum fortitudi
tudo et virtus bene operandi. et
per rationale scientia ad bene iudi
candum ut sic in pectori sit scientia
a iudicium seu rationis. in humeris
vero patientia et honorum optum et
ecutio. Nume. viii. Donec portat
in apriis humeris. Igitur ista duo
debet ostendere quinque. scilicet de auro
divino sapientie. de purpura iusti
cie. de bisso temperantie. de cocho
seu igne fortitudinis. et de iacinto
prudentie. quia reueat istis quinque
virtutibus debet ornari pectoris. et
sacerdotis vita et patientia. Da
bent ista duo cathepsis et annulis
coniungi id est communis consonan
tia et concordia. quia sic rationale
pectoris cum superhumerali iungitur
quando conscientia. et vita. cogita

tio et operatio. sensus et actio in
vicem concordant. et quando
bonum quod scitur et datur ope
perficitur. Juxta illud quod catur.
M^{os} a vita non discordet ubi vi
ta mens remordet non est consu
nitia. Et prudublio in superhume
rali sunt duo lapides omichini. quod
scilicet bona vita consistit in duo
bus scilicet in declinando a malo
et faciendo bonum. Omichimus at
lapis. unquam qui est corporis ex
tremitas habet colore. ad de
standum quod ista duo ad terminum
et extremitatem vite per perpetua
tiam debent durare. et nunquam des
tere vel cessare. Vel ad denotandum
quod ad unguem et districte dent ista
duo seruari scilicet bonum facete et a
malo cauere. Adverti nouum quod isti
duo lapides debent includi auro et
et auro mediante cum superhume
rali firmiter stabiliri. quod scilicet aurum
divino scriptum debet ista duo no
bis tenaciter stringere ne possit
per peccatum cadere vel perire. ps.
Declina a malo et fac bonum inqui
de pacem et persequere eam. Pa
ce dico. et perseuerantie stabilitate
In rationali seu ornamento pecto
ris duodecim erant lapides preci
osissimi. quia scilicet in mente et ratio
ne pontificis debent inueniri duo
decim articuli fidei. eidem scilicet in sculptis
tenaciter et inclusi. apoc. xii. In
capite eius. et in corde. corona stel
latum duodecim. Et sic sicut quod sac
dos vel prelati secum debet in pe
ctori seu in corde portare nomina
sanctorum patrum ut eos imite
tur. nomina quoque filiorum Israhel id

in humeris et in corde et in
capite portare. ut patet
in humeris. in vita et con
cordia. id est communis consonan
tia et concordia. quia sic ratione
spective pectoris et superhume
rali sunt duo lapides omichini. quod
scilicet bona vita consistit in duo
bus scilicet in declinando a malo
et faciendo bonum. Omichimus at
lapis. unquam qui est corporis ex
tremitas habet colore. ad de
standum quod ista duo ad terminum
et extremitatem vite per perpetua
tiam debent durare. et nunquam des
tere vel cessare. Vel ad denotandum
quod ad unguem et districte dent ista
duo seruari scilicet bonum facete et a
malo cauere. Adverti nouum quod isti
duo lapides debent includi auro et
et auro mediante cum superhume
rali firmiter stabiliri. quod scilicet aurum
divino scriptum debet ista duo no
bis tenaciter stringere ne possit
per peccatum cadere vel perire. ps.
Declina a malo et fac bonum inqui
de pacem et persequere eam. Pa
ce dico. et perseuerantie stabilitate
In rationali seu ornamento pecto
ris duodecim erant lapides preci
osissimi. quia scilicet in mente et ratio
ne pontificis debent inueniri duo
decim articuli fidei. eidem scilicet in sculptis
tenaciter et inclusi. apoc. xii. In
capite eius. et in corde. corona stel
latum duodecim. Et sic sicut quod sac
dos vel prelati secum debet in pe
ctori seu in corde portare nomina
sanctorum patrum ut eos imite
tur. nomina quoque filiorum Israhel id

subditorum ut de eorum regimie
curet et pro eis ad deum preceatur.
In humeris suis. i. in vita et con-
uersatione debet patriarcharum
portare nomina scilicet sanctorum o-
pera et exempla ut sic populo sub-
dito exemplariter monstretur
et imitanda presentetur. **Apo.**
xxi. Dabat portas duodecam a
angelos. xiiij. et nomina scripta
que sunt nomina duodecim tribuum
filiorum israhel. **I**ste in suo pec-
tore seu in suo pectoris rationali
. ratione debet habere habere no-
mina scripta scilicet iudicium et veritas
ut scilicet semper habeat in corde iudi-
cium quantum ad proximum. veritatez
quodcum ad seipsum. iudicium iuste iu-
dicando. veritatem recte seruan-
do. iudicium quo malum puni-
at. veritatem qua bonum eligat
ut sic de tali pontifice possit dici il-
lud. ps. opera manuum eius ve-
ritas et iudicium. **E**t sic ergo bre-
uiter recapitula quod sacerdos pon-
tifex vel prelatus debet habere ra-
tionale iudicium. i. rationem et dis-
cretionem. ut sit scriptura veritas
et iudicium. **E**t duodecam lapides
habeat. i. duodecam articulorum fi-
dei veritatem et cognitionem. qui
quidem et in quatuor ordinibus et
in quatuor coloribus inclusi sint
. ut habeant quatuor virtutum
cardinalium perfectionem. **N**isi
etiam habeant annulos et chate-
nas id est caritatem et dilectionem.
Item iste debet habere superhu-
merale id est onus bone vite. quod
super humeros portatur ubi sunt
duo omichini id est boni factio et
mali declinatio que principaliter

mandantur. cum non in omnibus
filiorum israhel id est cum bonis
sanctorum patrum exemplis. quod
imitanda alius demonstratur.
et sic de isto dici potest illud. quod
in veste potest inscriptus erat
orbis terrarum et parentum mag-
nalia. **V**el dic quod omichimus
qui facit oculos tremulos est ti-
mor vel consideratio que scilicet
duplex precipitur ut scilicet de
amissione glorie et incursione in
serie timeatur. **N**ationale autem
discretionem significat. que scili-
cet duplex esse debet. per eo quod p-
latus discretus in spiritualibus et ter-
poralibus debet esse. **R**acionale nomen quod ornabat
sacerdotis pectus duodecim la-
pides preciosos habebat quodcumque disti-
guebatur ordinibus. vide licet in pri-
mo verso sardiun topazium et smaragdum. **I**n secundo carbunculum saphi-
num et iaspidem. **I**n tertio liguri-
um achatem amethystum. **I**n quar-
to crisolitum omichimum et berillum.
In istis ergo lapidibus nomina
duodecam filiorum israhel sculpe-
bantur et ibide ordinate secundum etatis
sue ordinem ponabantur. ita
quod primogeniti in priori versu et
in prioritibus lapidibus per ordinem
locabantur. **S**acerdos ille potest
significare prelatum qui reuera-
tot habet preciosorum lapidum
genera quot habet ipsa officia vel
beneficia et tot habet secundum
israhel filios quot habet bonos
subditos et perfectos. **I**gitur
cum iste prelatus habeat in vesti-
mento possessionum suarum suos
lapides preciosos. id est sua bona

beneficia diuersimode distincta ita
q̄ in quatuor versibus. i. varis or-
dinibus sunt diuisa. verumptam
illud debet esse verum q̄ primo
geniti. i. semores prudentiores et
meliores filiorum istachel. i. subdi-
torum debent in ipso pectore et
affectione prelati primi sedere.
et in primis lapidibus sculpi et
primis officiis vel būsīcīs assig-
nari. in primis honorum et dignitatum
versibus et gradib⁹ col-
locari. ibi scd⁹ ordīne etatis et p-
fectōis et virtutis quā habent p-
us vel posterius collocari. Iester.
i. Bilebant aureis pocul' ois po-
pul⁹ vñ⁹ quisq; secunduz ordīnez
etatis sue. scilicet q̄ illud debet
esse verum q̄ prelatus in affecti-
one et mente sua debet primo et
principaliter ponere a habere me-
liores et eos etiam in dignitati-
bus et gradibus constituere pa-
ores et facere potiores. **F** **¶**
Vel dic q̄ quatuor ordinēs seu
versus in rationali seu in pōtificis
pectore sunt quatuor affectiones in
euilibet iusti corde. videlicet
gaudium de p̄senti merito seu bo-
no. et dolor de p̄nti vitio seu ma-
lo. spes de futuro p̄mo. et timor
de futuro tormento. **D**uodecim lapi-
des p̄sidi sunt. xii. virtutes. que. s.
in pectore et in mente cui libet
debent esse. q̄ scdm dictos quatuor
v̄sus. i. scdm quatuor affectiones
potitas ab invicem sunt distinc-
Igitur pm⁹ v̄sus. s. gaudium a
leticia specialiter h̄c tres lapides
. i. tres theologicas virtutes. s. sar-
dum q̄ e spes q̄ sardius pellit ci-
morem. smaragdus que est fides

q̄. s. smaragdus acuit v̄sus splē-
dorem. topazius que est caritas
q̄ topazius excedit omnem valo-
rem. ps. dilexi mandata tua
super aureum topazio. q̄. d. nihil
magis. In thezauris em̄ regū se-
cūdū plimum preciosius nihil
reperitur. De caritate etiam dicit
i. Corint. xiiij. q̄ caritas omnia
potest Secund⁹ versus. s. dolor
tristitia penitentialis si. it habet
tres preciosos p̄tulat̄ lapides
vel virtutes scilicet carbūculum
qui ignēū habet colorem hec est
tratio. saphicum qui secundū dias
hostia clausa apit h̄c ē confessio.
Jaspide q̄ sanguinem. i. voluntate
stringit h̄c est satisfactio. Cōtri-
cio enim sicut ignis v̄ne. confelli
o hostiūz ois et cordis apert⁹. et
satisfactio seu afflictio voluntate
stringit. Tertiū versus scilicet
spes habet similiter tres virtutes
scilicet ligurium qui flutum ven-
tris restringit h̄c est castitas seu
mundicia. achatem qui tēp̄stas
auertit et pericula vniat h̄c est
stabilitas vel patientia. Ameti-
stum qui hominem vigilem facit
a manu cogitationem tollit h̄c est
contemplationis sublimitas:
et celestium sapientia quia reue-
ra virtutem spei debet concomita-
rū cordis mundicia. patientia. et
celestium contemplatio a notitia
et cetera. **Q**uartus versus sci-
licet amor tormentorum. debet
similiter habere tres virtutes vi-
delicet crisolitum qui demones
est h̄c est humilitas. omnium
qui imagines more speulite pre-
fet h̄c ē veritas. beplū q̄ q̄to

glaudie tamen melius h̄c ē
admodum libato. flos ergo
lapides alii p̄ vienias
h̄c est continuas p̄tulas
a crucifixis q̄ sit i suo patro
fatuus obit⁹ p̄tulat reluc-
t̄. et via aplika nostra patrarcha
et dementi p̄tulationes fuit
nomina lapidum a virtutis de-
de nōmō duxit lapidem h̄c
om̄. ap̄p̄tū q̄ mōs aut
tis. v̄ne ūtus obliterat p̄tū
damna. **6** **C**onsidera
rat maximūm q̄s p̄tulas et
p̄tulat te sibi a nob̄ p̄tū
mōs fuit ext̄. sib̄m
erat libato aut duxit lu-
mō mōtū p̄tulas q̄s cōtua
nō fuit oblit⁹ q̄ sib̄t
sib̄m p̄tulas p̄tulat et
v̄ne obliterat p̄tulas.
H̄c p̄tū duxit q̄s p̄tulas
v̄tūm p̄tulas v̄tūm
duxit in capo corde h̄c obliterat
dui p̄tulas ext̄. sib̄m p̄tulas
v̄tūm libato. duxit p̄tulas
v̄tūm et lamen autem.
sup̄p̄tulat p̄tulas **R**ita v̄tūm
mōtūm sup̄p̄tulat p̄tulas p̄tulas
sup̄p̄tulat p̄tulas et ab ip-
sib̄m duxit lapidem tamma
p̄tulas q̄ sib̄t nomē dū
lamentū mōtūm ip̄ius
sup̄p̄tulat et gloria si qua
p̄tulas obliterat in deu-
tēcōm. **6** **G**alabatutur
v̄tūm.

Considera
12

plus pallet tanto est melior h[ec] s[ic] abstinētie sobrietas. **I**stos ergo .xii. lapides. i. istas .xii. virtutes debet continere vestis pontificis .i. cōuersatio et p[ro]fectio cuiuslibet sacerdotis. istosq[ue] debet in suo pectore gerere ut possit exēplariter relucere. **E**t si vis applica noīa patriarcha cuius scđm interpretationes suas ad nomina lapidum et virtutum. ideo de talibus duodecam lapidib[us] dicitur. apoc. xxii. q[uod] mucus ciuitatis. i. virūtus habebat. xii. summa dignitatis. **S** **C**ydans erat ornamētum capitū pontificis et erat facta de bisso ad modū pira midis sursum erecta. In fronte erat lamina aurea admodum lumen medie figurata. cuius cornua erant superius eleuata. que scilicet super frontem pontificis pendebat et nomen tetragmaton habebat. Illud potest allegari quicunq[ue] ecclasticus pontifex vel sacerdos debet in capite cordis sui habere duo spūaliū ornamenta. scilicet vitam bissimam. i. conscientie puritatem. et laminam auream. i. sapientie clāritatem. **I**sta vero imita mundicie sursum debet per contemplationem ascendere et ab ipsa debet diuine sapientie lamina dependere que videlicet nōmē dei .i. reuerētiā et timorem ipsius debet perpetuo continere. cornua quoque eleuationis et glorie si qua habet debet sursum in deum redire et eleuare. p[ro]p[ter]a. **E**xaltabuntur cornua iusti.

Cap[itu]lū. xxi.

A

Quando sacerdotes conseruari debuerunt. p[re]ceptu[m] est et ad moy se applicarentur. aqua lauarentur. p[re]dictis indumentis omnibus vestiretur. **S**ic em̄ dicit. Cūq[ue] lauens patrem cum filiis aqua indues aaron vestimentis suis. i. linea tunica sup humerā et rōnaliā q[uod] cōstriges balteo et pones thiarā in capite eius. et laminā scāz sup tyaram et oleū unctionis fundes super caput eius. atq[ue] hoc tuu coferabitur ut habeat. exodi. xxix et leui. viii. **M**or. **S**ic nři ecclastici si volūt domino consecrari debet primo ad tabernaculū applicari p[ro] maiotū examinationē. debent lauari p[ro] lacrimatiōem. debent tunica linea indui per innocentia[m] in teriore. debent habere feminalia. i. continentiam exteriore. debet habere balteum catenulas et mitras. i. concordias et vimonem. caritatem et dilectionem. et debet habere tunicam iunctinam. i. celestem conuersationem. que scilicet habebit tintinabula. i. diuinā laudem orationem confessionem et grātu actionē. **I**te habere debet rationale iudicij. i. prudētiā et discretionē a sit duplex in eo scriptura p[ro] spūaliū et t[ri]patium circum spēctionē. a sit figura ei⁹ quadrata p[ro] iusticiam p[ro]ficiat et equalē fui et aliorum mensurationē. et habebit duodecam lapides p[ro]ciosos. i. duodecam articulorum fidē et cognitionē. et nomia filiorū istabel. i. sanctorum patrum exēpla et dicta et imitationē et ostineat iudi cū veritatē et rationē. **I**te debet

g. ij

habere superhumeralē. i. virtutē; fortitudinis et constantie cum dupliū omichino. i. timore culpe scilicet et miserie. a. cum nominibus filiorum israel. i. cum recordatione et compassionē fraternē indigenie. Tandem vngantur oleo leticie et vngento diuine gratie per lenitatem et devotionem. Aspergantur etiam vituli sanguine per crux passionis recordationem a sic erūt domino consecrati p sacratatem et perfectionem. a. sic erūt digni portare intram. habere honorem et prelationem et laminā nomē dei continentē et sic debet complere spūalem de dicationē. p. quam sibi poterat dominus dicē illud. Ezech. xvi. Lau te aq. cōxi te bisso. calciaui te iacinto. idu te subtilibus vestiū te discoloribus r̄c. Oleu; gratie leticie et mīe super istorum capita debebat pomē et hocritū debebant dño consecrati. et ad ministrandum in tabernaculo. i. in officiis ecclesie. ad offendendū carnem et sanguinem in sacramento altaris poterant domino dedicati.

Olens dominus consecrare et dedicare sibi sacerdotes suos qui sibi sacrificia offertent precepit occidi sibi unum vitulum et duos arletes. a altaris cornua ipsorum sanguine tingi. aarō q̄. a filiorum aurem dextram pollicemq; pedis et manus dextera sanguine perfundi et restes eorum sanguine aspergi et reliquum sanguinem ad basim altaris effundi ipsum vero vitulum foris extra casta debebant cremare. **M**or.

Sic quando deus pater voluit sacerdotes. i. fideles spūales sibi dicari fecit occidi ihesum castum filium suum unigenitum p moy sen. i. per populum iudeorum qui scilicet crux dicitur vitulus singulariter per unitatem personae. dicitur euam duplex aries propter diversitatem nature. Iustum enim voluit corporaliter occidi a extra casta. i. extra iherusalē immolari. Igitur si domino consecrati spūaliter voluerimus necesse est q; nos sanguine passionis sue per compassionem tingamus. i. vt passionis sue memoriam in corde nostro iugiter portemus et q; pollex pedis. i. affectō. et pollex manus. i. operatio extremitum auris. i. attentio vestis exterior. i. conuersatio inde spiritu liter aspergantur. Et necē est q; iste sanguis id est sanguis compassio aspergatur super cornua altaris. i. super affectiones et desideria cordis. Vel super cornua et super basim ipsius altaris id super ecclesie maiores a super subditos et ecclesie inferiores generaliter effundatur. sic enim erimus domino consecrati et ad ministrandum sibi in ecclesia seu ad immissionem honorum operum dignificati. ideo bene scribitur q; sanguis christi emundavit conscientias nostras ab operibus mortuis.

Capitulū viceū ū seū dū. **T**a

Dicitur dominus facias tiamanis seu i. tibi agnos factum. etiam modum vino nālē longe tamē sic in emersione passocet. in aliquid am duo bus cubibus mēfum. debet illud alcāne q; ut cornua cruxculam aut in medio. et in circulo stans. uocem hui librum possit. Non q; in sanctuarij latere. sed q; sancto tempore. etiam p̄fūsiō. q; dies missarum officiū. hoc q; apud signum uite altae. ut oblationem non san gerat. q; in anno. tunc enī. Quod q; illud alz. oblationis uite maxime ce lularum quid legimus. tunc hui libri p̄fūsionē dicitur. et au nūspicat corpus. sicut nos et spūaliter dicitur. q; illa de hoc in quatuor et tricentum. q; que probant huius p̄fūsionē. a dñis p̄fūsum. ut continet bens. como fitib; qualiter. ut in unum coronulum p̄fūsionē. Coronulum aere in meo. in Ramonam et zedram. et ūfīcī. et p̄fūsum. ut p̄fūsio. futurū te. huius credidit. **S**ic et p̄fūsio illi in sanctuarij para do. ut huius affectionem et ēmptionem in seipso. debet cōfīrmāre et thūs. id est de oblatione oblationis et quam sanguinem a dominū. sanguinem passionis sue emig. ēne. sanguinem etata spūalibus. sanguinem nostrū. Si via de alta.

Heccepit dominus fieri
altares thiamatis seu i-
ceni de lignis sethini.
et auro mudiissimo uno
tubito longum et latum et sic in
omnem partem quadratum. in al-
titudine cum duobus cubitis me-
suratum. habebat illud altare q-
tuor cornua. craticulam auream
in medio. et in circuitu coronam
auream seu labium possidebat.
Illi qd in sanctuario latebat et
desuper sacerdos thiamata seu thy-
sulis diebus mane et vespere offe-
bat. qnqz cu sanguine ad hoc alta-
re intrabat. et cornua eius san-
guine contigebat. s. sel in anno.
exodi. xxx. **M**or. **D**ic qd illud al-
tare est homo iustus et maxime re-
ligiosus qui de lignis sethini. ipu-
tabil p pseueranciam det ee. et au-
to sapientie cooptus. factitiae qd
et sapientia totus clar. igit iste de-
bet ee qdatus p constantiam. lo-
gus per fidem latus per caritatem;
et altus per spem. et quatuor ha-
bens cornua scilicet quatuor vir-
tutum cardinalium opulentiam.
Craticulam auream in medio. i. in
flammatam et ardente cōsciēti-
am. coronam desuper. i. future re-
butionis confidētiam. **I**ste ergo
debet esse in sanctuario para-
dysi per bonam affectionem et con-
templationem in seipso. debet cf-
fere thiamata et thus. id est de-
uotionem et orationem; et quan-
doqz etiam sanguinem. i. dominici
sanguinis passionem et sue passi-
onis recordationem. sic enim erit
altares domini et ara spiritualis
domini dei nostri. **S**i vis de alta-

ti vide supra de altari holocau-
sti. capitulo. xxvi. **E**t dic si vis
qd altare illud significat cor et
cetera. vide ibi. **H** **C** **V**
dic qd istud altare quod erat ab
scinditum in sanctuario signifi-
cat beatos qui sunt in paradyso
qui scilicet sunt auctei id est spi-
rituales. sethimi id est imputri-
biles et immortales. qui scilicet
triplicem dimensionem hoc est
tres anime dotes scilicet altum visi-
onis latum fructu cmis et longum
tentiovis habent. **I**tem qua-
tuor cornua. i. quatuor corporis
dotes scilicet agilitate claritate;
subtilitatem impassibilitatem. **I**l-
lud ergo altare thiamatis dicit qd
sancti eterne glorie odoribus re-
creantur. **C**

Heccepit dominus fieri labi-
um seu lauatorium in ingre-
ssu tabernaculi de speculis mulie-
rum. que ante fores tabernaculi
excubabant. quod scilicet intellexit
comestor qd specula circunquaqz
illi lauatorio erant inserta. ut
dum sacerdotes se lauarent. pos-
sent videre si forte haberent fa-
cie aliquid in honestum. **E**rat
ergo illud labiumereum in quo
scilicet sacerdotes manus sacra-
ta oblati. et manus pedes qd
tabernaculum feceris ingressuri
lauabant. **M**or. **N**e uera labi-
u illud sacra scriptura signat. qd
scilicet de specul' mulieruz ante taber-
naculum excubancum. i. de factis
sanctorum personaruz seu anima-
rum nunc in paradyso quiescenti-
li constat. **Q**uia pro certo istud est
quoddam lauatorium ubi quilibet p-

ad tabernaculum consecrandum
sciz de mirra electa. calamo cyna
momor et cassia. et oleo oliuariū
et voluit q̄ nullus aliis tale vn-
gentum faceret. q̄ q̄ caro hu-
mana tali vnguento se non vngue-
ret. sed pro tabernaculo archa et
altari aaron et filii suis vnguen-
dis et consecrandis ipsum atten-
cias custodiret. // Reuera tale
vnguento est deuotio que conficit
ex mirra amara contritionis. et
ex calamo fragrantis orationis.
et cinanomo odorese et famose
vaporatiois et opiniomis. Eeci.
xvi sicut cinamomū armatiā
odorem disti. Ex cassia que se-
cundum plūnum confert pectori
caritatis et dilectionis. Et ex oleo
pietas et compassionis. vñ ps.
Mirra et gutta et cassia a vesti-
mentis tuis a domibus eburneis
Qui enim istas quinq̄ species
habuerit scilicet compassionem.
dilectionem. famosam opimonē
orationem. et amaram contrito-
nem. talis pro certo poterit in
corde suo vnguento deuotionis
confidere. quo tabernaculum mē-
tis poterit inungere. et sacerdotē
cum suis filiis. i. orationem cum
partibus suis bonis poterit domi-
no consecrare sicut dicitur. pū.
Vnguento et varijs odoribus de-
lectatur cor. // **D**iccepit dominus fieri thia-
ma odoris suauissimi de di-
ueris aromaticis spēbus scilicet
thure. stacte. omicha et galbano.
mandas omnia in puluerem redi-
gi et ex mīcenſum sibi fieri. ip-
sum q̄ sibi super altare aureum

in ſac̄tuaro offerri. voluitq̄ q̄
talis incensio. vel null⁹ talis pul-
uis in viſus humanos cederet. qui
immo precepit q̄ quicunq̄ ta-
li odore ſe delectare vellet. de ſuo
populo deperiret // Per mēnſuſ
intelligitur oratio vel diuini cul-
tiſ exhibitiſ. ſicut dicitur apo-
vin. Quam ſciliſ ſibi dominus
ſpēaliter vult reſeruari et nulli
alteri communicari. Isa. vi Glo-
riā meā alteri nō dato nec laude
meam ſculptilib⁹. Nō vult ergo
q̄ humana caro. i. quicunq̄ homo
mortalis tali incenſo. i. cultu diuini
no ſibi exhibito vtatur. nec in eo
quolibet delectetur quēadmodū
fecit alexander. qui fecit ſe ſicut
deum adorari. et gaius caſar q̄
ſtatue ſue p̄cepit thurificā. Quia
reuera omnis talis merito perit
ipſum q̄ deus deſtriuit et conſu-
dit. exemplo herodiſ de quo dicit
a ctuū. xij. q̄ ipo concionante
po pulo q̄ ſibi voces dei et non ho-
minis a clamante id est laudes di-
uinas ſibi dicente et eo in tabibus
gloriantē percussit eum angelus
domini et conſumptus vermis
expirauit. // Aduerte autem q̄
illud mēcenſum orationis et late
habet conſtarē ex thure cuius fu-
mus furfum ascendiſ id est ex co-
templatione. et ex galbano cu-
ius gutta ignea eſt nature id est
feruentē dilectione. ſtatē que
idem eſt quod mirra electa id est
amara conſideratione et contrito-
ne. i. omicha ſecundum confeſſio-
nem eſt oſtreola modica ad ſimi-
litudinem humani vnguis qui
ſciliſ eſt corporis extremitas. //

est ex perseverantie cotinuacione.
Juxta illi thessal. v. Semper sine
intermissione orate. ic. et de tali
thimiamate dicetur illud. ecclesi
astici. xxxviii. **Vnguentari** fa
ciet pigmenta suauitatis. Et be
ne suauitatis. quia vere tal ora
tio domino est suavis.

Capitulum vicesimumctuum. ¶

Quoniam moyses erat in mo
te cum domino legem accep
turus ibi. xl. diebus et
noctibus iejunasset vi
des populus qui non credebat peccatum ab
aaron ut faceret sibi deos qui sci
licet eos precederent in deserto. quod
acceptis mauribus mulierum et
liberorum proiecat in ignem. et
secundum quosdam opere dyalo
lico vitulus conflatis vel saltez
caput vituli in igne formatur.
quod videt populus ipsi adorat et letat
et lusibus et coniuivis delectatur.
Sedit inquit populus manducare et
bitere et fuisse et ludere. moy
ses ergo populum videns ydola
trasse et suis vestibus nudatum
esse. vitulum in puluerem comi
niuit. et in aquis impositum po
pulum bibere precepit. et secun
dum rationem statim in barba
virorum qui principaliter rei e
runt. signum sue ydolatrie appa
ruit. **P**ropter quod moyses
vocatis leuitis ipsos ad occidet
fratres suos scilicet illos qui mi
raculose signum delicti sui porta
bant misericordia. Ponat inquit vir gla
dium super femur et transeat per
medium castorum et occidat fra

treem et amicum suum et cetera.
Isti ergo propriis armis et frat
ibus non parentes eos occidet
et sic crimen ydolatrie vindicau
etur. ut habetur. Exo. xxix. **M**or. 4. **B** 4. **P**er istius vita
lum moraliter loquendo intelligit
peccatum luxurie quia scilicet vita
lus animal est lascivus. Per moy
sen intelligitur prelates superior
Per fornacem intelligitur dyabo
lica temptatione. Per maiores mu
lierum intelliguntur imaginatioes
et oblectamina feminarum. **I**gitur
dico quod dum moyses. i. prelates
bonus est absens. ita quod per qua
draginta dies. i. magna tempora
motatur non visitando pletem
suam. **H**euera sepe fit quod popu
lus subditorum se conuertit ad de
os alienos id est via et peccata.
ipsaque adorat et diligit et cultus
domini derelinquit. Constat enim
quod ipsa absentia bonorum prelates
cum dato quod ex causa legitima
sint absentes tamen est sepissime
causa criminis subditorum. **Q**uia
nec iste populus vitulum adorat
set si semper moyses pater esset.
Tunc enim maxime dyabolus in
fornace temptationis de maiores
mulierum id est de malis mu
lierum temptationibus vitulum
. i. peccatum luxurie ipsis conflat
quod ipsi scilicet libet adorat ita quod lu
dis et coniuivis vacat. et virtutum
vestibus se denudat. **Q**uia ceue
ra quod luxurie famulat et seruit li
benem coniuivis et ludis intemperie et
vitiis hystasisque vestimenta relin
quit. suasque ignoracias refert facil
iter et ostendit. unde ipsa luxuria per ipi

Sei hermetico illi. 4. et. illi
non habens non etiam facit eis
exponente operaria sua assidue
et hinc et hinc et hinc formicati
et roris. Olympos agri. plauso
et diverso loco populum in aliis
et aliis locis. id est vulnus
et omnes et etiam vobis puluis et
vulneris populum debet se
accutum ad postum lacrimans
inflatur. Quod facies et si tunc
coram. in te et in operario papa
fit accutum papa et te et alii
te et operarios macto et fac
tus et qui relinquit te tendit
globo et qui perirent et can
tem et canadum macto eocem
nihil debet patere. nec fra
tem aut antiam papare. sed o
nis in operario signum papa et
debet debet nos tunc et quan
tum. **C**ontra per cuiusque
te papa non patet causa et
se non videntem lumen. Deinde
sciam et regnum. prout
te mactas interficiunt. **W**ei te
quod vobis et agitur nullus de
propinquus mougete. **N**e papa
de pectoris infusio dimittit. **W**ei
et aqua signatum. i. loco
cum operario macti. quando
mactum signatum. **S**equitur
prout papa omni auancam vi
lula non signatum signat. **J**ul
ius qui talibus aquis id est mu
ltos transmutantur. statim
cum barba et con potencia vi
lula non emigrent. quod ap
probaribus his nescit ab an
gela uulso frustis occidit

Dic luxurioso illud. **I**e. xij. Si
dau feruora tua contra faciem tuam
et apparuit ignomia tua adulteris
a tua et hinc tuus scelus fornicati
omnis tuis. **M**oyses ergo. i. plaus te
diens et subditum populum in absen
tia deliquisse videt solet vitulum
i. peccatum luxurie vilipendere pul
uerare et etiam vilius puluere de
monstrare. populumque debet ad
aquam et ad potum lacrimatum
mutare. et sic facere quod in barba
eocum. i. in extero di apparentia po
ssit eorum peccatum scilicet per pe
nitentiam appareat. et sic debet leui
tas. i. predicatores mittentes que fra
tres suos qui deliquerunt debent
gladio verbi dei percutere. et car
nem. i. carnalitatem in eis occidere
nulli oio debent parcere. nec fra
trem aut annicium palpate. sed omnes
in quibus signum peccati vi
derint debent arguere et puniri.
Ezechiel. ix. Transite per ciuitates
et percutite non pareat oculus ve
ster non misericordiam senem. adole
scensem. et virginem. puulum
et mulieres interficiantur. **V**el dic
quod ubi de fide agitur nullus debet
propinquus indulgere. sed profi
cezare et iusticia dimicare. **V**l dic quod aqua signat mundi sci
entiam quod puluerem vituli. i. auarici
am et elacionem superbie sepius
potat. puluis enim auanciam vi
tulus vero superbiem signat. **I**lli ergo qui talibus aquis id est mu
ndi scientias imbruantur. statim
eorum barba. i. et prudetia vi
cio superbie consignatur. quapro
pter a fratribus suis id est ab an
gelis in iudicio finaliter occiden

iae.

T 2

Capitulum. xxvij.

Onus moyses ascendit
set in montem ad dominum
et legem ab eo suscep
tis et tandem ad popu
lum descendit. tanta gloria in
facie sua apparuit quod populus
ipsum respicere non valebat. qui
immo facies eius cornuta erat ex
consortio domini. quod tamen ip
se moyses ignorabat. nam enim
splendoris de vultu ipsius emica
bant qui cornutam similitudinem
pretendebant. quapropter moy
ses velamen ante faciem suam po
suit cum populo loquebatur. ne
scilicet tam mirabilis clarentia in
tuencium facies ledarentur. Sicut
dicat. **E**xodi. xxxvii. **M**os. **S**i
vis dic quod sic accidit loquendo quoniam
deus spiritualiter moysi qui inter
pretatur assumptus de aqua. i.
illis qui de aqua mundane fluxi
bilitatis ad religionem vel eccl
esiiam assumuntur sciuntur vitas p
fectas et religiosas. Quia reuera
sepe fit quod cum ad montem con
templationis ascendunt et cum
deo consortium et familiaritate
contrahunt. quandam splendorum
alte et honeste conuersationis exim
exciplunt et acquirunt. Quapropter
ita fit quod populi id est seculares in
valle seculi remanentes. talem
splendorum insolite conuersatio
nis respicere non possunt. sed
potius ipsos cornutos id est super
bos et elatos hypocritas supsticio
sos esse credunt. quamvis in

g v

veritate ipsi cornua superbie non habent nec se cornutos extiment seu credant. immo sine superbis radios virtutum de se eiciant et emitant. Quia pro certo illud est verum quod bonus religiosus humilis superbus quinq[ue] creditur. quoniam virtus et singulariter conuersatur sicut de iohanne dicebatur. Math. xi. ubi dicit quod venit iohannes non manducans neque bibens et dicunt demoni habet. Quid ergo pro certo talis moyses. et talis vir vel perfectus ad eutardam mala malorum iudicia. debet splendorē conuersationis et virtutū sua cum abscondere. et pallio cuiusdam affabilis exterioris vite induē. ut sic possit se alijs conformare. et splendorē sue factitatis abscondere vel velate. dices de talibus male iudicantibus illis Deut. xxxii. Abscondam faciem meam ab eis considerabo eorum non uissima. ¶ Vel dicit quod multi sunt sicut moyses qui scilicet quoniam ascendunt in montem contemplacionis et diuinū consortius se sequunt per devotionem habuisse solent cornuti effici et superbi intatū quod alios solent contempnere et se sanctos pre alijs reputare. et pallio proprie exterioris vultum suum coperte. In igitur tales non solent libenter respicere sed eos potius abhorere. ¶ Vnde dicit quod moyses significat legē que scilicet duo cornua. et duo testamenta continet. que tamen populus iudeorū non videt. quoniam in gloria et mysterium legis videre non potuit sed potius illud incredulitatis ve lamine vestiuit unde. Cor. iii.

Vñq[ue] in hodiernum diem cum legit̄ moyses velamē positum est super corda eorum. ¶ Moyses legitur habuisse faciem splendidae et per splendore cornutam. tamen legitur habuisse manum leprosam sicut dicit supra. Exod. iiiij. ¶ Mor. Sic vero hypocrita faciem conuersationis omnis habet splendidam et honestam et per splendorem cornutam et tamen constat quod manum operationis habeat leprosam. et in piam et inuidam. Sicut patet ad leām de multis malis ecclesiasticis et alijs quātū sunt in facie quo ad apparatiū pulchritudines vel in mēte quo ad scientiam clariores. tanto sit in māribus. et in operationibus turbiores. Gene. xxvii. Vox quæ vox iacob est manus autem manus eius.

¶ Capitulum vicesimumquintum. ¶ Abernaculo completo preceptum est quod erigeretur. quod vñctus omnis oleo unguetur posuit ergo moyses in erecto tabernaculo archam cum propiciatio nio et duobus cherubim et altare in censi. velum et candelabrum lumenis. et mensam propositionis. Ante tabernaculum vero posuit latrūcum cum aqua. altare cum igne atrium cum fētōris et colūpmis. quibus factis operiuit nubes tabernaculum et gloria domini impeliuit illud. ¶ Mor. Dic quod tabernaculum est aia beata que scilicet postquam est completa virtutibus moyses. et deus ipsam icelū erigit

et oleo perpetue consolationis in
ungit. ps In sole posuit taberna
culum suum. Igitur isti adiungit
altare. i. xps. archa. i. beata virgo
cherubim. i. angeli. propiciatoriū
i. dei miseratione. veluz. i. dei prote
ctio. candelabrum. i. dei cognitio.
mensa. i. beata fructio. labrum vñ la
uatorium. i. perpetua refrigeratio.
altare cum igne. i. seruens dilecti
o. tentorium seu atrium. i. eterna
mansio et habitatio. ¶ b ¶ v
dic qd tabernaculum est homo iu
stus vbi est archa profunde humi
litatis. propiciatorum pietatis
incensum orationis. cherubini
contemplationis. candelabrum dis
cretionis. mensa elemosine et fra
terne compassionis. lauatorium
confessionis et cōfessionis. atrium
hospitalitatis. columnae constatiae
et firmitatis. ¶ c ¶ Tale ergo
tabernaculum. i. talis persona sa
cta et perfecta. a moysi. i. a deo vel
prelato meretur per promotionem
temporalem et eternam erigi. a
oleo consolationis vngi. et p ho
notem et teuenteriaz coli. ita qd
gloria domini talez implebit isto
mediante. i. p istuz alius appare
bit. ¶ v dic qd tabernaculum est
ecclesia. vbi sc̄ est archa. i. boni p
lati. tabulis legis diuine. virga
iusticie. et manna deuotionis re
plici et propiciatorio miserationis
opti. Altare incensi. i. hoies deuo
ti. cherubim homines scientifici. ca
delabrum viri virtuosi. mensa vi
ta p̄n pauperibus ministrantes.
lauatorium. i. confessores se sep̄ cā
didantes. altare holocausti vbi
carnes cremabātur. i. penitentes

atru. i. alios hospitantes. ¶ Ita
qd de eodē dici poterit. illud. A po
e. xxii. Ecce tabernaculum dei cū
hominibus et habitabit cū eis.

¶ Explicit. Liber. Exodi.

¶ Incipit. Liber. Leuitici.

¶ Capl'm. Primum. ¶ 2

Olocaus
tū diceba
tāiq̄tus
sacrifici
um illud
qd totuz
dño offe
batur nī
hilq̄ sac̄
dotibz relinqbat à diuidebat. eoi
cebat ergo eē aial mundū et sine
macula corporis qlicūqz qr sc̄ nō
ecū l fractū. n sp̄tigmosū. i. si
cut infra p̄z. Débatqz áte oia sac̄
doti offerri. pelle sua exortari. per
mēbra débat diuidi. et ipsa mē
bra cū capite pedibz cauda et ites
timis débat lauari. et tāde sup̄ al
tace cremari. sicut dicitur Leui.
i. ¶ Mor. ¶ Per tale holocaustu
m qd dicit ab holo qd est totuz
et cauma. qd ē iē diū qsi totū iē
sū. possunt intelligi illi qui se deo
totos offerunt et qd de p̄pna volū
tate sua nichil sibi retinent. Sed
totum cor et corpus deo tribuūt
et cōmittunt. sicut ad litteram
sunt boni et perfecti religiosi. qui
reuera primo debent esse mundi